

ДНЕВНИКЪТЪ

(СТЕНОГРАФИЧЕСКИ)

НА

IX^{то} ОБИКНОВЕННО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

(ТРЕТА РЕДОВНА СЕСИЯ).

XXXIX заседание, Вторникъ, 15-й Декемврий 1898 год.

(Отворено въ 2 часътъ слѣдъ пладнѣ, подъ прѣдсѣдателството на прѣдсѣдателя Д-ръ Георги Янколовъ.)

Прѣдсѣдателъ: (Звъни.) Засѣданието се отвара.

I-нъ секретарьтъ Козаровъ ще прочете списъка на г-да прѣдставителитѣ, за да се види: кой присѣтствува и кой отсъствува отъ днешното засѣдание.

Секретарь Никола Ив. Козаровъ: (Прочита списъка.) Отсъствуватъ г-да прѣдставителитѣ: Атанасъ Мандаджиевъ, Георги Губидѣлиевъ, Григоръ Д. Начовичъ, Георги Ив. Михайловъ, Димитръ А. Буровъ, Иванъ Срѣбърниковъ, Иванъ Д. Гешовъ, Костантинъ Величковъ, Коста Стефановъ, Лука Вратановъ, Несторъ Абаджиевъ, Никола Б. Вълкановъ и Цони Георгиевъ.

Прѣдсѣдателъ: Отъ днешното засѣдание отсъствуватъ 13 души народни прѣдставители; ще рѣче, има нуждното число прѣдставители, за да се пристѣпи къмъ разглеждане положенитѣ на дневния редъ въпроси.

На дневния редъ имаме слѣдующето:

I. Докладъ на бюджетарната комисия.

II. Първо четение: 1) законопроекта за измѣнение и допълнение на Закона за държавнитѣ пенсии по военното вѣдомство; 2) законопроекта за пенсцитѣ на чиновницитѣ и учителитѣ; 3) законопроекта за оризищата; 4) законопроекта за изключителното право на държавата да приготвя и продава картитѣ за игра; 5) законопроекта за измѣнение и допълнение Закона за застрахуване отъ градобитина; 6) законопроекта за риболовството; 7) законопроекта за яйлацитѣ; 8) предложението за измѣнение и допълнение Закона за еснафитѣ; 9) предложението за да се не обгербоватъ лозевитѣ отъ Софийската Градска Класна Лотария, съ задължение, Софийското Градско-Общинско Управление да плаща годишно 100.000 л.; 10) законо-

проекта за опрѣдѣление данъка върху занаятиятъ за 1899 год. и 11) законопроекта за допълнение Закона за земледѣлческитѣ каси.

III. Докладъ отъ разнитѣ комисии по министерствата.

IV. Второ четение: 1) законопроекта за измѣнение Закона за тютюни; 2) предложението за продажбата на жѣстнотата „Малкъ-Геренъ“; 3) законопроекта за приемане на държавна служба чужди подданици въ Министерството на Търговията и Земледѣлието.

V. Трето четение: 1) законопроекта за общественитѣ прѣдприятия.

VI. Отговоръ на Министра на Вжтрѣшнитѣ Работи по запитванията на народнитѣ прѣдставители: Прѣславски, Видински и Павликеевски.

VII. Докладване Правилника за вжтрѣшния редъ на Народното Събрание.

Прѣди да пристѣпимъ къмъ дневния редъ, имамъ честъ да направя нѣкои съобщения на почитаемото Събрание.

Постѣжило е отъ народния прѣдставител г-нъ Стефанъ Сливковъ прѣдложение, подписано отъ нуждното число прѣдставители, за разглеждане и приемане законопроекта за пенсионирането на поборницитѣ и опълченцитѣ. Ще се напечата и раздаде на г-да прѣдставителитѣ и ще се тури на дневенъ редъ.

Постѣжило е едно прѣдложение отъ г-на Вѣлка Нейчовъ, съ членъ единственъ, че се позволява на Татаръ-Пазарджишката Окръжна Постоянна Комисия да събира по 25 ст. такса отъ натоваренитѣ кола, които минаватъ по шосето Пазарджикъ—Щемера—Батакъ, което прѣдложение ще се тури на дневенъ редъ.

Постъпило е едно предложение от г-на Ивана Абрашев, да се запрѣти на евреитѣ и ерменцитѣ да се прѣселяватъ въ България, което ще се тури на дневенъ редъ.

Постъпило е още едно предложение отъ сѣщия, за неправоулавяне да се отварятъ кръчми и дюкени по селата отъ евреи и ерменци, не български подданици. Ще се тури и то на дневенъ редъ.

Народниятъ прѣдставителъ Лука Вратановъ иска 10-дневенъ отпускъ. (Гласове: За до година ли?) — Не знаж. Който приема да се даде 10-дневенъ отпускъ на народния прѣдставителъ Лука Вратановъ, да си вдигне ржката. (Никой не вдига.) Не се приема да се даде исканиятъ отпускъ.

Постъпило е едно запитване отъ народния прѣдставителъ Атанасъ Данковъ къмъ г-на Министра на Обществениятъ Сгради, Пжтищата и Съобщенията: кога правителството ще отдаде на прѣдприемачъ построяването на линията Свищовъ — Градище, пристанището въ Свищовъ и свързването съ телефонна линия на гр. Свищовъ съ Русе. Ще се испрати на надлъжния министъръ.

Пристъпваме къмъ дневния редъ.

На първо мѣсто отъ дневния редъ имаме докладъ на бюджетарната комисия; но понеже г-нъ министрътѣ ще закъснѣе малко, то ще прѣредимъ дневния редъ и ще минемъ на слѣдущия прѣдметъ, именно, ще пристъпимъ къмъ първото четение на законопроекта за отмиѣние и допълнение на Закона за държавнитѣ пенсии по военното вѣдомство. Молиж г-на секретари Козаровъ да го прочете.

Секретаръ Никола Ив. Козаровъ: (Чете.)

„Изложение на мотивитѣ

за измѣнението и допълнението на Закона за държавнитѣ пенсии по военното вѣдомство отъ 1896 год.“.

Маню Вояджиевъ: Докладва се единъ законопроектъ по Военното Министерство, а Военния Министръ нѣма!

Секретаръ Никола Ив. Козаровъ: (Продължава четението.)

„Приспособлението въ практика Закона за държавнитѣ пенсии по военното вѣдомство, приетъ отъ VIII-то Обикновено Народно Събрание, доказа, че въ нѣкои отношения, споредъ постановленията, които той съдържа, не се постига оная цѣль, за която е той създаденъ, а именно: 1) да даде на държавнитѣ служители—военно-служашитѣ—едно сигурно обезпечение въ материално отношение за прѣзъ врѣмето, когато тѣ ще напуснатъ службата, било по напѣднжала възраст или по болѣзнени причини, и 2) на всѣки военно-служашъ да се даде онова именно материално обезпечение, което той е заслужилъ, въ зависимостъ отъ чина си и службата, която е изпълнявалъ. Исхождайки отъ тия двѣ начала, явно става, слѣдователно, че е било и е необходимо, щото размиѣрътъ на слѣдущето се материално обезпечение за разнитѣ чинове и длѣжности да бѣде точно и веднажъ за винаги опрѣдѣленъ, а не и да се намира той въ зависимостъ отъ ония периодически измѣнения на заплатитѣ, които ставатъ споредъ бюджетитѣ за разнитѣ чинове

и длѣжности. Така, споредъ чл. 20-й отъ горѣцитирания законъ, пенсията се опрѣдѣля споредъ заплатата по чина и длѣжността, въ които лицето е било при уволнението му отъ служба. Обаче, такова едно постановление на закона отваря вратата на несправедливостта. И дѣйствително, ако прѣдположимъ двама военно-служаша, А и Б, които иматъ еднакъвъ чинъ и изпълняватъ еднакви длѣжности, и че отъ тѣхъ военно-служашиятъ А се пенсионира 2 години по-рано отъ Б и въ врѣме, когато за неговата длѣжностъ се прѣдвиздаше въ бюджета много по-голъма заплата отъ оная, която прѣдвизда бюджетътъ, слѣдъ двѣ години за сѣщата длѣжностъ; то въ такъвъ случай явно е, че Б ще се види онеправданъ по отношение правата му за пенсия. Най-важното въ такъвъ единъ случай е, че военно-служашиятъ Б, макаръ и съ по-многогодишна служба, ще види, че размиѣрътъ на слѣдущата му се по закона пенсия ще бѣде много по-малкъ отъ оня на военно-служашия А, който, ако и да има по-малко години служба, но благодарение само, че ж напусналъ, когато заплатата за изпълняемата отъ него длѣжностъ, по бюджета, е била по-голъма, той ще се радва и на по-голъма пенсия. Но това вече не е справедливо възнаграждение, споредъ услугитѣ, а фаворизация на едни и онеправдаване на други. Това е несправедливостъ търпила и диктувана отъ самия законъ. Ето защо, слѣдователно, да се примахнатъ подобни несправедливости, необходимо бѣше да се опрѣдѣли въ самия законъ единъ максималенъ окладъ за пенсиятъ за всѣки единъ чинъ и длѣжностъ отдѣлно. Въ такъвъ случай, споредъ прѣдлагания законопроектъ, опрѣдѣлението размиѣра на пенсиятъ нѣма да се намира въ зависимостъ отъ прѣдвидениятъ въ бюджета заплати за разнитѣ чинове и длѣжности, а ще се има прѣдъ видъ оная норма, която самиятъ законъ за пенсиятъ прѣдвизда.

Други още нѣкои непълноти и неясности, които изпълняхъ на явѣ отъ практиката и които затрудняватъ приспособлението на сѣщия законъ — и тѣ отъ своя страна не по-малко прѣдизвикватъ непрѣмънното му допълнение и измѣнение.

Всичкитѣ тия необходими допълнения и измѣнения, изложени въ настоящия законопроектъ, прѣдлагамъ ги на благоусмотрѣнието на г-да народнитѣ прѣдставители.

Военния Министръ, Почетенъ Флигелъ-Адютантъ отъ Генералния Щабъ,

Полковникъ: Ивановъ.

Законопроектъ

за измѣнението и допълнението на Закона за държавнитѣ пенсии по военното вѣдомство отъ 1896 год.

Къмъ чл. 2-й да се прибави слѣдущата забѣлѣжка: „Забѣлѣжка. Всичко казано по-долѣ въ настоящия законъ се отнася само до военно-служашитѣ, а не и до чиновницитѣ по военното вѣдомство“.

Чл. 5-й се измѣнява така: „Придобива право на пенсия за инвалидностъ всѣки военно-служашъ, който, не по собствена вина и безъ да се гледа на срока на изслужената

отъ него служба, стане неспособенъ за нейното по-нататъшно изпълнение по причини: на нараняване, повръждане или болестъ, придобита вследствие изпълнението на службата ея^а.

Чл. 12-й се измѣнява така: „Заявления за неправилности по опредѣлението пенсия или отказването на такива, както и протеста на Военния Министръ за неправилно дадена пенсия, се разглеждатъ отъ единъ висшъ държавенъ пенсионенъ съветъ, въ състава на който, при разглеждане въпроси за инвалидна пенсия, влизатъ и двама лѣкари“.

Новъ чл. 18-й. „Пенсията се отпуща отъ деня на уволнението отъ служба, ако лицето е заявило за нея въ течението на два мѣсеца отъ уволнението“.

Чл. 18-й става чл. 19-й.

Чл. 19-й става чл. 20-й, като къмъ него се прибавятъ слѣдующитѣ забѣлки:

„Забѣлка I. Офицеритѣ, български подданици, които слѣдъ събитията на 9-й Августъ 1886 год. до 1894 год., по политически причини, сж напуснали българската армия и сж постъпили въ руската, врѣмето прибавяно отъ тяхъ въ послѣдната, се зачита при пенсислене срока за пенсия, ако къмъ 1-й Декември 1898 год. постъпнатъ на служба въ българската армия или се зачислятъ въ запасъ и. Пенсисниранieto на послѣднитѣ става по длъжността, която сж заемали въ българската армия“.

„Забѣлка II. Тия офицери сж длъжни да внесатъ съ сложна лихва сумата на ония вноски, които се падатъ за врѣмето, което имъ се зачита отъ започването на вноскитѣ отъ 1891 год.“

Забѣлжитѣ отъ сжщия членъ I и II ставатъ забѣлки III и IV.

Чл. 20-й става чл. 21-й, като пунктъ а се видоизмѣни така: „а) когато пенсионеръ постъпи отъ ново на плащана държавна, окръжна или общинска служба“.

Чл. 21-й се отмѣнява.

Чл. 24-й се измѣнява така: „Размѣритѣ на личната пенсия за отъ 15 до 35 годишна държавна служба се опредѣлятъ отъ максималния годишенъ окладъ за пенсията, който за различнитѣ чинове и длъжности е както слѣдва:

Длъжностъ и чинъ	Годишенъ окладъ
Воененъ Министръ	9.000
Началникъ на дивизия, генералъ	8.400
Началникъ на дивизия, полковникъ	7.800
Бригаденъ командиръ, полковникъ	7.200
Бригаденъ командиръ, подполковникъ	6.400
Бригаденъ командиръ, майоръ	5.700
Полкови командиръ, полковникъ	6.500
Полкови командиръ, подполковникъ	6.000
Полкови командиръ, майоръ	5.400
Полкови командиръ, капитанъ	4.800
Дружиненъ командиръ, подполковникъ	5.400
Дружиненъ командиръ, майоръ	5.000
Дружиненъ командиръ, капитанъ	4.500
Ротенъ командиръ, капитанъ	4.000
Ротенъ командиръ, поручикъ	3.300

Книга IV.

Длъжностъ и чинъ	Годишенъ окладъ
Ротенъ командиръ, подпоручикъ	2.700
Помощникъ на ротенъ командиръ или старши офицеръ, капитанъ	3.300
Старши офицеръ, поручикъ	2.700
Старши офицеръ, подпоручикъ	2.100
Младши офицеръ, поручикъ	2.400
Младши офицеръ, подпоручикъ	2.000
Санитаренъ инспекторъ, полковникъ	6.600
Санитаренъ инспекторъ, подполковникъ	6.000
Санитаренъ инспекторъ, майоръ	5.400
Дивизионенъ лѣкаръ, полковникъ	6.000
Дивизионенъ лѣкаръ, подполковникъ	5.400
Дивизионенъ лѣкаръ, майоръ	4.800
Началникъ на дивизионната болница, подполковникъ	5.100
Началникъ на дивизионната болница, майоръ	4.500
Началникъ на дивизионната болница, капитанъ	4.000
Полкови лѣкаръ, подполковникъ	4.800
Полкови лѣкаръ, майоръ	4.500
Полкови лѣкаръ, капитанъ	4.000
Полкови лѣкаръ, поручикъ	3.500
Младши полкови лѣкаръ или ординаторъ, капитанъ	3.000
Младши полкови лѣкаръ или ординаторъ, поручикъ	2.400
Младши полковий лѣкаръ или ординаторъ, подпоручикъ	2.000

Размѣрътъ на личната пенсия за 15 изслужени години е 40% отъ максималната пенсия. За всѣка повече изслужена година отъ 15-тѣхъ, пенсията се увеличава съ 3% до 35 годишна държавна служба включително“.

На чл. 26-й, въ забѣлка I, въ първия редъ, слѣдъ думата „вдовица“, прибавятъ се думитѣ: „по безъ дѣца“.

Забѣлка II отъ сжщия членъ се измѣнява така:

„Когато пенсиониранията вдовица съ дѣца се омъжи отново, частта отъ пенсията, която е получавала, се прѣкръпява, а сирацитѣ продължаватъ да получаватъ сжщата пенсия, която сж получавали прѣди омъжването на майка си, т. е. тѣхната пенсия не се видоизмѣнява“.

Чл. 27-й се измѣнява така: „Ако възрастъта на починалия пенсионеръ бѣде на 20 години повече отъ възрастъта на вдовицата му, то пенсията на послѣдната се намалѣва съ 1/10 за всѣка повече година отъ 20-тѣхъ“.

Чл. 28-й се измѣнява така: „Вдовицата и сирацитѣ не се ползватъ съ право на пенсия, ако бракътъ не е извършенъ прѣвъ врѣмето, когато починалиятъ е билъ на служба“.

Къмъ чл. 30-й се прибавя слѣдующата забѣлка:

„Забѣлка. При освидѣтелстването на болния, трѣбва да се изучаватъ причинитѣ на заболяването и въ акта на комисията трѣбва ясно да бѣде указано, при изпълнението на какви служебни

обязанности лицето е станало неспособно за служба. За тази цѣль, за всѣки военно-служашъ, още при постъпването му на служба, се заведва медицински листъ, въ който се отбѣлжаватъ всичкитѣ заболявания и причинитѣ, които сж ги прѣдизвикали.

При рѣшаване въпроса за инвалидность на нѣкой военно-служашъ, този листъ се разглежда отъ особена медицинска комисия, или отъ военно-санитарния съвѣтъ, слѣдъ което само, въпросътъ се внася въ пенсионния комитетъ“.

Къмъ чл. 31-й се прибавя слѣдующето: „Тѣзи, които бихж се поправили, могатъ да се причисляватъ къмъ по-долна категория.“

Къмъ забѣлжка II на чл. 34-й, въ първия редъ, слѣдъ думата „вдовица“, прибавятъ се думитѣ: „но безъ дѣца“.

Алинея втора къмъ чл. 35-й се отмѣнява, като вмѣсто нея се тури:

„Забѣлжка. Отстраненитѣ и пониженитѣ въ длъжностъ получаватъ: първитѣ, ако подадѣтъ прѣзъ врѣме отстранението заявление за уволнение отъ служба и пониженитѣ, ако до приеманieto новата длъжностъ подадѣтъ заявление за уволнение по старата длъжностъ“.

Забѣлжката къмъ чл. 37-й става забѣлжка I.

Къмъ сжщия чл. 37-й се прибавя слѣдующата забѣлжка:

„Забѣлжка II. Юнкеритѣ и портупей-юнкеритѣ, които слѣдватъ въ военно-учебнитѣ заведения се ползватъ съ право на пенсия по инвалидность, само когато заболяването имъ се причини отъ изпълнение на служебнитѣ имъ обязанности, но не и когато заболяването се дължи на самото слѣдване курса на наукитѣ“.

Къмъ чл. 38-й се прибавятъ слѣдующитѣ забѣлжки:

„Забѣлжка I. Вдовцата и сирацитѣ на юнкеритѣ и портупей-юнкеритѣ и срочно-служашитѣ долни чиновне не се ползватъ съ право на пенсия по инвалидность; но ако смъртта на починалия мъжъ или баща е послѣдвала отъ рани, повреждение и болестъ, придобити въ врѣме на война, въ такъвъ случай, тѣ се ползватъ съ право на инвалидна пенсия.“

Забѣлжка II. Окладитѣ, означени въ графитѣ 1 и 2, се разпрѣдѣлятъ по равно между вдовцата и всѣки единъ сиракъ; тѣй напримѣръ, ако сирацитѣ сж 3 и оклада 600 л., то вдовцата и сирацитѣ ще получаватъ всѣки единъ по 150 л.; ако ли же сирацитѣ сж 2 и оклада е 240 л., тогазъ всѣки ще получи по 80 л.

Забѣлжка III. Когато пенсиониранията вдовица съ дѣца се омжжи отново, частта отъ пенсията, която е получавала, се прѣкръпява, а сирацитѣ продължаватъ да получаватъ сжщата пенсия, която сж получавали прѣди омжжването на майка си, т. е. тѣзвата пенсия не се видоизмѣнява.

Забѣлжка IV. Окладитѣ, означени въ графитѣ 6, 7, 8 и 9, сж опрѣдѣлени за въ случаитѣ, когато починалиятъ, убитиятъ или изчезналиятъ военно-служашъ, или умрѣлиятъ пенсионеръ, не е оставилъ жена, а само сираци и когато пенсиониранията вдовица умрѣ и остави сираци.“

Чл. 40-й се измѣнява така: „Военно-служашитѣ се лишаватъ отъ пенсия само лично за себе, когато бждѣтъ осждени отъ сѣдилищата на лишение отъ граждански и политически права“.

Новъ чл. 41. „Военно-служашитѣ и наследницитѣ имъ, които иматъ право на пенсия, ако въ срокъ на 5 години отъ деня на уволнението, умираието или изчезването на военно-служашия, не подадѣтъ заявление за нея, губятъ това право“.

Чл. 41-й става чл. 42-й, който се измѣнява така: „Пенсията, исплащанieto на която не е било подирено въ продължение на една година, било отъ датата на височайшия указъ за назначението на пенсията, било отъ датата на

издадената платежна заповѣдъ, се прѣкръпява и неисплатената сума остава за въ полза на пенсионния фондъ, ако пенсията е била за изслужено врѣме, или на държавното съкровище — ако е била инвалидна.

Интересующитѣ се не могатъ да получатъ тая сума, даже ако пенсията се поднови за напрѣдъ“.

Чл. 42-й става чл. 43-й.

Чл. 43-й става чл. 44-й.

Чл. 44-й става чл. 45-й.

Чл. 45-й става чл. 46-й, къмъ който се прибавя слѣдующата забѣлжка:

„Забѣлжка. Лицата, които, за да получатъ пенсия, прѣдставятъ фалшиви документи и впоследствие това се докаже, лишаватъ се отъ право на такава“.

Чл. 46 става чл. 47-й и се измѣнява така: „Настоящиятъ законъ влиза въ сила отъ 1-й Януарий 1899 год., като се при-способи напълно къмъ всички пенсионирани или имѣющи право, но не пенсионирани още лица до горѣпоменжтата дата.

Офицеритѣ, както и военнитѣ: медицински и ветеринарни лѣкари, уволнени отъ служба слѣдъ издаването на „Закона за пенсиятѣ на военнитѣ лица и чиновницитѣ по военното вѣдомство“ отъ 1891 год. и пенсионирани по дѣйствиющитѣ до сега закони, запазватъ правото си за пенсия и при настоящия законъ, ако само иматъ изслуженъ срокъ отъ служба 10 и повече години, които служба се зачита и отъ настоящия законъ.“

При това, ония отъ тѣхъ, които сж имали по-малко отъ 15 изслужени години, ще имъ се отпусне пенсия, като отъ размѣра (40%) опрѣдѣленъ за 15 годишна държавна служба, се намалява съ 3% за всѣка по-малко изслужена год. отъ 15-тѣхъ.

Правото за пенсия на всички до сега пенсионирани или имѣющи само право, но не пенсионирани още до издаването на настоящия законъ военни чиновници и служаци по военното вѣдомство, се урежда отъ Закона за пенсиятѣ на чиновницитѣ и учителитѣ“.

Новъ чл. 48. Отмѣняватъ се: 1) Законътъ за държавнитѣ пенсии по военното вѣдомство, гласуванъ и приетъ въ втората редовна сесия на VIII-то Обикновено Народно Сѣбрание, и 2) Законътъ за допълнение на Закона за пенсиятѣ по сжщото вѣдомство, гласуванъ и приетъ въ първата редовна сесия на IX-то Обикновено Народно Сѣбрание“.

Георги Добриновичъ: Г-да прѣдставители! Законопроектътъ, който ни се прѣдлага, има за цѣль да опрѣдѣли една таблица или, по-добрѣ казано, да опрѣдѣли максимума, по който ще се опрѣдѣлятъ пенсиятѣ на военнитѣ за въ бждѣще. Независимо отъ това, въ него се съзира, че искатъ да узаконятъ за въ бждѣще, щото недоволнитѣ, на които не бждѣтъ отпуснати пенсии, да не могатъ да се отнасятъ до надлѣжнитѣ сѣдилища, както бѣ до сега, но да се отнасятъ до единъ пенсионеръ съвѣтъ и този съвѣтъ да разрѣшава всички спорове по отпуснатието или неотпуснатието на пенсия; въобще правото на недоволната страна се иска да се разрѣшава отъ пенсионния съвѣтъ окончателно, и да нѣматъ право лицата да се отнасятъ до сѣдилищата.

Съ този законъ се гони и друга една цѣль. До колкото азъ забѣлжихъ, съ него се гони цѣльта да се даде на Закона за пенсията обратна сила. Има издадени, до колкото на насъ е известно, рѣшения въ полза на известни чиновници, на които е била отказана пенсия, и, като сж се отнесли до сѣдилищата, спечелили сж процеситѣ. Има вече такива рѣшения стѣпили въ законна сила. Съ този сега законъ се гони цѣльта, щото тия рѣшения да не могатъ да се осществятъ.

Гони се още и друга цѣль, че на емигрантитѣ-офицери, на които ние съ особенъ законъ дадохме правото за 10 изслужени години да получатъ пенсия и тия пенсии да се плащатъ отъ държавата, да се отнематъ пенсията, защото съ този законъ се отмѣняватъ всички особенни закони, приети отъ Народното Сѣбрание досега, слѣдователно и оня за пенсията на емигрантитѣ-офицери.

Има за цѣль и друго. Ония емигранти-офицери, които иматъ, може би, 15-годишна служба, трѣбва да внесатъ за всичкото врѣме отъ 1891 год. изсамъ въ пенсионния фондъ одържки по 5%, за да могатъ да получатъ пенсия. Ако не внесатъ, тѣхнитѣ пенсии, разумѣва се, ще бѣдѣтъ прѣкратени. Ние, когато приехме особенния законъ, за да се пенсиониратъ емигрантитѣ, взехме рѣшението, щото, понеже емигрантитѣ не сж внасяли одържки въ пенсионния фондъ, тѣхнитѣ пенсии да се изплащатъ отъ държавата. Сега съвиршено обратното се прави: това, което ние дадохме, което е вече спечелено право, съ този законъ се иска да се унищожи. Азъ вѣрвамъ, че ние така нѣма да бждемъ послѣдователни. Нѣма да прави честь на законодателното тѣло да създава закони и права и слѣдъ двѣ години да ги отнема. (Вѣлко Нейчовъ: Това не ще да е първѣ път!) Допущамъ го, г-нѣ Нейчовъ. Азъ смѣтамъ, че когато ние приехме едно изключително положение за емигрантитѣ-офицери, ние имаме прѣдъ видъ, че тия офицери сж били заставени отъ известни обстоятелства да напуснатъ отечеството си и да отсъствуватъ известно врѣме; че тия офицери, тамъ, дѣто сж стояли, толкова малко сж били плащани, щото да искаме да внесатъ въ пенсионния фондъ какви да е одържки, не ще бждемъ въ правото. Тѣ сж получавали на руска служба по 60 рубли на мѣсець — то сж 100 и нѣколко лева. При такава една заплата, слѣдъ нѣколко години, когато имъ създадохме едно право и си дойдохъ въ отечеството, да дойдемъ слѣдъ двѣ години да унищожимъ това право съ единъ другъ законъ, вѣрвамъ, това не е послѣдователно, не е справедливо, нито ще ни прави честь. Ако единъ човѣкъ е билъ заставенъ отъ обстоятелствата да напусне отечеството си за известно врѣме, и тамъ, дѣто е билъ, просто за една прѣхрана, му сж давали като прикомандированъ офицеръ 60 и нѣколко рубли, и сѣтиѣ, като се създадохъ редъ закони изключително за него и се завърнѣ, слѣдъ това да се унищожаватъ тия закони, мислѣхъ, ще бжде много несправедливо. Да искаме отъ тия емигранти да внасятъ въ пенсионния фондъ одържки отъ 1891 год. насамъ, тогазъ само ще сжществуватъ тѣхнитѣ пенсии, иначе ще бждемъ унищожени. Ами ще иматъ

ли срѣдства и възможность да направятъ това? Азъ разбирамъ това за онѣзи, които сж приети пакъ на служба, може би да иматъ възможность да го направятъ; но какъ ще го направятъ онѣзи, които не сж приети на служба? Ние много добръ знаемъ, че имаше емигранти и на служба въ руската армия, имаше и други, които по-рано сж напуснали службата, и тогазъ, когато ставаше известното съглашение, тѣ не бѣхъ на руска служба; тѣ бѣхъ си дошли, и на основание на единъ особенъ законъ, на основание на едно особено право, което ние имъ създадохме, се завърнѣхъ и получихъ пенсия за 10 изслужени години; тѣ се бѣхъ завърнали когато ставаше съглашението. Така щото, по моему, съглашението, което станѣ сѣтиѣ, не може ни най-малко да се докосва до онѣзи емигранти, които сж били на служба въ руската армия въ момента когато е ставало това съглашение. Съглашението е ставало само за емигрантитѣ, които сж се намирали въ момента на руска служба. Но има много отъ тѣхъ, може да се каже десетина или двадесетъ и нѣколко души, които по-рано отъ това съглашение сж напуснали службата и сж се завърнали тукъ; така щото, това съглашение не може да се отнесе за тѣхъ. За тѣхъ трѣбва да се отнесе законътъ, който ние гласувахме, че емигрантитѣ, които по политически причини бѣхъ заставени слѣдъ 9-й Августъ 1886 год. да напуснатъ отечеството си, ще иматъ право, като се завърнатъ капитани, да се пенсиониратъ като ротни командири и т. н. по чинѣ. Това право имъ се създаде. Сега съ законопроекта, който се внася, се иска да се отмѣни оня законъ, който създаде това право. Смѣтамъ, че това нѣма да бжде справедливо, нѣма да бжде достойно за едно законодателно тѣло да отнема права, които е веднажъ създадо. Азъ разбирамъ, че въ втория пунктъ на чл. 46-й може да се каже съ двѣ думи: „Офицеритѣ, както и военнитѣ: медицински и ветеринарни лѣкари, уволнени отъ служба до и слѣдъ издаването и т. н.“ Тогазъ разбирамъ, че съ тия двѣ думи създаденото право на ония емигранти, които получаватъ пенсия за 10 изслужени години, се запазва. Ние, ако приемемъ члена така, ще бждемъ послѣдователни.

Разбирамъ, че съ сѣщия законъ не трѣбва да се отнема правото, както на военнитѣ, така и на гражданскитѣ чиновници, недоволни отъ пенсията, да се отнасятъ до сѣдилищата. Ние не би трѣбвало да ограждаме пътя на лицата, които не сж доволни отъ постановленията на пенсионния сѣвътъ, да отиватъ въ сѣдилищата да търсятъ своето право. Всѣки единъ споръ, всѣко едно отказване на право, било лично или имущественно, на лица, за всѣко едно онеправдание, не трѣбва да се затваря пътя, за да отиде въ сѣдилищата. Слѣдователно, и цѣльта, която се гони съ този законъ, за да се учреди единъ воененъ пенсионенъ сѣвътъ, за раздаване на военни лица пенсии и по-нататъкъ да не може да отиватъ тѣ въ сѣдилищата, тази цѣль не трѣбва да се допуца да се постигне. Ние трѣбва да допуснемъ едно узаконение и комисията трѣбва да има това въ съображение, да допуснемъ именно прѣдписното узаконение, че на лице, на което се отказва да му се даде пенсия, ако то сѣтъ, че има право на такава,

да се отнесе до съдилището; да може и на първа инстанция, и на втора инстанция да се отнесе до съдилището.

Независимо от това, трябва да бъдем последователни. Понеже взехме едно решение за емигрантите, едно изключение за единия и другия, че тяхните пенсии трябва да се изплащат от държавата, аз мисля, че трябва, за да бъдем последователни, да не заставяме тия, които сега са пенсионирани, и онъзи, които имат, може би, право на пенсия, да правят известни вноски в пенсионния фонд, защото твърди е възможно, че не ще имат средства. Затуй, ще бъдем последователни, вървамъ и г-нъ Военния министър ще се съгласи, ако се внесе едно предложение, или ако се поправи в самата комисия заблъжката, която е в самия законопроект, съобразно с решението на Народното Събрание, което се взе тогава, когато се разглеждаше законът, за да се пенсионират емигрантите за изслужени 10 години. Тогава се взе решение такова, че понеже те не са внасяли одържки в пенсионния фонд, то държавата да плаща тяхните пенсии. Значи, ако искаме да бъдем последователни на това решение ние сега — а и комисията трябва да има пред вид това, когато разисква този закон — трябва да приемем, че вноските, които се е следвало да направят емигрантите в пенсионния фонд, да ги внесе държавата заради тях — за тежест на държавата да останат. Защото, повтарям пак да кажа, ние не можем тия хора, които са служили известни години, когато техните другари получават по 5—600 и даже 800 л. месечно, а те са получавали в руската армия по 100 л. месечно, не можем, казвам, да ги заставим от такива средства да внасят в пенсионния фонд и одържки. Това пък не можем да направим. Щом нямат средства, значи, ще откажем на тия хора всички онъзи привилегии, които веднаж създадохме, и затова, за да бъдем последователни на решението, което приехме, трябва да се ятовари държавата, тя да внесе тия одържки в пенсионния фонд един път за винаги, и тогава да може и тези хора да се ползват от този фонд. В същия пенсионен фонд от начало държавата е внесла 800 и няколко хиляди лева. Значи, както за единия е била майка, така и за тия хора, ако внесе една сума, и заради тях ще бъде майка и тогава няма да бъде за един майка, а за други мащеха. Аз ходатайствувам, като се приеме законът по принцип, комисията, която ще го разглежда, да има пред вид тия заблъжки, да има пред вид, че създадените права на емигрантите, създадени по-рано, даже преди съглашението, и за които самото съглашение не се касае, а са се завърнали и са пенсионирани и може някой да не са се още пенсионирали, но имат право на основание законът, който сме гласували, тия техни пенсии и права да се запазят и съ настоящия закон. Да се не отнемат тия права, но да се запазят съ една добавка, като се каже: до и след въ заблъжка втора към чл. 19-й, който става чл. 20-й. Защото, щом като се каже до 1891 год. и след 1891 год., значи, разбира се, че тия, които са уволнени преди издаването на закона от 1891 год. — за пенсиониране на

уволнени военни чиновници се той касае — ще може да се отнесе тогава и до емигрантите; и те ще се ползват, и техните пенсии ще се запазят. Защото въ пунктъ вторий на чл. 46-й е казано, че на ония, които след издаването на закона от 1891 год., при режима на който закон са били уволнени и пенсионирани за 10 изслужени години, запазва им се правото. Та щом се запазва правото на един за 10 изслужени години, трябва да го запазим и за другия. Според закона, който гласувахме и който им дава право на пенсия за 10 изслужени години, туй същото право трябва да се запази и на другия, да се не помътува то и за тях. Иначе, няма да бъдем последователни; защото иначе няма да повърва никой на нашите закони и на онъзи права, които ние гласуваме, че няма утръ да бъдат отнети и узурпирани. Заради това, за да бъдем последователни, ние трябва да запазим и закона и тия права, и да дадем право на онъзи, които са недоволни, да се отнасят до съдилищата. Ние трябва да бъдем последователни и по отношение онова решение, което сме веднаж приели, че държавата трябва да плаща за пенсията на емигрантите и тя да направи вноските в пенсионния фонд, за да могат въ бъдеще и те да получават своите пенсии.

Аз като направих тия заблъжки, ще моля, както г-на Военния Министър, така също и членовете на комисията, да ги имат пред вид, при разглеждането на този закон. И тия заблъжки аз ги считам, че са справедливи, че са последователни, и би трябвало те да бъдат приети. Ние не трябва да създаваме едни права днес, и утръ, на следващия ден, да ги отнемем. Ние не трябва да прекратяваме пътя на съдилищата. (Председател: Много пъти повторихте едно и също нещо!) Ние не трябва да заставяваме хора, които нямат никакви средства, които са били заставени от обстоятелствата да отсъствуват известно време от отечеството си и на които после признаме изключително право, не трябва, казвам, да ги заставяваме да правят известни вноски и жертви, които няма да бъдат по техните сили. Това имам да кажа.

Христо П. Славейковъ: Аз искам да обърна вниманието ви, г-да народни представители, върху някои заблъжки, които са направени от г-на Добриновича, а най-вече по постановленията на чл. чл. 12 и 47-й, алинея четвърта, от разисквания законопроект. Съвършено умфствена е заблъжката на г-на Добриновича, че съ чл. 12-й, който изяснява реда за изказване недоволствие против решенията на пенсионния съвет, се въвежда един нов съвършено неправилен, съвършено произволен и, като такъв, могущ да даде произволни последиствия. Право да ви кажа, аз не съм голъм поклонник на военните съдилища, защото, за съжаление, имало е случаи когато военните съдилища са отричали да разрешават известни въпроси от съществена важност, само на това основание, че били свикани от Военния Министър да извършят туй и туй действие и нищо повече. (Мая Бояджиевъ: Знаем такива случаи, за жалост!) Ако искате, аз мога да ви посоча па някои такива слу-

чал; има такива, които са били с много тежки послѣдствия за военно-сѣдебното дѣло и са го компрометирали. Така щото, като се измѣнява чл. 12-й въ такава смисълъ, не е чудно, че единъ день сѣщата тази комисия, за да разрѣши нѣкакъвъ споръ относително пенсиятъ на военнитѣ лица, може така сѣщо и за напредъ — причинитѣ не са се прѣмахнали — да каже, че ние не можемъ да направимъ нищо повече отъ това, за което Военниятъ Министръ ни е свикалъ. До такова логическо заключение дохождаме, като имаме прѣдъ видъ минхлитѣ, на и до сега продължаващитѣ се случаи. Заради това, по това недоволствие просто казвамъ, че чл. 12-й е неприемливъ. Вънъ отъ това обстоятелство, че едно материално право, едно право, което е свързано съ различни въпроси, е отъ компетентността на общитѣ сѣдилища, но нѣматъ се и причини, които да отнематъ разглежданieto на този въпросъ отъ гражданскитѣ сѣдилища, гдѣто българскитѣ граждани ще намѣржатъ много по-скоро правосѣдие, отъ колкото въ военнитѣ сѣдилища. Заради това, азъ настоявамъ да бѣде унищоженъ чл. 12-й и постановлението на стария законъ да остане въ сила, още повече, че въ изложението на мотивитѣ, съ които се внася тоя законопроектъ, министерството не е прѣдставило достатѣчни причини, които да ни накаратъ да приемемъ този възгледъ, отъ който то е изхождало.

Така сѣщо и чл. 47-й, алинея четвърта, е създаденъ да отнеме придобити права. Г-нъ Военниятъ Министръ знае, че въ Военното Министерство съществуватъ нѣколко изпълнителни листове, и, при всички искания на законоустановенитѣ сѣдебни власти, Военното Министерство чрезъ органоитѣ си — може би и самъ г-нъ министрътъ лично — е отрѣкло да ги изпълни и е оставило „подъ мандата“ всички искания на ония лица, които, съ влѣзли въ законна сила рѣшения, са придобили право на получаване пенсия. Вижда се още отъ това незначително на сѣдебнитѣ власти отъ страна на Военното Министерство, че това послѣдното, съ измѣнението, което внася въ чл. 47-й, отдавна си е прѣдначертало този планъ, като е отричало да удовлетвори имющитѣ право. Законътъ за пенсиятъ е единъ материаленъ законъ, който, като такъвъ, не може да унищожава придобити права, не може да има обратна сила, и такава може да добие само съ специаленъ членъ. По принципъ, на материалнитѣ закони може да се даде обратна сила само тогавъ, когато живящи държавни интереси са живо засѣгнати отъ известни придобити права, които, въ основанието си, не почиватъ на толкова ясно опрѣдѣлени, не почиватъ на толкова изрични постановления въ закона. Въ дадения случай нѣма нищо подобно, което да накара държавата да се бои за срѣдствата, които са опрѣдѣлени за дѣлътъ на Закона за пенсиятъ. На нѣколко служаци, които са придобили право на пенсия, и защото Военното Министерство не било съгласно съ сѣдилищата по този въпросъ, Военниятъ Министръ като не е могълъ по законодателскъ начинъ да се въпротиви на изпълнението на рѣшенията, иска, по настойчивъ начинъ, да отнеме правата на тия, които са харчили толкова разходи за спечелване на своитѣ права по сѣдебенъ редъ.

Азъ намирамъ, че това е несправедливо и, слѣдователно, обръщамъ вниманието на почитаемата комисия, която ще разглежда този законопроектъ, да има прѣдъ видъ туй пѣщо и да отхвърли тая четвърта алинея на чл. 47-й.

Дълженъ съмъ да споменъ мимоходомъ и да обръкъ вниманието ви, г-да прѣдставители, и върху таблицата, съ която се опрѣдѣлятъ пенсиятъ на военнитѣ лица. Азъ намирамъ, че тази таблица съдържа цифри, които не би трѣбвало да бѣдѣтъ приети. Азъ мисля, че както за гражданскитѣ чиновници пенсията не може да надмине сумата 6.000 л., така и за военнитѣ ще бѣде достатѣчна тази сума, 6.000 л. военниятъ министръ е запазилъ за себе си 9.000 л., началникъ на дивизията 8.400 л. и т. н. Тѣзи пенсии са несправедливи, зарадъ туй, защото днесъ за днесъ у насъ съществуватъ голѣмо число висши офицери, които, като дадѣтъ утрѣ или други день оставка, могатъ да исчерпѣтъ фонда за военнитѣ пенсии и въ всеки случай ще поглѣщатъ паритѣ на малкитѣ военни: подпоручици, поручици и капитани, които мжко могатъ да достигнатъ до тия висши длѣжности, за които се прѣдвиджда по-голѣма пенсия. Както и сега нѣколко старши военни получаватъ за смѣтка на младитѣ, така и за напредъ ще получаватъ. Та обръщамъ вниманието на почитаемата комисия върху несправѣдливостта на пенсиятъ, съ която се облагодѣтелствуватъ висшитѣ военни чиновници за смѣтка на нисшитѣ.

Министръ Полковникъ Никола Ивановъ: Г-да народни прѣдставители! Първитѣ забѣлѣжки, които станяха по внесеня отъ менъ законопроектъ за измѣнение на Закона за пенсиятъ по военното вѣдомство, се касаятъ по измѣнението на чл. 12-й, именно, за въпроса щото сѣдилищата да разглеждатъ въпроситѣ по пенсиятъ. Най-напредъ длѣженъ съмъ да заявя, че азъ не настоявамъ на тази редакция, която е приета тукъ, въ чл. 12-й, и ще се съглася много скоро, много лесно съ комисията — да се разглеждатъ тия въпроси пакъ отъ сѣдилищата. Обаче, внесенъ е въпросътъ тукъ по едно прѣдварително съгласие да гармонизира съ Закона за гражданскитѣ чиновници, като се имаме прѣдъ видъ да се устрои единъ общъ държавенъ пенсионенъ свѣтъ, който да урегуира въпроситѣ за пенсия.

Ще ме попитате, може би, ималъ ли съмъ основание азъ да настоявамъ на такова разрѣшение на въпроса, или не. Азъ ще ви изложя, г-да прѣдставители, мотивитѣ и съображенията, които ме накарахъ да направя това. Когато се приемаше новъ дѣйствующиятъ Законъ за пенсиятъ по военното вѣдомство, моятъ прѣдшественникъ, при внасянето на закона, е прѣдвидѣлъ неключителенъ случай 2-й, който казва: (Чете.) „Чиновницитѣ и служащитѣ по военното вѣдомство получаватъ пенсия, на основание Закона за пенсиятъ на чиновницитѣ.“ Друго пѣщо има, че той тогавъ въ мотивировката, въ доклада, съ който внасяше този законъ, изрично мотивираше това, като считаше, че не е справедливо, щото чиновницитѣ по военното вѣдомство да се отличаватъ отъ ония по гражданското вѣдомство и искаше да ги отдѣли да получаватъ пенсия на законно основание — така же, както получаватъ чиновницитѣ по гражданското вѣдомство. И азъ не мисля, г-да прѣдставители, че има нѣкаква

разлика между единъ чиновникъ по военното вѣдомство и другъ такъвъ по гражданското вѣдомство. По този въпросъ въ Народното Собрание, г-да народни прѣдставители, не е станало никакво разискване и имаме пълно право да прѣдполагаме, че мотивитѣ, съ които моитѣ прѣдшественници е внесълъ този законъ въ Собранието, сж приети и удобрѣни отъ това послѣдното; така че, Народното Собрание, съ приеманieto на чл. 2-й отъ нинѣ дѣйствующия законъ, е признало, че за чиновникитѣ по военното вѣдомство ще се приспособява стариятъ Законъ за пенсиятъ на чиновникитѣ по гражданското вѣдомство. И азъ собствено така разбирахъ закона. Обаче, какво излѣзе отъ това? — Намѣрихъ се извѣстни уловки въ чл. 47-й, въ който членъ се прѣдвижда начинътъ за изчисление прослуженото врѣме, понеже споредъ минжлитѣ закони, както знаете, считаше се и врѣмето за учителствувание въ турско врѣме, както и врѣмето прѣварано въ поборничество, опълченство и пр., като врѣме, което дава право на пенсия. Законътъ запазваше това право на лицата, които сж го имали по-рано, но се прѣдвиждаше да получаватъ пенсия по нинѣ дѣйствующия законъ. Но не знаехъ какъ станж това нѣщо, че сждилищата истѣлкувахъ този въпросъ въ такава смисълъ, че всички права, които сж имали тѣзи лица, се запазватъ именно да получаватъ пенсия по Закона за пенсиятъ по военното вѣдомство. Дакже, г-да народни прѣдставители, ще кажж, че се намѣрихъ адвокати такива, които, за да направятъ реклами, които, за да могатъ да добижтъ повече дѣла по тази частъ, взехъ да правятъ политика по вѣстникитѣ отъ този въпросъ, и азъ не можехъ да гледамъ на този въпросъ като правилно раздаване на правосжде, а като неправилно разбиране на този въпросъ, защото, както докладътъ по внесения сега законопроектъ за пенсиятъ по военното вѣдомство, тѣй сжщо и изричното постановление на чл. 2-й отъ сега дѣйствующия законъ, се отнася до офицеритѣ, а не и до чиновникитѣ. Обаче, намѣрихъ се хора, които истѣлкувахъ обратното. Нѣма съмнѣние, че азъ искахъ да гарантирамъ държавата отъ такава експлоатация. Обаче, азъ не съмъ противенъ да се съгласж да се измѣни чл. 12-й, ако комисията, която ще разглежда този законъ, приеме да се разглеждатъ такива въпроси пакъ отъ сждилищата, казто е било до сега. Азъ мислж, я имамъ право да прѣдполагамъ, че, като се касе до военното вѣдомство, интересътъ на лицата, които се пенсиспиратъ, ще бжде много по-добрѣ гарантиранъ, много повече обезпеченъ отъ единъ висшъ държавенъ пенсионентъ съвѣтъ, отъ колкото да ставатъ тѣ срѣдство за обогатяване, може би и срѣдство, за да се прави политика отъ този въпросъ, както нѣкои и други адвокати си позволяватъ нанстина да правятъ политика.

Вториятъ въпросъ, който повдигна г-нъ Добриновичъ, се касе до офицеритѣ-емигранти. Тѣхното право, г-да народни прѣдставители, не се отнема; тѣ ще остане да си запазятъ своитѣ права, защото като имъ признаваме службата, прѣварана въ Русия, то за тѣзи, които сж уволнени слѣдъ 1891 год. отъ руската служба — а по-рано нѣмаме — тѣ си запазватъ това право. Обаче, не можж да се съгласж, и народното прѣдставителство вървамъ ще ми

отдаде право, че единъ човѣкъ, когато е напусналъ службата при условия такива, когато не е сществувалъ Законъ за пенсия, не може да каже: азъ напуснахъ службата, защото имахъ прѣдъ видъ такъвъ законъ. Азъ мислж, че не може да се иска да се създава право въ послѣдствие, слѣдъ създаването на такъвъ законъ. Въ закона е казано, че лицата, които сж напуснали службата само слѣдъ издаването на Закона за пенсиятъ, запазватъ правото да получаватъ пенсия и за по-малко отъ 15 изслужени години, а ония, които сж напуснали прѣди това врѣме, не сж имали никакво придобито право, слѣдователно, не ще иматъ това право и сега. Така щото, азъ можж да успокож г-на Добриновича, че колкото се касе въпросътъ до това, ще бжде спазенъ законътъ. Ако тукъ се срѣщатъ нѣкои измѣнения, кажуци се да пакѣрижтъ правата на нѣкои, то е плодъ на интриги на тия господа, които искажж да напакостватъ на други въ своя облага. Съгласението е направено по волята на тѣзи сжщи господа емигранти, които отивахъ да интригуватъ, за да опронаствятъ своитѣ другари и да запазятъ своитѣ права. (А танасъ П. Краевъ: Прѣдъ кого сж интригували? Прѣдъ руското правителство?) Направете интерпелация; азъ ще Ви кажж тогава.

Колкото до забѣлжката на г-на Славейкова, че военниятъ министръ запазвалъ правото да получава по-голѣма пенсия, за смѣтка на другитѣ, длѣженъ съмъ да отхвърлж това и да кажж, че е недостойно даже да се говори. Най-напрѣдъ, ако съмъ днесъ военентъ министръ, нѣма да напуснж военната служба, прѣди да станж некадѣренъ, за да се ползувамъ отъ облагитѣ, които се даватъ на единъ министръ. По този въпросъ длѣженъ съмъ да забѣлжж, че е, колкото недостойно, толкова и нечестно, да се ползватъ висшитѣ офицери за смѣтка на нисшитѣ. Това е низостъ даже да се говори тукъ, защото, г-да народни прѣдставители, пенсията на всички висши офицери до майоръ е намалена въ такава пропорция, въ каквата не е намалена на никой другъ офицеръ. До чинъ капитанъ запазена е пенсията така, както е въ сега дѣйствующия законъ, а отъ капитанъ нагоръ е намалена. И не може да се иска отъ единъ човѣкъ, който плаща 1.000 л. одѣржки на годината, и отъ единъ, който плаща 200, да получаватъ еднаква пенсия. Това, което казва г-нъ Славейковъ, че ще се ползватъ висшитѣ офицери на смѣтка на нисшитѣ, е низостъ и не заслужава даже внимание, ако се направи смѣтка.

Тѣзи сж, г-да народни прѣдставители, запитванията или по-добрѣ възраженията, които се направихъ по приеманieto този законопроектъ по принципъ. Сега, има, може би, нѣкои нѣща въ законопроекта, които подлѣжатъ на измѣнение, и азъ имамъ маса бѣлѣжки да направж, за да се измѣни или подобри нѣщо; не настоявамъ да се приеме точно както е тукъ. Комисията ще разгледа тия бѣлѣжки, и, ако направи нѣкои измѣнения, азъ съ благодарение ще ги присмж. Затова, молж, безъ да се губи врѣме, да се приеме законопроектътъ по принципъ, а послѣ ще се направятъ и разгледатъ подробно бѣлѣжитѣ.

Петър Папанчевъ: Г-да народни прѣдставители! Прѣди да пристѣпимъ къмъ разглежданieto на внесенния въ Народното Сѣбрание законопроектъ за измѣнение и допълнение Закона за държавнитѣ пенсии по военното вѣдомство отъ 1896 год., нека ми бѣде позволено да направя нѣкои общи бѣлѣжки за пенситѣ, които се отпущатъ, било на граждански, било на военни лица, и да видимъ: би ли трѣбвало държавата да отпуща такива пенсии или не. По начало, азъ съмъ противенъ на всѣкакви пенсии. Азъ не намирамъ никакво законно основание, което да дава право на служащитѣ, било по гражданското, било по военното вѣдомство, да претендиратъ отъ държавата пенсии; независимо отъ ония богати заплати, които получаватъ за тѣхния трудъ, въ врѣме на изпълнение длъжноститѣ си, не намирамъ основание да искатъ да получатъ и пенсии. Това начало за даване пенсии на служащитѣ е отъ много старо врѣме и, може би, датира отъ тогава, отъ когато държавата, независимо отъ това, че заплащане сѣмъ и прѣсѣмъ на чиновницитѣ, отъ каквото и да е вѣдомство, но още искаше да фаворизира тѣхнитѣ чада, и затова имъ отпущаше разни пенсии, подаръци, села, градове и пр. Сегашното врѣме е друго, и азъ мисля, че заминахъ ония врѣмена, когато чиновницитѣ, военни и граждански, би трѣбвало да се считатъ за привилегировани, и всѣчки ресурси и сръдства на държавата би трѣбвало да отиватъ за тѣхното издържане, било когато сѣ на служба, било когато сѣ безъ служба, именно когато сѣ въ отставка. Азъ мисля, г-да народни прѣдставители, че като исказвамъ този възгледъ, той ще трѣбва да се сподѣли отъ васъ, защото е най-справедливъ. Държавата нѣма право и не е длъжна да дава такива пенсии на каквито и да е служащи, било военни, било граждански. Държавата се нуждае отъ труда на известни хора, но за този трудъ ти плаща, и както виждате въ бюджетитѣ, които се прѣдставляватъ всѣка година на вашето просвѣтено разглеждане, държавата отпуща богати и прѣбогати заплати. Щомъ се плаща за този трудъ, гдѣ е законното основание, вънъ отъ това, че му се плаща богато когато е на служба, да му се дава и възнаграждение, за туй, че не е на служба? Вземете, г-да народни прѣдставители, всѣки отдѣленъ човѣкъ, който има известно хозяйство и е длъженъ да държи известни слуги да му работятъ, и какво имъ плаща? — Той имъ плаща това, което е условено; но не е длъженъ да имъ плаща пенсии, слѣдъ 10—15 години, когато ги натири или испъди отъ служба. Ако човѣкъ е спестовенъ, нека спести, за да има да живѣе по-нататѣкъ. Този отдѣленъ гражданинъ не е принуденъ да плаща пенсии на своитѣ слуги. Така сѣщо е и съ държавата. Държавата не е нищо друго, освѣнъ едно хозяйство въ по-голямъ размѣръ. Тя наема хора и имъ плаща да служатъ и изпълняватъ ония функции, които държавата си е начертала да бждѣтъ изпълнени. Еднажъ имъ плаща, за какво вне искате по-нататѣкъ да възнаграждавате ония, които сѣ служили 10, 20 или 30 години и които за труда си сѣ получавали огромни заплати? Ето защо, азъ съмъ по начало противъ даването на пенсии. Съгласенъ съмъ да се даватъ тѣ нарѣченитѣ инвалидни пенсии. Инвалидната пен-

сия е справедлива, законна и оправдана. Единъ човѣкъ, който служи на една работа, ако не по своя собствена вина не може да работи, заболѣе, стане нѣкое нараняване, станѣтъ нѣкои увѣчни, които го правятъ неспособенъ да продължава по-нататѣкъ работата си, тогава разбирамъ, както частенъ човѣкъ, известна фабрика, известно дружество трѣбва да платитъ, тѣй и държавата, като най-високо държавно учреждение, трѣбва да плати. Защото, този човѣкъ, ако служеше на друго мѣсто, можеше да не заболѣе и да не бѣде нараненъ или увѣченъ, и справедливо е да му се плати. Вънъ отъ това, азъ съмъ противъ всѣкакви пенсии, затуй съмъ противъ и този законъ за измѣнение на Закона за пенситѣ на военнитѣ лица.

Азъ мисля, г-да народни прѣдставители, че ако държавата би желала да приеме началото да помага на тия, които сѣ изслужили известни години на държавна служба, има друго сръдство. Нека прави одържки не 5%, това което се прави сега, но нека бждѣтъ 10%, било отъ военнитѣ, било отъ гражданскитѣ чиновници, и когато единъ чиновникъ отъ гражданското или военното вѣдомство, било че самъ си даде отставката, или, по известни причини, учреждението го намѣри недостоеенъ да служи и го уволни, нека държавата му възвѣрне ония вноски, които е внесълъ, капитализирани съ сложна лихва? Сега какво става? Тукъ е прѣвдвидено, че военнитѣ лица, ако сѣ служили въ продължение на 15 години, иматъ право да получатъ пенсия. Така е и въ гражданското вѣдомство: ако уволнитъ единъ чиновникъ, който е прослужилъ повече отъ 15 години, има право на пенсия, а ако си даде самъ отставката, трѣбва да е прослужилъ 20 години. До 15 или 20 години правятъ се на чиновника одържки по 5%, и ако оставатъ още два мѣсеца да дослужи, щомъ го испъждѣтъ и хвърлятъ на улицата, всичкиятъ одържки отиватъ напраздно или отиватъ за пенсия на ония, които сѣ били фаворизирани и не сѣ били испъждани. Това е най-несправедливо нѣщо. Ако се приеме това начало, което исказахъ, ще бѣде най-справедливо. Единъ човѣкъ, който е служилъ 10 години, ако го намѣрижѣтъ неспособенъ за работа, или го испъждѣтъ, да му дадѣтъ одържкитѣ не по 5%, а по 10%. И азъ съмъ увѣренъ, че такъвъ човѣкъ съ голѣмо усърдие и съ радостъ ще внесе одържки, когато е на служба, и нѣма никакъ да почувствува тежестъ. Ако единъ човѣкъ, единъ служащъ внесе по 500 л. годишно, въ продължение на 10 години ще внесе 5.000 л., които, капитализирани съ сложна лихва, ставатъ 10.000 л. На такъвъ човѣкъ като му даденъ 10.000 л., даващъ му сръдства въ ржѣтѣ да се залови на търговия или друго занятие, отъ което да испарва прѣхраната си. Ами тѣй, както ние сега пострѣгваме, като испъдимъ единъ чиновникъ на 14-та година отъ службата му, ние го хвърляме съвършено на улицата, ние го лишаваме отъ пенсия и отъ ония вноски, които е давалъ отъ заплатата си, защото е расчиталъ на пенсия, а не е расчиталъ, че може да се намѣри лице да го испъди, или не е мислилъ, че може да стане неспособенъ за службата и да се намѣри на улицата. Затуй, азъ съмъ съгласенъ да нѣма никакви пенсии, нито по гражданското, нито по военното вѣдомство.

Да има инвалидни пенсии и за единият, и за другият, но такива пенсии да се дават, когато служащото лице се укаже неспособно да изпълнява своите обязанности и не вследствие на своя собствена вина. А пък, ако държавата иска да направи добро на чиновниците, нека им стане единият временен опекун, защото не всички хора притежават еднакви способности да бъдат спестовни, не всички обладат еднакъв характер. Едни са расточителни, други са спестовни. Които са спестовни, ще спестят, а ония, които са расточителни, няма да спестят, даже и 10.000 л. да им дадете заплатата въ годишната. На такива хора държавата има право да стане опекун, като им вземе 10% от заплатата, от начало принудително, но отпосле, като им повърне одържките капитализирани, тия хора ще им бъдат двама и трима благодарни и ще кажат, че са служили на държавата, от която, хем са получили за своя труд едно възнаграждение, а въ същото време тая държава е помислила за тях, защото, като ги отчислява, не ги остави на улицата, но им дава някакви средства, колкото малки и да бъдат, за да не останат гладни, както ти, така и двата им.

Аз мисля, г-да народни представители, че няма да се помъри въ българската държава нито един офицер, нито един чиновник, нито нъкой от вас, който да бъде против и да не възприеме това начало, което аз проповядвам пред вас. Напротив, аз съм увъртен, че всички, които ще чуят това, ще се зарадват. Както казах, несправедливо е един чиновник, бил той граждански или военен, който е служил 14 години, да го истягат на улицата без нищо, да го оставим гладен, а пък другарят му, който е минал 15 години и единият месец служба, да му дадем богата пенсия, която, може би, е вземана от тия, които не са прослужили 15 години. Затуй, г-да народни представители, аз моля по начало да се възприеме моята идея, която, въведам, намира благоприятен отзив въ вашите сърдца, и като се занимаем съ тоя закон, нека се занимаем и съ гражданския закон за пенсията, да глумим за основно начало това, което казвам, че няма никакви пенсии, а има само инвалидни, които са достойни и на гражданските и на военните чиновници. От друга страна, държавата да прави одържки от заплатите на всички чиновници по 7, 8 и 10% и, след като ги капитализира, да ги повърща на уволняваните чиновници. По тоя начин чиновниците ще бъдат по-доволни, от колкото сега.

Сега, г-да народни представители, след като изказах тия общи съображения, забравих да кажа, че туй положение, което съществува между чиновниците, били те граждански или военни, поражда голяма ненавист между единият и другият. Ония, които са испъдени преди да навърши 15 годишна служба, са негодувание гледа на ония, които са успели да останат да служат още една — два години и да добият право на пенсия, вследствие на което винаги, когато го види на улицата, казва му: ти получаваш 200 л. пенсия, но незаслужено, защото ти получаваш от

моя труд и от труда на моите другари, които като мене са испъдени преждевременно. А това поражда негодувание. Независимо от това, аз мисля, че и самото начало за даване на пенсия, поражда едно общо негодувание между тия, които получават пенсия, и между цялия български народ, който гледа съ презрение и ненавист на ония, които, като са служили, получавали са големи заплати, и които, след като бъдат уволнени, получават големи пенсии, без да работят.

Сега, дохождам да направя някои специални български върху настоящия закон, който се предлага на вашето просветено внимание и моля да се вземат въ внимание, защото мисля, че ще бъдат справедливи. Аз, г-на народни представители, одобрявам изменението, което е направено въ чл. 5-й, касателно правото, което се предостави на военнослужащите да получават инвалидни пенсии, но мисля, че въ тоя нов член има една излишна фраза. Тая фраза се състои въ думите „не по собствена вина“. Тя няма значение, защото когато едно лице се пенсионира като инвалид, разбира се, че трябва да заболее при изпълнение на службата, а не по собствена вина. Никой не може да каже, че е бил заболел по собствено желание, защото аз мисля, че няма човек на света, който да иска да заболее по собствена вина. Така щото, аз мисля, че тая фраза въ тоя член е повечето за украшение на стила, от колкото да има някакво значение.

По-нататък, дохождам до един въпрос, който се повдигна от един преговоривия и от възражението, което се направи от г-на Военния Министър, и който възбужда известно опасение, известно съмнение за съдбата на едни офицери, които преди няколко години бяха амнистирани, при всичко, че не бяха направили такива работи, за които да трябва да бъдат амнистирани и за които въ същото време се призна, че трябва да бъдат възнаградени, чрез отпущане на известна пенсия. Касае се за офицерите-емгранти и за техните пенсии. Аз съм наклонен да споделя страха на преговоривия, а именно на г-на Добриновича, както и на г-на Славейкова, че съ заблъжката, която се иска да се прибави към чл. 19-й, който става чл. 20-й, се гони не само едно урегулиране на тяхното положение, но, напротив, мен ми се чини, че тук се заключава една скрита мисъл да се отнеме и това малко, което дадохме на тия хора. Такова поне е моето опасение, и дай Боже да не излезе истинско; но въ всеки случай, аз мисля, че тук, съ това изменение, се прави едно наклонение на онзи закон, който ние гласувахме преди два години; тук се прави едно отмянение на ония законодателни права, съ които дадохме възможност на тия хора, ако не друго, то поне да живеят.

Г-да народни представители! Аз мисля, че тая заблъжка би трябвало да бъде съвсем изличена. На място да се внесе закон за даване пенсия на емигрантите, на място да се прави тая заблъжка, аз мисля, че най-хубавото нъщо, което можеше да бъде направено и което е въ интереса на армията, въ интереса на отечеството, то е, тия офицери да бъдат приети на служба (Възгласи)

Нейчовъ: Браво! — Ржкопѣска.) Тѣ трѣбва да бждѣтъ приети въ редоветѣ на нашата армия, защото сж способни да принесѣтъ своитѣ способности прѣдъ олтаря на нашето отечество и още за възвеличение на и тѣй възвеличената наша армия.

Г-да народни прѣдставители! Мнозина отъ васъ знаете какви сж тия офицери. Азъ вѣрвамъ, че вие не сте забравили, какъ, въ минало врѣме, тѣ водѣхъ нашитѣ войски къмъ лаври и побѣди. Тѣ сж хора способни, хора интелигентни, и азъ мислѣхъ, че грѣхъ ще бжде, ако ние ги пенсионираме и не ги гудимъ въ редоветѣ на нашата армия. Азъ мислѣхъ, че ако ги туримъ въ редоветѣ на нашата армия, тѣ ще влѣзѣтъ нова струя въ нея, ще ѣ възвеличатъ още повече, защото макаръ ти и да има хубаво име, но ми се чини, че все пакъ се нуждае още отъ хора способни, отъ хора, които съ своитѣ способности ще можѣтъ да ѣ направятъ още по-сила, още по-крѣпка и най-сетнѣ да ѣ турятъ на онова положение, което ѣ подобава да има на Балканския полуостровъ.

Г-да народни прѣдставители! Азъ знамъ, че тукъ може да има, особено въ една заинтересувана класа, прѣдубѣдението, че тия наши офицери сж клетвопрѣстѣпници. Тия хора не сж клетвопрѣстѣпници. Азъ се считамъ особено честитъ, че сега ми се дава възможность да се искажъ тукъ и да заявѣхъ, че тѣ не сж клетвопрѣстѣпници. Ако тѣ сж клетвопрѣстѣпници, то не трѣбва да забравяме, че има и други, които се заклехъ. Тия други сж два пѣти по-клетвопрѣстѣпници, защото, като бѣхъ се клеели единъ пѣтъ, отидохъ та и втори пѣтъ се заклехъ. Слѣдователно, сега тукъ не е въпросъ да ги отритваме, да ги изоставяме на една страна, но, напротивъ, азъ мислѣхъ, че ако ние искаме да забравимъ миналото, ако искаме да забравимъ всичко, трѣбва да отворимъ вратитѣ за всички, и ако нѣкои отъ тѣхъ сж граждански, да имъ отворимъ вратитѣ на гражданскитѣ длѣжности, а пѣкъ ако сж военни, да имъ отворимъ вратитѣ на армията, и така всѣки да земе онова мѣсто, което му подобава, защото тѣ пакъ ще бждѣтъ способни да водѣтъ нашата млада войска къмъ побѣда, сжщо така, както ѣ водилъ на Сливница и Пиротъ.

Атанасъ П. Краевъ: Прѣзъ 1894 год. се даде обща амнистия. Защо не си дойдохъ тогава? Тѣ бѣхъ свободни тогава да си дойдѣтъ. Или искатъ генералски чинове да имъ дадемъ?

Петръ Паланчевъ: Вмѣсто да създаваме тоя законъ, ние бихме постигнали по-добро съ тия хора, ако ги приберемъ въ срѣдата на нашето офицерство. Азъ даже ще си позволѣхъ да искажъ мнѣнието на известна часть отъ нашитѣ офицери, които не гледатъ на тоя въпросъ тѣй, както гледа г-нъ Краевъ. Азъ знамъ, че голѣма часть, болшинството отъ нашитѣ офицери, ще ги прѣгърнатъ въ обятията си, защото по тоя начинъ ще можѣтъ да се воспользватъ отъ тѣхнитѣ дарования.

Атанасъ П. Краевъ: Значи, че другитѣ офицери не сж способни, не отговарятъ на своето назначение!

Маню Вояджиевъ: Не; и тѣ сж способни! Ние не отказваме и на тѣхъ това, което имъ принадлежи!

Петръ Паланчевъ: Зарадъ туй, г-да народни прѣдставители, азъ бихъ желалъ никой ижъ да не ни се прѣдставлява единъ законъ, който да казва, че ония емигрант-офицери, които сж зачислени въ запаса, се радватъ на такива и такива права, при получаванieto на пенсии. Азъ бихъ желалъ да ни се прѣдстави единъ законъ, който да казва, че всички емигранти, които желатъ да постапѣтъ, трѣбва да се приемѣтъ на служба въ българската армия и съ това ще избѣгнемъ тая забѣлѣжка, която ни се дава тукъ да ѣ направимъ законъ.

Г-да народни прѣдставители! Азъ мислѣхъ, че като исказвамъ тия думи, не исказвамъ моя личенъ възгледъ, колкото тѣ и да сж симпатични. Азъ не го крижъ, а го считамъ за гордостъ за себе си. И азъ живѣхъ между българитѣ и знамъ настроението на всички, а познавамъ лично и тия хора. И тия хора, освѣнъ желанието да послужѣтъ съ всичкитѣ си сили за доброто и за възвеличението на България, нѣматъ друго желание. Напротивъ, знамъ мнозина отъ тия, които ги позорѣтъ и хвърлятъ тежки обвинения противъ тѣхъ, знамъ, казвамъ, че тѣ сж именно прѣдателитѣ, тѣ сж именно злосторипцитѣ на отечеството. Така щото, г-да народни прѣдставители, азъ исказахъ и тия общи съображения по тая забѣлѣжка и бихъ молилъ г-на Министра на Войната да направи така, щото тия хора не да се пенсионираатъ, а да влѣзѣтъ въ редоветѣ на армията и да служѣтъ въ нея. Но, ако сега, било че тѣ не пожелаѣтъ — защото не се съмнѣвамъ, че г-нъ Военниятъ Министръ ще вземе прѣдъ видъ туй мнѣние и ще даде възможность на всѣкого, който поиска, да влѣзе въ редоветѣ на армията — и може да се намѣрѣтъ нѣкои, които не би пожелали, то въ такъвъ случай азъ намирамъ, че тая бѣлѣжка е опасна зарадъ тѣхъ. Затова съмъ на мнѣние, че трѣбва да изоставимъ тая бѣлѣжка и да остане онова законоположение, което приехме прѣди двѣ години; нека то бжде изключително за тѣхъ. Ако ли искаме да промѣнимъ това положение и като отдѣлѣмъ законъ да го вкараме въ общия законъ, то трѣбва да бжде така, както е редактирано прѣди двѣ години въ приетия законъ, а не така, както е въ настоящата забѣлѣжка.

Г-да народни прѣдставители! Дохождамъ сега до изѣнението, което се прави въ чл. 24-й. Но тукъ, г-да народни прѣдставители, позволете ми да направѣмъ нѣкои общи забѣлѣжки. Менъ ми направи едно твърдѣ тежко впечатление, не само сега, но и отъ по-прѣди, че у насъ се внасятъ закони не толкозъ да увеличатъ благосъстоянието на населението, не толкова да направѣтъ щото това население да заживѣе единъ охолоенъ животъ, или да му даде срѣдства, ако не да живѣе толкозъ въ охолность, то поне да не прѣкарва въ нужда и страдания своитѣ дни; но намѣсто такива закони ние винаги виждаме, че между нѣкои закони, които нѣматъ сжществено значение, изведнажъ ще испъкне единъ законъ, и този законъ е за подобрѣние положението на офицерския корпусъ, за подобрѣние положението на гражданскитѣ чиновници и онова за учителитѣ. Това е скръбно нѣщо. Азъ бихъ желалъ въ тая ограда да се явятъ закони, които да казватъ: за подобрѣние материалното положение на населението, на българскитѣ данъкоплатци,

а не за подобрение положението на тия, на които и тъй много и първото е то подобрено.

Сега, дохождамъ, г-да народни прѣдставители, до оклада, който трѣбва да се счита като крайна мѣрка на пенсиятъ, които би трѣбвало да получатъ военно-служашитѣ лица, слѣдъ изслужаването на известно число години. Окладътъ почва отъ Военния Министръ съ 9.000 л., съ началникъ на дивизията 8.400 л. и свършва съ 2.000 л. пенсия. Азъ мисля, г-да народни прѣдставители, че тоя окладъ е голѣмъ. Нека ние да не отиваме по-далечъ отъ тия народи, които, като не сж приели началото, което азъ казахъ, че пенсиятъ за изслужено врѣме сж свършено излишни, освѣн инвалиднитѣ пенсии, приели сж, че трѣбва да се даватъ пенсии; и нека да послѣдваме тѣхъ поне въ размѣра, който даватъ на тия, които би изпълнили условията, за да получатъ пенсия. Да вземемъ, г-да народни прѣдставители, за примѣръ Франция или коя да е друга държава съ много по-голѣмо народно благосъстояние отъ колкото ние. И когато ние, които, може да се каже, отъ нѣколко години насамъ — 10—15 години — не се намираме въ нѣкое цвѣтуеще материално положение, когато виждаме, че отъ день на день държавнитѣ ресурси се истощаватъ, когато виждаме, че народътъ вмѣсто да отива къмъ обогатяване, и съ това да дава повече срѣдства на правителствата, за издържането на чиновници и пр., отъ день на день неговото материално състояние намалява, имаме ли право, имаме ли основание, при това незавидно положение да надминемъ въ размѣра на пенсиятъ ония държави, които въ своето материално положение стожатъ 10 пкти по-горѣ отъ насъ?—Нѣмаме право. И ако най-голѣмата пенсия на едно гражданско или военно лице въ Франция и другитѣ държави не е повече отъ 6.000 л., отъ гдѣ на кждѣ ние, при едни скромни срѣдства, които народътъ може да дава за фонда на пенсиятъ, да даваме 9.000 л.? Азъ мисля, че това не отговаря на нашитѣ материални срѣдства, не отговаря най-сетѣ и на условията, въ които живѣе цѣлиятъ български народъ. Когато даваме пенсия на лица, които сж служили известно врѣме, трѣбва да знаемъ, че които служатъ 20—30 години, кой каквото ще да казва, но все таки тѣ ще туржатъ и нѣколко пари на страна. Не нѣколко стотини лева, и десетини хиляди лева, а имаме случаи да видимъ прѣди нѣколко години служачи, които да гуждатъ съ стотини хиляди лева на страна. Та искамъ да кажж, и недѣйте се съмѣтва, че кой и да е служащъ, слѣдъ като получава една заплата отъ 3.000 л., стига да бжде пестовенъ и редовенъ въ живота си, той ще гуди 2—3 или повече десетки хиляди лева на страна. Па даже и да не гуджтъ, пакъ, когато ще ги пенсионираме, не трѣбва съ такъвъ голѣмъ окладъ да ги пенсионираме, за да съставляватъ една отдѣлна каста, по-друга отъ българския народъ, а, напротивъ, трѣбва да имъ даваме срѣдства колкото да живеятъ като срѣдната класа въ нашето отечество. А щомъ дадемъ повече срѣдства, ние значи, прѣсилваме ги, ние ги караме да живеятъ не тъй, както живеятъ другитѣ, по да живеятъ съ по-голѣми срѣдства отъ колкото самъ той би искалъ да живѣе. Затова, г-да народни прѣдставители, азъ мисля, че трѣбва да се

намали тоя окладъ. Цифрата за военния министръ да бжде 6.000 л., както е и въ други държави, и като се вземе за норма тая цифра 6.000 л., пропорционално да се намалжтъ и другитѣ цифри по-надолу. Разбира се, че единъ воененъ министръ нѣма да служи отъ веднажъ като воененъ министръ, но ще почне да служи като подпоручикъ — и дай Боже да стигне и до мѣстото на воененъ министръ — и като е така, азъ мисля, че на тоя човѣкъ, на тоя воененъ министръ, който ще прѣкара толкова години и ще заминува толкова служба, достатъчно е, ако му се даджтъ 6000 л. — това сж 300 наполеона: по единъ наполеонъ на день. Знаемъ, какъ се живѣе въ България! Разбира се, ние не искаме да дадемъ толкова, та като излѣзжтъ да станжтъ прѣдприемачи, да станжтъ строители на линии, акционери на банки и да располагатъ съ милиони левове. Ние искаме да имъ дадемъ срѣдства, да имъ дадемъ възможность да живеятъ такъвъ животъ, който да отговори на тѣхното достойнство, като лица военни въ оставка, като воененъ министръ въ оставка. Заради това, азъ прѣпорѣчвамъ на г-да членовѣтъ на комисията, на просвѣтеното внимание на които ще бжде подложенъ настоящиятъ законопроектъ, да вземжтъ цифрата 6.000, ако, разбира се, не намѣржтъ, че тя е голѣма, но, азъ казвамъ, че трѣбва да вземжтъ нежъ, и пропорционално съ нежъ да вървжтъ въ намаленията по-надолу.

По-нататѣтъ, г-да народни прѣдставители, азъ дохождамъ до годинитѣ, които би трѣбвало да даватъ право на пенсия за изслужено врѣме. Тукъ се казва: 15 до 35 години. Азъ мисля, че тоя прѣдѣлъ е незначителенъ. Единъ офицеръ, за да стане подпоручикъ, той ще бжде — тъй, както постѣпватъ сега у насъ — като се вземе въ внимание, колко класа свършватъ въ гимназията, колко врѣме продължава учението имъ въ военното училище, той ще бжде, казвамъ, 21—22 годишенъ когато ще бжде подпоручикъ, и плюсъ 15 години служба, той ще бжде на 35—37 години когато ще има право на пенсия. Ами че тогава ще излѣзе, че ние или насла искате да го накарате да излѣзе отъ армията, като намѣрите претекстъ да го пенсионираме, или пъкъ той ще намѣри нѣкой благоприятенъ претекстъ за да излѣзе, като намѣри, че е по-хубаво да си живѣе не въ армията, а въ срѣдата на обществото. Ами че той аслж тогазъ се е запозналъ съ всичко, тогазъ е усвоилъ истински познания по военното дѣло, тогазъ се е запозналъ съ дисциплината и съ всичко, което е нужно за армията, и тъкмо тогава да излиза отъ армията, било че ние го испѣдите, било че той самъ, по какви и да е причини, испѣжди себе си отъ армията, не е хубаво. Ние би трѣбвало да направимъ така, щото такива млади сили, съ своята младость, съ своята енергия, съ своята пѣргавина и съ своитѣ солидни познания, да се цѣнжтъ въ армията и даже да бжджтъ на сила държани въ нежъ, а по, както испате ние да имъ дадете възможность да излизатъ именно тогазъ. Това не е добро. Доказано е, че единъ офицеръ отъ 25 до 40 годишна възраст е най-живъ и най-енергиченъ. Не отказвамъ, че и отъ 40-та година нататѣтъ пакъ продължава да смѣстнува тая енергия, но отъ тамъ захваща на-

малението ѝ или омаломощаването ѝ. Азъ знамъ, че има 70 и 80 годишни старци, които сж съхранили сжщата юнашка възраст, какъвто сж имали, когато сж били на 25—30 годишна възраст, но това сж изключения. А пъкъ, неоспоримо е, че отъ 25 до 40 годишната възраст сж най-здрави и най-силни и особено въ военно врѣме, тѣ сж именно елементитѣ, които рѣшаватъ побѣдитѣ или загубитѣ. Ето защо, азъ бихъ пожелалъ, г-да народни прѣдставители, цифрата 15 да се измѣни на 20 и съ това ние ще дадемъ възможность повече млади сили и може би твърдѣ способни да бждѣтъ задържани въ нашата армия. Първо, тѣ сами нѣма да излѣзѣтъ, защото знамѣтъ, че ако излѣзѣтъ на 18 год. нѣма да получаватъ пенсия. Така ние ще имаме 5 години повече дарованията, способноститѣ на офицера посвѣтени на армията. Азъ мислѣмъ, че опрѣдѣлениятъ прѣдѣлъ е малъкъ и би трѣбвало да кажемъ: „Размѣрътъ на личната пенсия за 20 изслужени години е 40% отъ максималната пенсия. За всѣка повече изслужена година отъ 20-тѣхъ, пенсията се увеличава съ 3% до 35 годишна държавна служба включително“.

Още една забѣлѣжка, г-да народни прѣдставители, има да направѣмъ по проекта, който би трѣбвало да бжде достояние на комисията, тя да ѣ разгледа и сетѣтъ да ѣ внесе, като направѣ измѣнение на забѣлѣжката на чл. 25-й. Тази забѣлѣжка ето що казва, г-да народни прѣдставители: (Чете.) „Бащата и майката се ползватъ съ това право за пенсия само ако нѣматъ другъ способенъ за работа синъ или сръдство за прѣхрана“. . . . Това е добръ. Ние знаемъ, г-да народни прѣдставители, че, слѣдъ изработването на този законъ, пенсионниятъ отдѣлъ при Военното Министерство отне, може би, на 200—300 вдовици или бащи и майки пенсията и то само защото Господъ не ги оставилъ съ единъ синъ, който да бжде убитъ подъ Сливница или Пиротъ или другадѣ, а имъ далъ и още друго чедо; понеже тази рожба била на 21 година, безъ да пита: иматъ ли сръдства за прѣхрана, отне имъ пенсията. Това е несправедливо, незаконно нѣщо. Ми се чини, че би трѣбвало да се редактира въ смисълъ такава: не ако нѣматъ другъ синъ способенъ за работа — защото ако не е сакатъ той е способенъ — но да се каже: ако не е способенъ да ги издържа. Щомъ е тѣй, въпросътъ се разрѣшава. Има родители, които сж расчитвали на оня синъ, който е погинѣлъ за защита на отечеството на бойното поле. Затова, прѣпорѣчвамъ на просвѣтеното внимание на комисията моитѣ бѣлѣжки и моля ѣ да ги има прѣдъ видъ и да направѣ редакцията на забѣлѣжката къмъ чл. 25-й така, щото, като отнима пенсията на онѣзи бащи и майки, които иматъ способни синове за работа, които би могли да хранѣтъ не само тѣхъ но десетъ сѣмейства, да не отнима залъга на опил, на който Господъ е далъ, вмѣсто една, двѣ рожби и не могатъ да се прѣхранѣтъ. Свършвамъ съ тия забѣлѣжки, като мислѣмъ, че ще се вземѣтъ въ внимание. Бихъ желалъ Народното Сѣбрание да ги вземе прѣдъ видъ и да приеме да нѣма никакви пенсии за военнитѣ, нито за гражданскитѣ държавни служители, а да приеме само пенсии инвалидни. Тогава никой нѣма да се сърди, да завижда и да гледа

съ умраза, а и държавниятъ бюджетъ сжщеврѣменно ще бжде намаленъ. Държавата, ако иска да гарантира чиновницитѣ, да имъ прави одържки и да имъ ги дава когато излѣзѣтъ отъ служба, и тѣ ще ѣ бждѣтъ десетъ пѣти по-благодарни отъ колкото сѣга.

Маню Вояджиевъ: Г-да народни прѣдставители! По причинитѣ, които ще искажъ подиръ малко, азъ съмъ противъ приемането по принципъ на този законопроектъ, но отъ друга страна благодарѣмъ на г-на Военния Министръ, дѣто ни го е внесълъ, защото този проектъ даде поводъ, даде причина да се искажѣтъ отъ нѣкои отъ насъ сжждения важни, сериозни, сжждения прѣдизвикани отъ нѣкои нерационални наредби, които се прѣдвизждатъ въ законопроекта.

Г-да народни прѣдставители! Отъ когато е проведено у насъ началото за даване пенсии на държавнитѣ служещи има 7—8 години. На всички ви е извѣстно, че у насъ до прѣди 7—8 години не се прѣдвизждаше съ законъ правото за даване пенсия на никого отъ държавнитѣ служащи. Седемъ години сж се минжли отъ какъ народното прѣдставителство за първъ пѣтъ издаде Законъ за пенсиитѣ и отъ тогава насамъ ние имаме внесени петъ законопроекта за пенсии. Година не се минава да се не внесе нѣкой законопроектъ, за да се измѣни или попълни Законътъ за пенсиитѣ, който е въ сила. Всичко това, ни повече ни по-малко, доказва едно нѣщо, че ние или не разбираме материята, за която създаваме закони, или пъкъ внасяме своитѣ законопроекти много прибрзано, зарадъ туй правимъ грѣшки, които сме принудени подиръ не повече отъ една година да поправяме. Това, г-да народни прѣдставители, както обичате, не прави много голѣмъ комплиментъ на народното прѣдставителство. Азъ отивамъ подалечъ: поддържамъ, че тази система не прави голѣмъ комплиментъ и на правителството; защото, не можъ да си обяснѣмъ: какъ така въ продължение на седемъ години правителството по единъ и сжщъ въпросъ да внася седемъ законопроекта.

Г-да народни прѣдставители! Другъ пѣтъ въ частни събрания възбуждало се е въпросъ, че у насъ важнитѣ законопроекти не би трѣбвало да бждѣтъ внасяни въ края на сесията; не би трѣбвало да се внасятъ и въ сръдната на сесията на разглеждане отъ Народното Сѣбрание, защото се поддържаше, че тази система има много неизгодни, много лоши страни. Прѣди 3—4 години се внесохъ цѣлъ купъ важни законопроекти и азъ казахъ, че нищо нѣма да излѣзе отъ тия закони, и го поддържахъ, защото отъ минжлото знамъ, че въ тѣзи работи много бързаме. Искахъ желание, щото важнитѣ законопроекти, законопроектитѣ, които третиратъ важни материи, да бждѣтъ приготвявани отъ правителството много по-рано, да имъ се дава гласность чрѣзъ печата, да се изслушватъ мнѣнията на компетентнитѣ по тия работи хора и, слѣдъ като се получатъ надлѣжнитѣ забѣлѣжки, тогава да се пращатъ на прѣдставителитѣ да ги проучватъ добръ и, само слѣдъ едно хубаво проучване отъ тѣхъ, да се гласуватъ. Помнѣмъ тогава, че отъ надлѣжното мѣсто ми се казва, че тѣ сами съзнаватъ тази неизгода и се казва, че занаярѣдъ това ще става по този редъ, който казахъ. Отъ туй врѣме, г-да народни прѣдставители, сж се

изминали цѣли три години и въпреки това тържествено общание, ние виждаме, за голѣмо съжаление, че тази система се продължава и до днѣ днешенъ. Снощи, г-да народни прѣдставители, бѣше, когато разисквахме, ако трѣбва да останемъ по-дълго или не; снощи бѣше когато рѣшихме, че не можемъ да засѣдаваме повече отъ 4—5 дни, а знаете колко е много работа заостанала и колко е малко това врѣме. И прѣдставете си, г-да народни прѣдставители, че слѣдъ като се знае това отъ правителството, намъ ни се днесъ внася за разглеждане законопроектъ, който прѣдизвика толкова сѣждения и толкова умѣстни забѣлѣжки отъ страна на нѣкои наши почтени другари. Азъ благодарѣмъ на г-на Военния Министръ за внасянето на този законопроектъ, не въ смисълъ, че трѣбва да го приемемъ, не въ смисълъ, както и г-нъ Военниятъ Министръ ще държи, че трѣбва да се испрати въ комисия, а зарадъ туй, защото този законопроектъ зачекпува въпроси, които трѣбва да бѣдѣтъ строго раскритикувани въ Камарата.

Азъ нѣма да се повръщамъ на сѣжденията, на възгледовѣ, които прѣди малко бѣхъ изказани отъ г-на Панапчева; туй само, което ще отбѣлѣжъ по тия въпроси, които зачекна г-нъ Панапчевъ, е, че г-нъ Панапчевъ въ извѣстни свои сѣждения по извѣстни въпроси бѣше много правъ. Азъ не съмъ солидаренъ съ неговитѣ възгледи само по въпроса: да ли изобщо трѣбва да се дава пенсия или не. Защото, прѣди всичко, у насъ Законътъ за пенсиятъ и самото право за получаване на пенсия не е поставено на тия начала, на които то стои въ други мѣста. Зарадъ туй, азъ не бихъ казвалъ, че на военнитѣ или на служащитѣ на държавата да се не дава пенсия. Това азъ нѣма да поддържамъ зарадъ туй, защото знамъ, че една значителна частъ отъ правата, които даватъ право за получаване пенсия отъ нѣкои, туй право тѣ го иматъ не отъ сръдствата на държавата, а отъ своитѣ собствени пари, които въ редъ години имъ се одържватъ и на които процентитѣ даватъ имъ възможностъ или извѣстне право да получаватъ извѣстна цифра приходъ, когато, разбира се, се оттеглятъ отъ държавна служба. Забѣлѣжката, която направи г-нъ Панапчевъ, че досегашнитѣ законоположения сѣ несправедливи, нерационални, колкото се касае до въпроса, че ние не даваме пенсия на лица, които не сѣ прослужили пълни 15 години, макаръ че имъ се правятъ прѣзъ всички тия години одържки по 5%, и не имъ се повръщатъ и одържанитѣ пари, е една забѣлѣжка много на мѣстото си. Тая забѣлѣжка толкова повече имаше мѣсто и право да се каже тукъ въ Събранието отъ единъ депутатъ, защото не е да се не знае, че по много причини и най-много по партизански причини се прави, че чиновницѣ прѣди 15-та година се пждѣтъ, защото се има стремление да имъ се напакости. И това явление, за жалостъ, се вижда всѣки денъ; проявява се на всѣкъдѣ, проявява се по всичкитѣ вѣдомства. Достатъчно е да падне една партия отъ властъ за да се намѣрѣтъ 500 души нещастници вѣнъ отъ вѣдомството, гдѣто сѣ прослужили по 14—15 години. И нека си го признаемъ, че която партия и да дохожда на властъ, прави едно и сѣщото нѣщо; не е ли отъ днешнитѣ, той се гони безъ пощадно. Щомъ нѣкои си

позволи да не бѣде съгласенъ по извѣстни въпроси съ своя шефъ или съ другъ по-високо поставенъ отъ него, такъвъ тоже се изгонва. Най-сетѣ, за мене до извѣстна степенъ е обяснимо кога би могълъ да бѣде испѣденъ единъ чиновникъ, щомъ тѣй разсѣждаваме, че може да не е за насъ. Но като казвамъ, че това за мене е обяснимо, не искамъ да кажжъ, че тѣй и трѣбва да става. Ако за една минута туй може да го смели стомахътъ ни, питамъ: справедливо ли е, слѣдъ като изгонимъ единъ такъвъ служител на държавата за най-малка причина, справедливо ли е, казвамъ, да му вземемъ за 14½ години тия 5%, одържки, които му се отбиватъ всѣки мѣсець? Отъ гдѣ на къдѣ, г-да народни прѣдставители, да провеждаме ние въ своитѣ закони, щото други догдѣто живѣятъ да иматъ пенсия по 5, 10—15% повече на гърба на такива свои другари нещастници? Азъ мислѣмъ, че за да може да се тури една истинска гармония въ тия принципи, въ единъ законъ, не трѣбва да се внасятъ тия закони три дни прѣди закриванieto на Камарата; защото въ резултатъ ще бѣде, че до година въ Камарата ние ще да имаме още единъ законопроектъ, пакъ отъ сѣщата материя. Срамота е за 7 години 7 пѣти да се повръщаме върху единъ и сѣщъ въпросъ и да гласуваме законъ за една и сѣща материя. Срамота е, защото съ това до извѣстна степенъ накривяваме, уронваме престижа на Камарата, на народното прѣдставителство. (Прѣдсѣдателъ: Г-нъ Болджиевъ! Молижъ Ви държете по-приличенъ языкъ; не правете оскорбление на прѣдставителитѣ!) Азъ не говорѣмъ неприлично нѣщо. (Прѣдсѣдателъ: Недѣйте укорява!) Азъ бихъ молилъ г-на Военния Министръ, който знае това, да оттегли този законопроектъ само по тия причини, за да даде възможностъ както на народното прѣдставителство, така, може би, и на извѣстни вѣдомства отъ своето министерство, да съставѣтъ и внесѣтъ нѣщо цѣло, нѣщо отдѣлно, нѣщо такова, което веднажъ за винаги да уреди този въпросъ.

Г-да народни прѣдставители! Азъ нѣма да се докоснувамъ до другитѣ въпроси, много удачно третирани отъ г-на Панапчева; нѣма да се докоснувамъ, искамъ да кажжъ, до въпроситѣ, които възникнахъ, вслѣдствие забѣлѣжитѣ въ чл. 20-й. Само ще искамъ едно желание, щото Военното Министерство, на мѣсто да ни сюрпризира чрѣзъ година съ такива забѣлѣжки, какъто е забѣлѣжката първа и втора къмъ чл. 20-й отъ законопроекта, по-хубаво нѣмше да направи да приеме всички тия лица въ войската, та да се расправи веднажъ за винаги въпросътъ. Емигрантитѣ, г-да народни прѣдставители, за които прѣди малко се говори и за които се отнася нормата, прѣдвидена въ забѣлѣжитѣ на чл. 20-й, притежаватъ още всички условия, притежаватъ всички знания и каджрность, притежаватъ всички способности да принесѣтъ тази полза въ войската, която се домогватъ да принесѣтъ и всячки други офицери, които се намѣрватъ на дѣйствителна служба. Между тия хора има хора млади, има хора които съ дългогодишното си сѣдѣние въ руската войска, дѣто сѣ били принудени да се приберѣтъ прѣди нѣколко години, сѣ спечелили една удачностъ, за да може тя да бѣде присадена въ нашата войска. Ако ли нѣкои отъ тѣхъ, по едни или други причини, не бихъ

искали да се намиратъ въ редоветъ на нашата дѣйстви- телна армия, азъ мисля, че отъ какъ на тѣхъ не сж дадени тия чинове, по известни причини, по известни съображения, съ тѣхнитъ врѣстници; отъ какъ — много намѣсто забѣ- лѣжи г-нъ Папанчевъ — се знае, че прѣзъ врѣмето на своето нахождение въ друга армия — въ армията на брат- ския памъ русски народъ, тѣ не сж получили туй, което сж получили тѣхнитъ другари тукъ; отъ какъ се знае, отъ какъ се има всичко туй прѣдъ видъ, нека не бждемъ спрѣмо тѣхъ до такава степенъ вискателни, да искаме да плащатъ нѣкакви вноски отъ 1891 год. до сега, и още съ сложнитъ проценти. Защото на тия хора, тѣй строго сждено, не сме дали чинове такива, каквито имъ се падатъ. Азъ знамъ мнозина отъ тѣзи, които сж въ оставка, че сж уволнени въ такива чинове, въ каквито сж били прѣди 14—15 години. Ако ние прѣди година или двѣ, когато приехме Закона за амнистията на емигрантитъ-офицери, по известни съображения, и, може би, да се запазятъ известни права на тия, които сж служили тукъ, намѣрихме, че не можемъ да ги подравнимъ съ тѣхнитъ другари тукъ, и отъ какъ направихме една разлика въ чиноветъ между единитъ и другитъ, азъ мисля, че сега нѣма какво пакъ, слѣдъ една година, когато този въпросъ разрѣшихме тѣмо прѣди двѣ години, нѣма защо, казвамъ, сега да искаме назадъ онова, което дадохме прѣди двѣ години. Както щете, но това би било една голѣма несправедливостъ, даже ние ще туримъ тия хора още единъ пѣтъ на испытание, ще ги туримъ при условия да мислятъ, да ли аджеба тѣзи хора забра- вихъ минжлото. А пакъ, когато дойде въпросъ за тѣхнии грѣхъ; азъ пакъ декларирамъ, че за мене това е единъ голѣмъ въпросъ и до сега още неразрѣшенъ. Азъ никой пѣтъ не съмъ мислилъ, че тѣ сж прѣстѣпници, както мис- лятъ мнозина, и това не е само моя мисль, а е мисль на мнозина други. У насъ, по този въпросъ, ако ще трѣг- немъ изъ точката на посоката, изъ която излизатъ мнозина, които иматъ прѣдубѣждение срѣщу тѣхъ, ще трѣбва, ако искаме да бждемъ послѣдователни, да приемемъ, че вѣнъ отъ тѣхъ има мнозина, съ стотини и хиляди, за които може да се каже нѣщо и за които тѣхнитъ приятели мълчатъ. Явленията прѣзъ Августъ мѣсець 1886 год., г-да народни прѣдставители, не сж явления влѣдствие грѣшкитъ на тогозъ или оногозъ; това сж явления еволюционни, дока- рани, може би, отъ самитъ тѣзи, за смѣтка на които така жестоко се разразихъ. Събитията отъ 9-й Августъ сж грѣшка не на офицеритъ, които по едни или други при- чини сж замѣсени въ тѣзи събития, а сж грѣшка на цѣлия български народъ! (Единъ прѣдставитель: Не е истина!) И сж грѣшка на цѣлия български народъ за туй, защото българскитъ народъ до прѣди 9-й Августъ бѣше дошълъ на самостоятеленъ политически животъ не повече отъ 3—6 години прѣди тази дата. Единъ народъ, който да би билъ той, впусне ли се въ голѣми работи, било даже, че въ тѣзи работи е заинтересувана и короната; единъ народъ, заеме ли се да расправя голѣми работи — работи, които не сж по силитъ му, такъвъ народъ вече по необходимостъ, естествено пада въ тѣзи грѣшки. Туй, което станж на

9-й Августъ 1886 год., не е грѣшка само на офицеритъ; то е грѣшка на българското общество, грѣшка е на хората, които сж имали въ рѣцѣтъ си ръководенито сждбинитъ на България! Може би това е грѣшка . . . кой знае . . . и на самия Държавенъ Глава, който станж жертва на това събитие. И нека тия работи, които сж още прѣсени и въ които, може би, всинца сме забъркани, да не ги расправаме; (Вѣлко Нейчовъ: Вие сами ги расправите!) нека ги оставимъ да се произнесжтъ по тѣхъ тѣзи, които ще бжджтъ надалечъ отъ тѣхъ съ 20—30 години, които ще ги разглеждатъ много хладнокрѣвно и повече ще бжджтъ въ състояние да оцѣнятъ и даджтъ всѣкому това, което се пада.

Сега, г-да народни прѣдставители, когато е въпросъ да се запазятъ, да се охранижтъ, или по-добрь да се при- равнижтъ правата на известни лица съ други; когато е въпросъ да се даджтъ правата на известни синове на България, които, както забѣлѣжи г-нъ Папанчевъ, иматъ своитъ заслуги къмъ отечеството прѣдъ Пиротъ, прѣдъ Сливница; когато е въпросъ да имъ се даде възможностъ да живѣятъ — нека, г-да народни прѣдставители, ги оставимъ при условията, при туй материално положение, съ което мисляхме, че държавата ги обезпечава, като разрѣ- шихме въпроса прѣди двѣ години, и нека не се съгласимъ съ тѣзи бѣлѣжки, които сж внесени въ този законопроектъ.

По другитъ, г-да народни прѣдставители, норми, прѣд- видени въ този законопроектъ, азъ нѣма да кажж нищо, защото намирамъ, че законопроектъ по принципъ не би трѣбвало да бжде приетъ. Азъ, обаче, понеже съ туй не съмъ на- клоненъ да визирамъ когото и да било, и защото бихъ желалъ г-нъ Военниятъ Министръ, отъ тѣзи момъ възра- жения, да не вижда нѣкакви причини, ако азъ бихъ могълъ да бждж прѣтълкуванъ, че искамъ да уврѣджъ нѣкого — азъ бихъ го молилъ, вжѣто да стане туй, и прѣдъ видъ на това, че до затварянието на сесията врѣмето е кратко, да бжде така добрь да оттегли този законопроектъ и да го внесе, наедно съ неговата цѣль, до година, та да се даде възможностъ на Камарата да го проучи и да се произнесе по него съ едно по-добро познавание на всички въпроси, на всички норми, които би могли да влѣзжтъ въ единъ общъ законъ за пенскитъ.

Това е, г-да народни прѣдставители, моето мнѣние по този законопроектъ, както и по въпроса: дали трѣбва да бжде приетъ или не, и азъ се надѣвамъ, че, прѣди да се про- изнесете, ще оцѣните тѣзи нѣколко мои думи, които ис- казахъ, както и думитъ на г-на Папанчева, и, прѣди всичко, ще се присѣдините къмъ моята молба, за да си оттегли г-нъ Военниятъ Министръ този законопроектъ. Защото, колкото и да напъваме силитъ си, колкото и да искаме да излѣзе нѣщо свѣтло отъ този законопроектъ до 3-4 дена съгласете се, г-да народни прѣдставители, че въ такава едно кратко врѣме ние не ще можемъ съ пълно знание, съ пълно оцѣнявание на всичко това, което е прокарано въ него, да го проучимъ добрь и да приемемъ това, което е полезно. Азъ свършвамъ, г-да народни прѣдставители, като още единъ пѣтъ ви моля да излѣзете съ сжщата молба къмъ г-на Военния Министръ; а въ случай, че той не би

се съгласил, тогазъ ще ви моля, по тѣзи причини, по тия съображения, които исказахъ, да оставите този законопроектъ безъ разглеждане или же да се прати въ комисията само проформа.

Ганчо Гаврийловъ: Г-да народни прѣдставители! Законътъ за пенсиятъ ни е занимавалъ и другъ пътъ. И тогазъ, когато бѣше внесенъ такъвъ единъ законъ, ми се струва, за пенсиятъ по гражданското вѣдомство, азъ исказахъ моето мнѣние, че по принципъ азъ не съмъ за даване на пенсия, съ исключение на инвалидни; защото и азъ гледамъ на работата тѣй, както се исказа отчасти г-нъ Папанчевъ: че ако едни служители на държавата, които сж възнаграждавани добръ прѣзъ врѣмето на службата си, трѣбва да бждатъ гарантирани и послѣ, слѣдъ излизанieto отъ служба, тогава трѣбва да помислимъ съ какво ще гарантираме всички работници, земеделци, търговци и пр. И тѣхъ ги сполеватъ разни нещастия, и тѣ може да дойде да иматъ нужда отъ пенсия. Това съмъ исказвалъ и другъ пътъ, затова нѣма нужда да го развивамъ повече.

Относително заявленията на двамата прѣдговоривши, ще кажъ, че тѣ сж прави, колкото се касае до това, че съ този законъ ние се сезираме много късно, че много малко врѣме ни остава и че едва ли ще можемъ, при всичкото желание на г-на Военния Министръ, да се прокара законопроектътъ.

Ние имаме закони за пенсиятъ по подражание, защото такива сжществуватъ въ другитѣ държави. И, дѣйствително, не бѣше много отдавна, когато за пръвъ пътъ се внесе у насъ Законътъ за пенсиятъ. Поне нашитѣ закони, които иматъ за основание законитѣ на другитѣ държави, не трѣбва да се отдалечаватъ отъ оня размѣръ на пенсия, който се дава въ тѣзи държави, защото имаме възможность да знаемъ, че нѣма въ никога друга държава да се даватъ такива голѣми пенсии, както у насъ. (Единъ прѣдставителъ: Тѣй!) Ако законътъ става по подражание на законитѣ на другитѣ държави, че държавата трѣбва да гарантира своитѣ чиновници — да го приемемъ; но трѣбва да изискаме този законъ да се придържа строго о смисъла на подобнитѣ закони въ другитѣ държави. (Петръ Папанчевъ: Вѣрно!) Като исказвамъ моето мнѣние относително *raison-a* за сжществуването на законъ за пенсия у насъ, ще ми се позволи да кажъ, че азъ не намирамъ за нужно сжществуването на два закона за пенсия: единъ за гражданското и другъ за военното вѣдомство. Споредъ мене, и единитѣ, и другитѣ сж служители на държавата и, слѣдователно, би трѣбвало да имаме единъ общъ законъ за пенсиятъ, и тамъ да бждатъ подведени всички държавни служители, било граждански, било военни.

Подиръ това, ще дойдъ да се не съгласимъ съ почетнитѣ прѣдговоривши за пенсиятъ на емигрантитѣ. Господата, които говорихъ по този въпросъ, чувъ ли не обожаватъ емигрантитѣ. Мене ще позволите да не съмъ на туй мнѣние. Мотивиратъ това обожаване съ туй, като казватъ, че тѣ бѣхъ клетвопрѣстѣпници, и тѣзи, които останяхъ, сж сжщо клетвопрѣстѣпници. (Петръ Папанчевъ: „Ако сж“ — не казвамъ че сж!) Азъ гледамъ на единитѣ и на другитѣ еднакво. Азъ осждамъ поведението на офицерина, който слѣдъ присягата, която дава, отива и сж прѣ-

стѣпа и върши прѣстѣпление, па който ще да бжде. Той не трѣбва да забравя присягата, която е далъ. Ако присягата не значи нищо за единъ офицеринъ, азъ не знамъ какво ще може да се иска отъ единъ солдатинъ, който се кѣдне въ известна емблема, че ще бжде вѣренъ на отечеството и на Княза. Азъ не съмъ на подобенъ възгледъ да се взима поводъ отъ единъ внесенъ законъ и да се пѣятъ пѣсни хваления на емигрантитѣ. Ми се струва, че много хубаво е изразено въ забѣлжката къмъ чл. 20-й отъ Закона за пенсиятъ, като е казано именно: „Врѣмето прѣкарано отъ тѣхъ въ послѣдната — руската армия — се зачита при исчисление срока за пенсия, ако къмъ 1-й Декемврий 1898 год. постѣпихъ на служба въ българската армия“. Бихъ уважилъ една претенция да се продължи срокътъ още една или двѣ години, за да се запишѣтъ и тѣзи, които не сж се още завържили; но да имъ се остави отворено да служатъ въ чужда армия, а за пенсия да идватъ тѣхъ, не е справедливо. Ние знаемъ какъ се разрѣши въпросътъ. Въпросътъ се разрѣши да се тури едно платно на минжлото. (Георги Добриновичъ: Никой не е говорилъ по това! Въпросътъ е за 5% одържки.) Тукъ е казано, че имъ се дава срокъ до 1-й Декемврий т. год.; може да имъ се даде срокъ още двѣ години, за да не губѣтъ правото на пенсия, на основание на единъ законъ, гласуванъ прѣди двѣ години. (Георги Добриновичъ: Това никой не претендира!) Вие говорихте два часа, и, може би, азъ повече съмъ се възмущавалъ отъ вашето говорение, но не си позволихъ това, което Вие правите. Тѣй щото, да не бждемъ за единитѣ майка, а за другитѣ мащеха, както се изрази г-нъ Папанчевъ, или кой бѣше — на едни да зачитаме службата, а на други не. Но и да се остави съвършено отворена вратата, да служатъ 5 или 10 години въ чужда армия и послѣ да дойдѣтъ да искатъ пенсия, това е несправедливо. Ако искаме да запазимъ дисциплината въ армията, за която често говоримъ, трѣбва така да гледаме на работата.

Искамъ да резюмирамъ казаното си, не искамъ да продължавамъ, защото доста се говори по този въпросъ. Казвамъ, че, прѣво, законопроектътъ се внася много късно, че закони отъ такава важность би трѣбвало да се внасятъ по-рано. Най-послѣ, като се е внесълъ, моля да се испрати въ комисията, която да го разгледа внимателно, макаръ и да остава въско врѣме, и да го повърне да го разгледаме на второ четение. Второ, ще бжде желателно, ако г-нъ Военниятъ Министръ се съгласи — това е моя молба — да се отложи този законъ за догодина, освѣнъ ако нѣма нѣкои материални причини да го заставяватъ да бърза, до като се направи общъ законъ за пенсиятъ на всички държавни служители.

Министръ Полковникъ Никола Ивановъ: Г-да народни прѣдставители! Азъ съмъ прѣдизвиканъ да отговорѣмъ по единъ въпросъ, по който, право да си кажъ, тежко ми е да говорѣмъ, но ще се принудѣмъ да кажъ нѣколко думи, за да не се заблуждаватъ нѣкои прѣдставители да мислѣтъ работитѣ не тѣй, както сж тѣ. Най-напрѣдъ не знамъ г. г. Папанчевъ и Вояджиевъ кого собственно визиратъ и

за кого искат да кажът за приемането на емигрантите въ войската. Кой от тях не е приет, и кому е отказано това право? Хвърлянето на фрази, както каза г-нъ Папанчевъ за украшаване на слога, то е именно говорението от тяхна страна на думи, че министерството е отказало на тия свѣтила, на тия гении, да ги приеме въ войската. Това не е истина, защото ако министерството е отказало на нѣкои, то е отказало за туй, защото не сж могли да бждът приети въ войската. Азъ не знамъ като говорѣтъ, кого искат да визиратъ. (Петръ Папанчевъ: Азъ говорихъ изобщо; не визирахъ личности!) Да, г-нъ Папанчевъ, когато говорите за свѣтила, когато давате запитване трѣбва да кажете: кои сж тия свѣтила, защото азъ, като приемамъ запитването ви, ще попитамъ: кои сж тѣ. Затуй, обръщамъ вниманието ви и моля г-да прѣдставителитъ да не злоупотрѣбляватъ съ този въпросъ, защото той е доста важенъ и да не се правѣтъ отъ него истории, които той не заслужава. Ние приехме амнистията, и веднажъ приета, не може да се говори за прѣстѣпностъ или непристѣпностъ; трѣбва да се забрави всичко. Не трѣбва да се повдига въпросътъ въ такава форма, въ каквато го повдигатъ г. г. Папанчевъ и Бояджиевъ. Този въпросъ, за съжаление, се повдига толкова, щото да направимъ да се чуе Богъ знае до какъдѣ.

Друго нѣщо, г-да прѣдставители. Азъ бихъ молилъ г-на Папанчева да не приема на себе си обязанности или права, които не притежава и нѣма. Нѣма качеството г-нъ Папанчевъ да изразява мнѣнието на офицеритъ. Той заяви, че ималъ мнѣнието на офицеритъ, но азъ му оспорвамъ това право. Единствено азъ имамъ право да изразявамъ мнѣнието на офицеритъ. Г-нъ Папанчевъ като казва, че носи мнѣнието на офицеритъ, азъ казвамъ, че това не е истина. Нито единъ отъ офицеритъ не е казалъ това, което казва г-нъ Папанчевъ. (Петръ Папанчевъ: Вие го изразявате официално, а азъ не официално!)

Г-да народни прѣдставители! Когато се критикува законътъ, или измѣнението на закона, което внасямъ, обръща се внимание върху общото начало: защо за 14 годишна служба да се не дава пенсия, а за 15 години да се дава. Трѣбвало би малко, когато говоримъ за законъ, да правимъ отличие, за кой законъ собствено се говори. Когато говоримъ за Закона за пенсиятъ по военното вѣдомство, трѣбва да кажемъ, че говоримъ за него, а не за общия законъ. Азъ съмъ длъженъ да заявя прѣдъ васъ, че въ военното вѣдомство и войската, или войската сама по себе си, съставлява една корпорация, гдѣто отиватъ единъ за всички и всички за единъ. Ако даваме право за пенсия, даваме го за службата на извѣстенъ човѣкъ, но това право не е само за този, който е служилъ, а е и за неговото сѣмейство. Естествено, че одържкитъ, които е внесло лицето, не даватъ право на сѣмейството му да получава пенсия, но има други случаи, че извѣстни лица оставятъ службата безъ да получатъ право за пенсия и тѣхнитъ одържки отиватъ да възнаградѣтъ това, което се дава за пенсия на сѣмействата и т. н. Не е истина тая несправедливостъ, която искахте да турите по отношение на военнитъ, защото военнитъ не

се уволняватъ по партизански съображения. Нито въ единъ режимъ, или власт не е имало случай когато 500 души военни да сж били хвърлени на улицата, както краснорѣчиво искаше да каже г-нъ Маню Бояджиевъ. Когато се говори по Закона за пенсиятъ на военнитъ, трѣбва само за него да се говори. Г-нъ Маню Бояджиевъ нѣма факти да докаже, че по 500 души офицери сж хвърляни на улицата, при промѣнението на единъ режимъ. И това да се говори тукъ, оставамъ вамъ да опрѣдѣлите колко е свѣстно или не. Слѣдователно, нѣма тия условия, и всичкото говорение по тоя въпросъ, нѣмаше мѣсто да се говори по тоя законъ. Единъ офицеръ, г-да народни прѣдставители, може да бжде уволненъ прѣди 15 годишна служба, по неговото уволнение ще послѣдва отъ причини, които произтичатъ отъ условията на самата военна служба. Нѣма офицеръ уволненъ за това, че не се харесвалъ на тогава или опогнава; нѣма да бжде уволненъ, защото ималъ такъвъ възгледъ по партиитъ въ страната. На офицеритъ по закона е запрѣтено да иматъ мнѣние по партизанскитъ страсти. Сжщо е и за войската. Веднажъ, единъ офицеръ има отдѣлно мнѣние, той не е за войската и трѣбва да ѝ напусне. Разбира се, въ такъвъ случай, ако е уволненъ нѣкой, не може да се каже, че е уволненъ по партизански съображения, или че съ промѣнението на режима сж били уволнени 500 души офицери на единъ пътъ.

По отношение максимума на пенсията, азъ одобрявамъ мнѣнието на г-на Папанчева, но да приемемъ всецѣло френския законъ за пенсиятъ у насъ. Най-напрѣдъ, въ френската армия вносветъ какви сж и въ какъвъ размѣръ, и има ли ги, г-нъ Папанчевъ не обясни. Обаче, хвърляние само думи безъ факти, не може да послужа за аргументъ. Той казва, че максимумътъ на пенсията билъ 6.000 л., но какъ става исчислението на годишнитъ въ френската армия не каза. Въ френската армия единъ човѣкъ на 45 години, може да има 40 годишна служба за пенсия. Казвамъ, че у тяхъ е така, а у насъ не е така. Обаче, г-нъ Папанчевъ не е взималъ въ внимание условията на службата, които има у насъ, и ония, които има у тяхъ. Умишлено или неумишлено, съ искажанието на едната страна на въпроса, ние можемъ да заблудимъ общественото мнѣние, да заблудимъ и сами себе си, безъ да изучимъ самата истина. По въпроса за пенсиятъ и окладитъ, заявявамъ, че азъ се съобразихъ съ мнѣнието на парламентарната комисия. Азъ може би нѣмахъ желание да внесъ това прѣдложение въ Народното Събрание, но понеже това се искаше отъ парламентарната комисия и понеже азъ се исказахъ, че съчувствувамъ на туй желание, затуй внесохъ прѣдложение въ Народното Събрание и мислѣхъ, че съмъ изпълнилъ своята длъжностъ. Пакъ ще повторѣ, господа народни прѣдставители, че асж за туй прѣдставляемия законопроектъ трѣбва да мине на първо четение, защото на второто четение може да прѣтърпи извѣстно измѣнение. Азъ казвамъ, че не съмъ капризозенъ, щото непрѣжънно този законопроектъ соѣте que соѣте да мине, както си е. (Гласове: Bravo! — Ржкоплѣскание.) Ако въ комисията се намѣри за нужно нѣкои нѣща да се измѣнѣтъ, които могатъ да бждътъ спра-

ведливи и рационални, азъ ще се съглася с тия измѣненія; ще кажа и моето мнѣние за пѣща, за които не можъ да се съглася. Мисля, комисията нѣма да бѣде непризнана, ще дойдемъ до споразумѣние и ще внесемъ на вашето одобреніе единъ проектъ, който ще бѣде добръ изученъ.

Молж Народното Сѣбрание сега да не си губи врѣмето, а да се приеме законопроектътъ по принципъ и да се прѣпрати въ комисията.

Георги Добриновичъ: (Гласове: Исчерпанъ е въпросътъ. — Тропаніе.)

Христо Касабовъ: Правжъ прѣдложение да се прѣкратѣтъ дебатитѣ, тъй като говорихъ повече отъ 7 души.

Прѣдсѣдателъ: Молж ви, г-да прѣдставители, пазете тишина. Г-нъ Добриновичъ има думата. Само го молж да не повтара и потрѣтува, както отдѣвъ.

Георги Добриновичъ: Нѣма да повтарямъ. Азъ не съмъ противъ принципа, за който говори г-нъ Папанчевъ, именно да се даватъ инвалидни пенсии, а да се не даватъ пенсии за изслужено врѣме. Обаче, не трѣбва да испущаме изъ прѣдъ видъ, че сега ние се занимаваме съ единъ законопроектъ, кой е внесенъ и въ който има добри страни, но въ който има и лоши страни, които трѣбва да се исквърлятъ. (Петръ Папанчевъ: Азъ казахъ по-напрѣдъ и това!) Таблица, за която се говори, азъ ъж намирамъ, че ще спомогне, че ще направи доста голѣма икономія на пенсионния фондъ, защото тая таблица, сравнително съ досегашнитѣ пенсии на военнитѣ чинове, е много по-малка отъ колкото досегашната. Азъ направихъ сметка и излъже, че на Военния Министръ, напр. за изслужени 15 години, като се прѣсметъ по 40%, му се падатъ 3.600 л. на година. Сега, обаче, има пенсионирани пѣкои военни чинове и едни получаватъ по 9.000 л., други по 6.000 л. а трети по 5.000 л. Така щото, азъ мисля, че трѣбва да се прѣдпочете тая таблица.

Колкото се касае до забѣлжката къмъ чл. 19-й, който става чл. 20-й, когато говорихъ по нежъ, г-нъ Военниятъ Министръ не бѣше тука. Тогава азъ прѣдложихъ, че трѣбва да бѣде послѣдователни на онова рѣшение, което взехме въ по-прѣдишното Сѣбрание. Ние взехме рѣшение, като казахме: понеже емигрантитѣ не сж внесли никакви одѣржки, то държавата да плаща пенсийтѣ на ония отъ тѣхъ, които ще бѣдѣтъ пенсионирани. Сега, обаче, съ тая забѣлжка, се иска да внесѣтъ слѣдующитѣ се одѣржки за всичкитѣ години отъ 1891 год. насамъ. (Единъ прѣдставителъ: Това е послѣдователно!) Затова, азъ молж комисията да има прѣдъ видъ това рѣшение на Сѣбранието, да бѣде послѣдователна и да вземе сжщото рѣшение, което сме взели по-рано, т. е. държавата да внесе тия одѣржки въ пенсионния фондъ. (Гласове: Исчерпанъ е въпросътъ!)

Колкото за онѣзи, за които ние създадохме Закона за допълнение на закона за пенсийтѣ на военнитѣ чинове, азъ сметамъ, че много несправедливо ще бѣде, ако се приеме онова мнѣние, което искаха г-нъ Военниятъ Министръ, който каза, че когато е билъ създаденъ законътъ, тѣ не сж били на руска служба. Значи, не би трѣбвало да се ползуватъ

отъ закона отъ 1891 год. Тѣ може да не сж имали тия права, по ние имъ създадохме едни изключителни права и слѣдъ като получихъ тия права, ние не трѣбва да имъ ги отнимаме. Затова, азъ съмъ на мнѣние, че въ чл. 46-й, пунктъ втори, би трѣбвало да се прибавѣтъ думитѣ „до и слѣдъ“ та да се разбира, че и слѣдъ издаването на закона отъ 1891 год. се запазватъ тѣхнитѣ пенсии. Азъ не съмъ противъ, ако се задѣлжѣтъ не само емигрантитѣ, но и другитѣ офицери, които искатъ пенсия за извѣстни години — впрочемъ за емигрантитѣ има вече взето едно рѣшение, за което казахъ по-рано, но за другитѣ нѣма — да внесѣтъ въ пенсионния фондъ слѣдующитѣ се одѣржки, за каквито години и да било. За другитѣ чинове, които би искали да се пенсиониратъ, азъ не бихъ билъ противъ, ако се узакони това, че трѣбва да внесѣтъ своитѣ одѣржки за всичкитѣ години, за които искатъ да се ползуватъ отъ пенсия. Това ще е добръ да се направи, защото има офицери, които сж захванѣли да внасятъ своитѣ одѣржки отъ 1891 год., а пѣкъ искатъ да се пенсиониратъ за много по-рано отъ 1891 год.; значи искатъ да се ползуватъ съ пенсия, безъ да сж внесли нѣщо въ пенсионния фондъ, а пѣкъ това тѣхно ползувание е въ врѣда на другитѣ офицери, които сж захванѣли отначало своитѣ вноски, т. е. отъ 1891 год. насамъ. Понеже това начало, или по-добръ това положение е несправедливо, азъ мисля, че би трѣбвало, когато комисията се занимае съ тоя законопроектъ, да прѣдвиди, че ония офицери, които претендиратъ да иматъ право на извѣстна пенсия, да внесѣтъ всичкитѣ слѣдующи се одѣржки, за врѣмето, за което претендиратъ да се ползуватъ съ пенсия, но не да се ползуватъ съ такава за сметка на другитѣ офицери, които сж захванѣли да внасятъ отъ самото начало.

Въ сжщия законъ азъ не можахъ да видѣмъ едно нѣщо — намаление на инвалиднитѣ пенсии. Затова, азъ сметамъ, че когато комисията се занимае съ тоя законопроектъ, трѣбва да се занимае и съ намалението на тия пенсии. Азъ бихъ допуснѣлъ и знамъ, че когато се гласуваше законътъ, се допуснѣ инваднитѣ пенсии да бѣдѣтъ много голѣми и вслѣдствие на това тѣ сега сж достигнали до толкова, щото сж станѣли непоносими за нашето съкровище. Вие ще видите въ бюджета за държавнитѣ дългове, че сега, ежегодно, се плащатъ по 370 и нѣколко хиляди лева. За примѣръ вие ще видите, че споредъ закона на първа категория инвалиди се плаща $\frac{3}{4}$ отъ заплатата, която сж получавали, на други $\frac{1}{2}$ и на трети $\frac{1}{3}$. Затова, азъ мисля, че тия пенсии би трѣбвало да се намалѣтъ така, щото на инвалидитѣ да се плащатъ инвалидни пенсии споредъ законопроекта на гражданскитѣ чиновници, т. е. инвалидитѣ отъ първа категория да не получаватъ повече отъ $\frac{1}{2}$, отъ втора категория $\frac{1}{3}$ и отъ трета категория $\frac{1}{4}$ отъ заплатата, която сж получавали; защото тия пенсии сж, които обрѣменияватъ бюджета. Впрочемъ, азъ не бихъ желалъ да се занимавамъ сега съ тоя въпросъ, но въ всѣки случай, добръ ще бѣде, ако комисията се занимае съ него.

Въобщо погледнато за емигрантитѣ, азъ искамъ да бѣде справедливо и послѣдователно на онова, което сме

узаконили до днесъ за тия хора и да запазимъ своето рѣшение, на основание на което сме създали известни права, като не се съгласимъ да ги отнемемъ съ законопроекта, който ни се прѣдлага днесъ. (Гласове: Исчерпанъ е въпросътъ!)

Димитър Ночевъ: (Гласове: Исчерпанъ е въпросътъ!) Не е исчерпанъ още въпросътъ. — Г-да прѣдставители! По-диръ благородниятъ думи, изказани отъ г-на Военния Министръ, по отношение на тоя законопроектъ, който се прѣдлага, менъ ми се чини, че напразно се явявамъ и азъ да кажа двѣ думи. Но до колкото можахъ да разберъ отъ г-да прѣдговорившиятъ оратори, до колкото можахъ да разберъ, повтарямъ, тукъ като че ли не разглеждаме законопроекта за пенсиятъ по военното вѣдомство, а като че ли излизаме да защитаваме емигрантитъ и не знаемъ още какво. Азъ скърбѣя, че и г-нъ Гавриловъ влиза въ тая кафта. Ако е цѣльта да се правятъ шикани, ако е цѣльта, че единъ възгледове се не приематъ на едного или на други, то вслѣдствие на това всички да излизаме и да казваме: защо моитѣ възгледи да не се приематъ и така да даваме възможност на други да излизатъ и казватъ, че тукъ има инакъ, мисля, че това нѣщо не би трѣбвало да става. Вънъ ние можемъ да правимъ разни хинаетлъци, но тукъ, въ Събранието, гдѣто сме призвани да гледаме общото добро, общитѣ интереси на страната, ми се чини, че не трѣбва да правимъ това.

Азъ си правихъ много бѣлѣжки, но ги изгубихъ; обаче, отъ това, което можахъ повърхностно да схванъ сега отъ прѣдговорившиятъ, разбрахъ, че г-нъ Маню Бояджиевъ е казалъ, че известни подвизи сж станали съ съгласието на българския народъ и че онѣзи хора, които сме направили да бждатъ немили-недраги и които сж били въ руската армия — почетъ и уважение къмъ руската армия — сж дошли тукъ калени и печени, като че ли нашата армия е стояла на неподвижна нога. (Петръ Папанчевъ: Малко сте разбрали!) Хубаво разбрахъ. Вирочемъ за това лично ще се обясня съ г-на Бояджиева, защото не всичкитѣ, които сж отишли въ Русия, сж емигранти. Азъ могъ да ви наброя единъ цѣлъ редъ лица, които сж избѣгали прѣзъ Кюстендилската граница или прѣзъ Мустафа-Паша, които не сж прѣселѣдвани за нищо и сега тѣ всичкитѣ се считатъ за емигранти. (Атанасъ А. Вуровъ: Не за такива хора е думата!) За такива е думата. Има и други. Г-нъ Лиловъ, който, мисля, е билъ въ Гагаринското паракходно дружество, може да знае това, и вслѣдствие на туй, азъ се чудя, какъ е възможно сега да се излиза и казва: елате да ги приберемъ въ общата кошара. Но елате да се съгласимъ, че сега имаме млади хора, които изникнахъ и отъ тѣхъ, слѣдъ като постѣпихъ въ Военното Училище, ние искаме да се учятъ още 4 години и то слѣдъ като сж свършили пълна гимназия. Да, слѣдъ като се учятъ още 4 години, ще станатъ млади офицери, а пъкъ слѣдъ това трѣбва да чакатъ по 15 и словомъ по петнадесетъ години, за да прѣминатъ по-нататъкъ.

Азъ нѣмамъ нищо противъ, че до 35 години се дава възможност да получаватъ пенсия. Както каза г-нъ Добри-

новичъ, трѣбва да прослужи цѣли 35 години, че тогава чакъ Военниятъ Министръ, за примѣръ, да получи пълна пенсия, но то е аллахъ-керимъ. На първо мѣсто и менъ ми се видѣ, че това е много, но послѣ като направихъ сметка, излизе, че не 9.000 л., а само 4.500 л. ще получи Военниятъ Министръ. Като видѣхъ това, на първо врѣме още, азъ щѣхъ да ви помоля да искажемъ желание къмъ г-на Военния Министръ да не ги счита за ахмединъ юкюзлери, но послѣ отъ сметката, която направихъ, се убѣдихъ, че това не е тѣй.

Но връщамъ се пакъ на думата си, защото сега за емигрантитѣ се говори. Неуже ли, г-да прѣдставители, нашето отечество България не е родило и други хора, а е родило само емигрантитѣ? Ами, че на тия хора ние имъ дадохме известни права, разбира се, до колкото можахме, и сега тѣ се ползватъ отъ тѣхъ. Свърхъ всичко това тѣ не сж внасяли нищо въ каситѣ и сега: елате да ги приберемъ въ кошарата, та онѣзи малки подпоручици, които сж внасяли за тѣхъ и които никога нѣма да иматъ възможност да добижатъ военна пенсия, тии нещастни малки подпоручици сега да плащатъ на онѣзи, зарадъ нѣкакви направени подвизи, които не знаемъ какъ да ги наричамъ. Наистина и тѣ сж добри хора, и тѣ сж хора патриоти, а и г-нъ Бояджиевъ каза, че сж работили за отечество, като сж взимали въ внимание общитѣ възгледи; но азъ не съмъ длъженъ да се съглася на моитѣ стари години съ мнѣнията на г. г. Папанчева и Бояджиева, които отъ малкото работи дирятъ причина да кажатъ, че сме патриоти. Всички сме патриоти, но надъ насъ има едно отечество, което трѣбва да стои по-високо отъ всѣкакви други претенденти за патриотизмъ: че не сме ние, или че сж други... (Гласове: Исчерпанъ е въпросътъ!) Като приемате, че е исчерпанъ въпросътъ, азъ ще свършъ, при всичко, че не съмъ се искажалъ.

Тукъ се повдигна въпросъ за емигрантитѣ и ми е жалъ, че се искахъ толкозъ думи за добритѣ емигранти, а не се каза нѣщо за това, за което трѣбваше да се каже — за законопроекта. Свършено съмъ съгласенъ, както и Народното Събрание се съгласи, съ възгледоветъ на уважаемия нашъ Министръ на Войната — да приемемъ този законопроектъ тъкмо тѣй, както е прѣдставенъ и нека иде въ комисията.

Азъ благодаря на г-на министра, че той можъ да ни освѣтли, т. е. благородно да ни каже, че той не ни натрапва законопроекта, безъ да го изучимъ ние. Пакъ ще ни молжъ всички да приемете съ аламации законопроекта и да се проводи въ комисията. (Гласове: Да се гласува!) Прѣдлагамъ да се прѣкратятъ дебатитѣ.

Прѣдседателъ: Има записани още двама оратори. Г-нъ Ночевъ прави прѣдложение да се прѣкратятъ дебатитѣ. Понеже има прѣдложение за прѣкращаванieto на дебатитѣ, ще пристѣпимъ къмъ гласуването на това прѣдложение.

Молжъ ония г-да прѣдставители, които желатъ да се продължаватъ дебатитѣ, да си вдигнатъ ржката. (Меншество.) Дебатитѣ се прѣкращаватъ.

Пристижаме към гласуване. Моля ония г-да прѣдставители, които приематъ по принципъ прочетения законопроектъ за измѣнението и допълнението на Закона за държавнитѣ пенсии по военното вѣдомство отъ 1896 год. и да се проводи на надлѣжната комисиия, за изучаване и докладване, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Г-нъ Димчевъ има думата да докладва бюджетопроекта за приходитѣ и расходитѣ на държавната мина „Перникъ“.

(Прѣдсѣдателското мѣсто заема подпрѣдсѣдателътъ Христо Ивановъ.)

Докладчикъ Василь Ив. Димчевъ: (Чете.)

„Бюджетъ за приходитѣ и расходитѣ на държавната мина „Перникъ“, прѣвъ 1899 год.

Приходна часть.

§ 1. Отъ продажба на каменни вжглища и брикети 1,137.132 л.¹

Въ повече съ 390.438 л. отъ минѣлата година.

Тоя параграфъ е прѣдложенъ съ една сума отъ 836.732 л., а комисията го увеличи на 1,137.132 л. Ще ви обяснѣ, защо станѣ това увеличѣние.

Бюджетарната комисиия, при разглежданието на тоя параграфъ, взе прѣдъ видъ, че прѣвъ текущата година приходниятъ бюджетъ на тая мина е билъ съставенъ, като се е имало прѣдъ видъ, че тя ще даде 80.000 тона каменни вжглища; обаче, прѣди 5 дни, тя е напълнила вече производството 100.000 тона, и, като се знае че прѣвъ мѣсець Декемврий се има най-голѣма нужда отъ вжглища, прѣдполага се, че прѣвъ тоя мѣсець ще се увеличи производството съ 10—15.000 тона, та за това бюджетарната комисиия, като взе това прѣдъ видъ, и като взе прѣдъ видъ още, че за идущата година, като ще се гори отъ тии каменни вжглища и отъ желѣзницитѣ, които се взехъ подъ наемъ — 310 километра, а така сжщо и за ония, които ще се откриятъ наново по централната линия, намѣри, че производството на каменнитѣ вжглища отъ тая мина нѣма да бжде нѣ-малко отъ 130—140,000 тона и като се направи смѣтка, че за всѣки тояъ разносикитѣ сж около 4 л. и че се печели по 7 л. на тонъ, увеличи прихода въ тоя размѣръ, именно на 1,137.132 л.

Прѣдсѣдателствующия Христо Ивановъ: Ще се гласува. Моля ония г-да прѣдставители, които приематъ § 1-й отъ приходната часть на бюджета за мината „Перникъ“ тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василь Ив. Димчевъ: (Чете.)

„§ 2. Отъ глоби и случайни 5.000 л.“

Прѣдложено е 5.000 л., и комисията прие тая сума безъ измѣнение.

Прѣдсѣдателствующия Христо Ивановъ: Ще се гласува. Моля ония г-да прѣдставители, които приематъ § 2-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василь Ив. Димчевъ: Всичкиятъ приходъ е 1,142.132 л.

Прѣдсѣдателствующия Христо Ивановъ: Моля ония г-да прѣдставители, които приематъ исцѣло приходния бюджетъ на държавната мина „Перникъ“, съ сумата 1,142.132 л., да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василь Ив. Димчевъ: (Чете.)

„Расходна часть.

Глава I.

§ 1. За съдържание личния съставъ на държавната мина „Перникъ“.

1 директоръ (инженеръ по минитѣ)	5.580 л.
1 главенъ инженеръ (той я помощникъ на директора)	4.464 „
1 инженеръ по минитѣ ¹⁾	4.200 „
1 машинистъ-майсторъ по брикетното производство	3.348 „
1 дѣловодитель	2.820 „
1 счетоводитель	2.820 „
1 помощникъ-счетоводитель	1.428 „
3 кондуктори по 2.400 =	7.200 „
1 касиеръ	1.704 „
1 магазинеръ	1.704 „
1 фелдшеръ	1.704 „
1 помощникъ на машиниста I класъ	1.704 „
1 помощникъ на машиниста II класъ	1.428 „
1 архиваръ-регистраторъ	1.140 „
4 надзиратели по 1.140 =	4.560 „
1 майсторъ-желѣзаръ	1.140 „
2 помощници на надзирателитѣ I разредъ по 900 =	1.800 „
2 помощници на надзирателитѣ II разредъ по 720 =	1.440 „
1 ковачъ	900 „
1 кантарджий по 900 =	1.800 „
1 пѣши стражаръ	600 „
2 огняри по 900 =	1.800 „
За писари	2.400 „

Всичко по гл. I 57.684 л.¹

Комисията по тоя параграфъ направи измѣнения, като прибави още, слѣдъ „единъ магазинеръ“: „единъ експедиторъ съ 1.200 л. заплата“; кантарджийтѣ увеличи, отъ двама на трима, съ което и сумата за тѣхъ се увеличава отъ 1.800 на 2.700 л., а така сжщо и сумата за писари увеличи отъ 2.400 л. на 3.000 л.

Това увеличение се направи прѣдъ видъ на туй, че като се увеличи производството, ще се увеличи и работата.

Прѣдсѣдателствующия Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 1-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

¹⁾ Инженерътъ по минитѣ е чужденецъ съ контрактъ.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: (Чете.)

„Глава II.

§ 2. За заплата на работниците . . . 230.000 л.“

Комисията увеличи сумата и въ тоя параграфъ съ 60.000 л., и ѝ направи 290.000 л., по съжитѣ причини, които казахъ и по-рано.

Прѣсѣдателствующия Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 2-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: (Чете.)

„Глава III.

§ 3. За канцеларски расходи (писмени принадлежности, печатание бланки, вѣдомости, отчети, публикации въ разни вѣстници, купуване вѣстници, списания и книги, облѣкло на миния стражаръ и пр. . . . 2.000 л.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣсѣдателствующия Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 3-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: (Чете.)

„§ 4. За командировки по служебни дѣла . 1.000 л.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣсѣдателствующия Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 4-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: (Чете.)

„§ 5. За нови постройки и кантари (врѣмenni) 30.000 л.“

Комисията увеличи сумата въ тоя параграфъ съ 50.000 л. и ѝ направи на 80.000 л. по съжитѣ причини, които казахъ и по-рано по § 1-й.

Прѣсѣдателствующия Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 5-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: (Чете.)

„§ 6. За купуване материали, части за машини и др. прѣдмети, фуражъ за коньотъ, освѣтление и отопление за персонала и работницитѣ, вжглища за брикети, поддържане електрическото освѣтление, смола за брикети, лой, възнаграждение на стопани, на които имотитѣ сж пострадали отъ експлоатацията, отчуждаване мѣста за нужди на мината, кантарие, купуване конье и др. . . . 200.000 л.“

Комисията увеличи тоя параграфъ съ 50.000 л. и го направи 250.000 л., по съжитѣ причини, които искахъ и по-рано.

Прѣсѣдателствующия Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 6-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: (Чете.)

„§ 7. За поддържане и поправка здалията, застрахуването имъ отъ пожаръ, ограждане и залѣсяване мѣстата на мината и пр. . . . 5.000 л.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣсѣдателствующия Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 7-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: (Чете.)

„§ 8. За лѣкуване болни работници, разноски за прѣпращането на съжитѣ въ болницитѣ, пособия на пострадали работници при експлоатацията, възнаграждение на лѣкаръ за прѣглеждане персонала и болнитѣ работници, купуване медикаменти и хирургически принадлежности, облѣкло, завивки и постилки, пранье дрѣхитѣ въ лазарета, храна на болнитѣ работници и пр. . . . 5.000 л.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣсѣдателствующия Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 8-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: (Чете.)

„Глава IV.

§ 9. За разноски на Банката по прѣвеждане на суми въ странство, разлика отъ курса, лихви и пр. . 2.000 л.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣсѣдателствующия Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 9-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: (Чете.)

„§ 10. За непрѣдвидени расходи (чл. 6-й отъ закона) 1.000 л.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣсѣдателствующия Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 10-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: (Чете.)

„§ 11. За повръщане задържани гаранции 10% за постройки, свършени прѣвъ минжитѣ години (врѣмenni) 3.000 л.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣсѣдателствующия Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 11-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: (Чете.)

„Глава V.

§ 12. Запазенъ фондъ 2% отъ вещественитѣ расходи 5.000 л.“

Комисията заличи тоя параграфъ.

Прѣдсѣдательствующий Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ да се заличи § 12-й, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Заличава се.

Докладчикъ Василь Ив. Димчевъ: § § 13 и 14-й ставатъ §§ 12 и 13-й. (Чете.)

„§ 12. Възвръщане неправилно внесени сумми, нѣма.

§ 13. Расходи по сключени бюджети, нѣма.

Всичко расходъ по мината 699.384 л.

Глава VI.

§ 14. Излишъкъ за вписанне на приходъ въ общия бюджетъ на държавата 442.748 л.“

Прѣдсѣдательствующий Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 14-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василь Ив. Димчевъ: Не се прѣдвижда кредитъ по § 11-й отъ бюджета за 1898 год.

А общата сума на расходитѣ е 1,142.132 л.

Прѣдсѣдательствующий Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ общата сума на бюджета за приходитѣ и расходитѣ на мината „Перникъ“, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василь Ив. Димчевъ: (Чете.)

„Приходи на Държавната Печатница за 1899 год.

§ 1. Работи извършени въ Държавната Печатница и отъ публикации въ „Държавенъ Вѣстникъ“. . . 900.000 л.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдательствующий Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 1-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василь Ив. Димчевъ: (Чете.)

„Расходи на Държавната Печатница за 1899 год.

Глава I.

Личенъ съставъ.

За съдържанне личния съставъ.

1 директоръ	5.580 л.
1 счетоводителъ	3.348 „
2 помощници на счетоводителя по 2.532 =	5.064 „
1 книговодителъ	2.256 „
1 магазинеръ	2.256 „
1 експедииторъ	2.148 „
1 помощникъ на магазинера	1.704 „
2 помощници на експедиитора по 1.140 =	2.280 „
1 архиваръ-регистрадоръ	2.256 „

За писари 4.600 л.

Общи служащи, постоянни и врѣмenni*) . 278.162 „

Всичко . . . 309.654 л.“

Комисията намали сумата 278.162 л., за общитѣ служащи, на 268.508 л.

Прѣдсѣдательствующий Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 1-й отъ расходния бюджетъ на Държавната Печатница тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василь Ив. Димчевъ: (Чете.)

„Глава II.

Веществени расходи.

§ 2. За канцеларски разноски 3.000 л.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдательствующий Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 2-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василь Ив. Димчевъ: (Чете.)

„§ 3. За обѣкло на разсилнитѣ 650 л.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдательствующий Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 3-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василь Ив. Димчевъ: (Чете.)

„§ 4. За поддържанне на зданията и за инсталации на електрическото освѣтление (врѣмenni) . . . 16.000 л.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдательствующий Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 4-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василь Ив. Димчевъ: (Чете.)

„§ 5. За купуване на машини, матрици, шрифтове и др. и за разноски по доставяннето имъ съ митото 10.000 л.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдательствующий Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 5-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василь Ив. Димчевъ: (Чете.)

„§ 6. За купуване на консомативни материали, хартия, мастило, мукави, платно, конци, телъ, каналъ, лѣшило, антимонъ, вжглища, масло, лой, вода и други материали и разпоски тѣ по доставяннето имъ съ митото 250.000 л.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

*) Общитѣ служащи се дѣлятъ на 10 класа и 7 разряда и получаватъ годишни заплати както слѣдва: I класъ 4.464 л., II класъ 2.820, III класъ 2.532, IV класъ 2.256, V класъ 2.028, VI класъ 1.824, VII класъ 1.596, VIII класъ 1.368, IX класъ 1.140 и X класъ 912; I разрядъ 840, II разрядъ 720, III разрядъ 600, IV разрядъ 480, V разрядъ 360, VI разрядъ 240 и VII разрядъ 180 л.

Прѣдсѣдательствующий Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 6-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: (Чете.)

„§ 7. За пощенски такси 65.000 л.“
Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдательствующий Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 7-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: (Чете.)

„Глава III.

§ 8. Запазенъ фондъ (4% смѣтнати отъ кредититѣ по § § 6 и 7-й), 12.600 л.“
Комисията залича този параграфъ.

Прѣдсѣдательствующий Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ да се залича § 8-й, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Зачива се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: § § 9 и 10-й ставатъ § § 8 и 9-й. (Чете.)

„§ 8. За възвръщане неправилно внесени суми, нѣма.
§ 9. Расходи по сключени бюджети, нѣма.

Глава IV.

§ 10. Излишекъ за вписване на приходъ въ общинъ бюджетъ 233.096 л.“
Комисията увеличи сумата въ § 10-й на 255.350 л.

Прѣдсѣдательствующий Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 10-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: И така, общата сума на расхода по Държавната Печатница е 900.000 л.

Прѣдсѣдательствующий Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ бюджета по приходитѣ и расходитѣ на Държавната Печатница исцѣло, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Слѣдъ това, г-да прѣдставители, слѣдва бюджетътъ за приходитѣ и расходитѣ по експлоатацията на Държавнитѣ Желѣзници прѣзъ 1899 год.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: (Чете.)

„Наименование на приходитѣ.

§ 1. Отъ прѣнасяние пактици, багажи и стоки 6,150.600 л.“
Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдательствующий Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 1-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: (Чете.)

„§ 2. Отъ наемъ на бюфети, квартири, мѣста, магазини и пр. 40.300 л.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдательствующий Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 2-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: (Чете.)

„§ 3. Отъ удържки за медицинска помощъ 21.900 л.“
Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдательствующий Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 3-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: (Чете.)

„§ 4. Отъ вознаграждение за поддържане линията Бѣлово-Сарамбей и за циркулиралитѣ по нежъ тренове 49.400 л.“
Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдательствующий Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 4-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: (Чете.)

„§ 5. Отъ разни допълнителни такси и случайни доходи 250.000 л.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдательствующий Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 5-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: (Чете.)

„§ 6. Отъ приходи събирани за чуждитѣ администрации (оборотни суми) 1.500.000 л.

Забѣлѣжка. Въ прѣдвиденитѣ приходи за 1899 год. влизатъ и приходитѣ, които ще постѣпнатъ отъ новооткриваемитѣ линии, а именно: по § 1-й — 655.600 л., по § 2-й — 2.000 л., по § 3-й — 3.900 л. и по § 5-й — 10.000 л., а всичко приходъ 671.500 л.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдательствующий Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 6-й съ забѣлѣжката, тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: (Чете.)

„Експлоатация на държавнитѣ желѣзници.

Расходна часть.

Глава I.

§ 1. За съдържане на личния составъ.

а) Търговска часть и движение.

1 начальникъ на търговското отдѣление .	5.580 л.
1 начальникъ на движението	5.580 „
2 инспектори по	5.580=11.160 „
Чиновници I класъ	5.016 „

2	чиновници	II класъ	по	4.464=	8.928	л.	
5	чиновници	III	"	3.900=	19.500	"	
13	чиновници	IV	"	3.348=	43.524	"	
1	чиновникъ	V	"		3.096	"	
14	чиновници	VI	по	2.820=	39.480	"	
1	чиновникъ	VII	"		2.532	"	
30	чиновници	VIII	по	2.256=	67.680	"	
14	чиновници	IX	"	1.992=	27.888	"	
36	чиновници	X	"	1.704=	61.344	"	
9	чиновници	XI	"	1.428=	12.852	"	
5	чиновници	XII	"	1.140=	5.700	"	
5	ученици	I степенъ	"	912=	4.560	"	
4	ученици	II	"	840=	3.360	"	
30	ученици	III	"	720=	21.600	"	
За степендианти					10.800	"	
13	началн.-влакове	I разредъ	по	1.908=	24.804	"	
5	началн.-влакове	II	"	1.704=	8.520	"	
12	кондуктори	I	"	1.536=	18.432	"	
10	кондуктори	II	"	1.140=	11.400	"	
65	спирачи	I	"	912=	59.280	"	
15	спирачи	II	"	720=	10.800	"	
4	маневристи	I	"	1.704=	6.816	"	
2	маневристи	II	"	1.428=	2.856	"	
5	маневристи	III	"	1.140=	5.700	"	
2	магазинери	I	"	1.428=	2.856	"	
1	магазинеръ	II	"		1.140	"	
3	магазинери	III	по	1.020=	3.060	"	
18	стрѣлочници	I	"	912=	16.416	"	
9	стрѣлочници	II	"	840=	7.560	"	
55	стрѣлочници	III	"	720=	39.600	"	
4	ламписи-тепекеджи		"	1.020=	4.080	"	
1	ламписъ-чистачъ		"		720	"	
1	дверникъ		"		1.140	"	
2	раздавачи на извѣстия	I разр.	по	1.020=	2.040	"	
3	раздавачи на извѣстия	II	"	840=	2.520	"	
2	литографъ-разсилни	I	"	912=	1.824	"	
1	прѣдавачъ на вагони		"		912	"	
4	пазачи	I разредъ	по	840=	3.360	"	
6	пазачи	II	"		720=	4.320	"
25	прѣносвачи		"		600=	15.000	"
Възнаграждение на лѣкари					11.400	"	
4	фельдшеръ-аптекари		по	1.704=	6.816	"	

б) Тракция.

1	начальникъ отдѣленіе инженеръ			6.072	л.
Инженеръ	I	классъ		5.364	»
2	инженери	II	по	5.016=10.032	»
3	инженери	III	»	4.692=14.076	»
1	инженеръ	IV	»	4.464	»
1	дѣловодитель	III	»	2.256	»
Дѣломайсторъ	I	»		3.876	»
3	дѣломайстори	II	по	3.348=10.044	»
1	дѣломайсторъ	III	»	2.820	»
1	дѣломайсторъ	IV	»	2.532	»
1	ревизоръ на вагоны	I	классъ	2.256	»
1	ревизоръ на вагоны	II	классъ	2.148	»

3	ревизори на вагони	III класъ	по	1.992=	5.976	л.	
3	ревизори на вагони	IV	" "	1.764=	5.292	"	
4	ревизори на вагони	V	" "	1.536=	6.144	"	
Магазинеръ				I класъ		3.348	"
2	магазинери	II	"	2.820=	5.640	"	
1	магазинеръ	III	"		2.256	"	
13	машинисти	I	"	2.820=	36.660	"	
16	машинисти	II	"	2.256=	36.096	"	
4	машинисти	III	"	2.028=	8.112	"	
6	машинисти	IV	"	1.704=	10.224	"	
5	помощници машинисти		"	1.536=	7.680	"	
1	машинистъ на стабилната машина	I разр.		1.704		"	
1	машинистъ на стабилната машина	II	"	1.536		"	
8	машинисти на стабилната машина						
III разредъ				по	1.248=	9.984	"
3	машинисти на стабилната машина	IV разредъ	по	1.140=	3.420	"	
1	машинистъ на стабилната машина	VIII раз.		600		"	
15	огняри	I класъ	по	1.536=	23.040	"	
21	огняри	II	"	1.200=	25.200	"	
6	огняри	III	"	912=	5.472	"	
2	прѣсмѣтачи	I разр.	"	2.256=	4.512	"	
5	прѣсмѣтачи	II	"	2.028=	10.140	"	
4	прѣсмѣтачи	III	"	1.704=	6.816	"	
6	прѣсмѣтачи	IV	"	1.428=	8.568	"	
Чертожникъ				I разредъ		2.820	"
1	чертожникъ	II	"		2.256	"	
12	мазачъ-плосери	I	по	1.428=	17.136	"	
15	мазачъ-плосери	II	"	1.140=	17.100	"	
2	нощни подкладвачи		"	1.200=	2.400	"	
Дверникъ				I разредъ		960	"
1	дверникъ	II	"		840	"	
Нощенъ-пазачъ				I		1.080	"
4	нощни-пазачи	II	"	по 840=	3.360	"	
1	стрѣлочникъ				900	"	
1	раздавачъ на материали	I разредъ			1.140	"	
1	раздавачъ на материали	II разредъ			1.020	"	
За локомотивни и вагонни чистачи						32.000	"

в) Поддържаніе.

1	начальникъ отдѣленіе, инженеръ . . .	6.072	л.
2	инженеры II классъ . по	5.016=10.032	„
4	инженеры III „ . „	4.680=18.720	„
2	инженеры IV „ . „	4.464= 8.928	„
1	чертожникъ I разредъ	2.820	„
1	дѣловодитель IV классъ	1.704	„
3	рисовачи-дѣловод. V „ . по	1.992= 5.976	„
1	ревизоръ на желѣзницѣ конструкторъ .	2.820	„
1	часовникарски механикъ	2.256	„
14	пикьоры I классъ по	2.028=28.392	„
14	пикьоры II „ „	1.932=27.048	„
29	надзиратели на рабочихъ четахъ		
I	разредъ по	1.248= 36.192	„
55	надзиратели на рабочихъ четахъ		
II	разредъ по	1.140= 62.700	„
208	кантоньеры по	600=124.800	„

3 градинари	по 1.368=4.104 л.
1 лампистъ	1.020 „
1 литограф-разсилень	912 „
Надзорникъ	1.368 „
За писари и разсилни за всичките служби по експлоатацията	38.142 „

Забѣлѣжка. Писаритѣ се дѣлятъ на 4 разряда: I разредъ по иностранната кореспонденция получаватъ 1.704 л. год., II разредъ — 1.140 л., III разредъ — 900 л. и IV разредъ — 720 л. Разсилнитѣ се дѣлятъ на два разряда: I разредъ получаватъ 840 л., а II разредъ — 720 л. годишно.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдателствующий Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 1-й отъ расходитѣ по експлоатацията на държавнитѣ желѣзници тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: (Чете.)

„Глава II.

Вещественни разности.

§ 2. а) За купуване, прѣвозъ, мито и пр. на разни канцеларски прѣдмети, писмени принадлежности, мобили, разни печки, лампи, часовници, кровати, покривки, възглавници, чаршафи, дюшети, пердета, и пр. и за иране на чаршафи, калѣфи, кърпи и др. 30.000 л.

б) за купуване, прѣвозъ, мито и пр. на разни сѣчива и инструменти за всичките служби 30.000 „

в) за купуване, прѣвозъ, мито и пр. на резервни части и разни други материали за вагонитѣ, локомотивитѣ, помнитѣ, машиннитѣ инсталации и пр. 211.000 „

г) за купуване и пр. на лѣкарства и хирургически инструменти 17.000 „

д) за чертежи, писма, телеграми, посылки, и за печатане разни книжа, бланки и за купуване и пр. на вѣстници, списания, печатни книги и пр. 35.000 „

е) разности за прѣводи на суми въ странство 3.000 „

ж) за облѣкло на разсилнитѣ, кантоньеритѣ, спирачитѣ, стрѣлочницитѣ и раздавачитѣ 15.000 „

з) за чистене куминитѣ, канцеларийитѣ и отходнитѣ мѣста 5.000 л.

Комисията намали въ този параграфъ само двѣ суми: въ пунктъ в отъ 211.000 на 200.000 и въ пунктъ д отъ 35.000 на 30.000 л.

Прѣдсѣдателствующий Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 2-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: (Чете.)

„§ 3. За наемъ на помѣщения 17.000 л.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдателствующий Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 3-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: (Чете.)

„§ 4. За командировки по служебни работи и за километрически и икономически премии и за пощувание на прѣвозни и тракционенъ персоналъ 130.000 л.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдателствующий Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 4-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: (Чете.)

„§ 5. За волнонаемни работници въ работилници 250.000 л.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдателствующий Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 5-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: (Чете.)

„§ 6. За купуване, прѣвозъ и пр. на материали за горение, мазане, чистене, отопление, осѣтление, вода на 64 кил. по линията Русе и за въгленари работници по растоваряние и раздаване въгления*) 551.780 л.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдателствующий Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 6-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: (Чете.)

„§ 7. За исплацане поврѣди на чужди вагони по държавнитѣ желѣзници и за тодишния вносъ въ Брюкселски конгресъ 3.000 л.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдателствующий Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 7-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: (Чете.)

„§ 8. За направата на три кантара за тоглене вагонитѣ въ Русе, Варна и Черникъ и купуване 18 бързотѣри за локомотивитѣ № 1—5 и 51—63 (върменни) 20.000 л.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдателствующий Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 8-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: (Чете.)

„§ 9. а) За доставка траверси и имирегни-рането имъ и пр. 315.000 л.

б) за доставка баластъ и работници за разнасянето му 200.000 „

в) за материалъ и работници за поддържането и поправка мостоветѣ 20.000 „

г) за материалъ и работници за поддържането укрѣпителнитѣ и земеделнитѣ работи по линията 30.000 „

*) Работницитѣ въгленари сѣ прѣнесени отъ § 1-й въ § 6-й.

д) за купуване и прѣвоз на строителенъ материалъ по поправка на линиитѣ и съоръженията . 10.000 л.

е) за поддържаніе телеграфнитѣ линии (материалъ и работници) и за купуване апарати, стълбове и други телеграфни принадлежности и за прѣвоз и мито на сжитѣ . 15.000 „

ж) за материалъ и работници по поддържаніето семафоритѣ, показателнитѣ стълбове, прѣлѣзитѣ, барьеритѣ, фенеритѣ и пр. 4.000 „

з) за материалъ и работници по поддържаніето зданията и пристройкитѣ имъ, обръщателнитѣ мостове, водоснабденията, почиствателнитѣ ями, кантаритѣ, водоотводнитѣ канали, двороветѣ, достѣпнитѣ пѣтици и пр. . . . 20.000 „

и) за волнонаемни работници по поддържаніето на линиитѣ, градинарскитѣ работи и очистване сѣрга 430.000 „

к) за замѣняване частъ отъ дървенитѣ мостове по линията Русе—Варна съ желѣзни конструкции и каменни стълбове и частъ отъ желѣзната конструкция на мостоветѣ по линията Вакарелъ—Бѣлово (материалъ и работници) (врѣмenni) 100.000 л.“

По този параграфъ комисията направи слѣдующитѣ измѣненія. Буквитѣ *в*, *г* и *д* слѣ въ една и прибави на края думитѣ: „и за поправки извънредни поврѣди на линиитѣ,“ като увеличи сумата съ още 100.000 л., и буквата *в* става така: „За материалъ и работници за поддържаніето и поправка мостоветѣ, за материалъ и работници за поддържаніето укрѣпителнитѣ и земленитѣ работи по линията, за купуване и прѣвоз на строителенъ материалъ по поправка на линиитѣ и съоръженията и за поправки извънредни поврѣди на линиитѣ, 160.000 л.“ Увеличението на тази точка комисията направи по тази причина. Взе общо рѣшение да се заличятъ всички запазени фондове въ всички бюджети, но по държавнитѣ желѣзници извънредни случки се явяватъ много често и когато се случатъ нѣкои извънредни поврѣждания, управленіето е длъжно незабавно да ги направи. Тѣзи поврѣди не можатъ да се прѣдвидѣтъ. Може нѣкоя година да бждѣтъ голѣми, нѣкоя малки, а като нѣма запазенъ фондъ, министерството нѣма отъ кждѣ да вземе да поправи разваленото, за да не се прѣкъсватъ съобщеніята. Та комисията, като заличи запазеніи фондъ 201.754 л., намѣри за нужно да увеличи сумата на пунктъ *в* отъ този параграфъ. Въ пунктъ *е*, който става пунктъ *г*, комисията намали сумата отъ 15.000 на 10.000 л. Пунктъ *ж* става пунктъ *д*. Пунктъ *з* става пунктъ *е*, и сумата прѣдвидѣна въ него се намали на 15.000. Пунктъ *и* става пунктъ *ж* и сумата се намали на 420.000 л. И пунктъ *к* става пунктъ *з*, безъ намаление. Така щото, цѣлиятъ този параграфъ възлиза въ сумата на 1,224.000 л.

Прѣдсѣдателствующій Христо Ивановъ: Ще се гласува. Който приема § 9-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигне ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василь Ив. Димчевъ: (Чете.)

„§ 10. За доставка стоманени релси, стрѣлки, крѣстовини и тѣхнитѣ принадлежности, прѣвозимъ и пр., (врѣм.) 400.000 л.“

Комисията намали тоя параграфъ на 360.000 л.

Прѣдсѣдателствующій Христо Ивановъ: Ще се гласува. Който приема § 10-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигне ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василь Ив. Димчевъ: (Чете.)

„§ 11. За наемъ на линията Вакарелъ—Бѣлово 104.147 л.“

Тази сума е намалена отъ комисията на 69.432 л.

Прѣдсѣдателствующій Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 11-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василь Ив. Димчевъ: (Чете.)

„§ 12. За врѣмenni пособия на пострадавши желѣзнопѣтни служащи въ врѣме на изпълнение служебнитѣ имъ обязанности, за прѣнасяние до болницата, за погребение и за възнаграждение на отличившитѣ се служащи 2.500 л.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдателствующій Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 12-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василь Ив. Димчевъ: (Чете.)

„§ 13. За удовлетворение на чиновници, службитѣ на които се закриватъ и за дваѣсечно възнаграждение на чиновници дадени подъ сждѣ и оправдани . . . 500 л.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдателствующій Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 13-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василь Ив. Димчевъ: (Чете.)

„§ 14. Непрѣдвидѣни расходи 1.500 л.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдателствующій Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 14-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василь Ив. Димчевъ: (Чете.)

„Глава III.

Разни разности.

§ 15. За исплащаніе на чуждитѣ администрации попадающитѣ тѣмъ части отъ прѣжитѣ прѣвозания пѣтици, багажи и стоки (оборотни суми) 1,500.000 л.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдателствующій Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 15-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василь Ив. Димчевъ: (Чете.)

„§ 16. За обезщетение на изгубени и поврѣдени стоки по желѣзницата 15.000 л.“

Таа сума комисията намали на 10.000 л.

Прѣдсѣдателствующій Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които прие-

матъ § 16-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: (Чете.)

„§ 17. Рефакции 100.000 л.“

Комисията намали тая сума на 80.000 л.

Прѣдседателствующий Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 17-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: (Чете.)

„§ 18. Запасенъ фондъ (4% върху цѣлата сума, съ изключение сумата за заплатитѣ) 201.754 л.“

Комисията заличи тоя параграфъ.

Прѣдседателствующий Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ да се заличи § 18-й, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Зачивава се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: § 19-й става § 18-й. (Чете.)

„§ 18. За възвръщане неправилно събрани суми“.

По този параграфъ нѣма прѣдвидена сума и нѣма защо да се вотира.

Слѣдва § 20-й, който става 19-й. (Чете.)

„§ 19. Расходъ за смѣтка на сключени бюджетни управления“.

По този параграфъ тоже нѣма прѣдвидена сума, и нѣма какво да се вотира.

Минавамъ по-нататъкъ.

§ 21-й става 20-й. (Чете.)

„§ 20. За извършени работи отъ Ив. Смилевъ по разширението ямата въ Софийската гара и М. С. Файнбергъ за поставенитѣ отъ него скелѣ по прѣоборядисване мостоветѣ прѣвъ 1897 год. (врѣмenni) 1.712 л.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдседателствующий Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 21-й, който става § 20-й, тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: (Чете.)

„Глава IV.

Расходъ за новооткриваемитѣ линии.“

§ 22-й става 21-й. (Чете.)

„§ 21. За съдържание личния съставъ . 398.193 л.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдседателствующий Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 22-й, който става § 21-й, тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: § 23-й става § 22-й. (Чете.)

„§ 22. За вещественни разноски 273.307 л.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдседателствующий Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които прие-

матъ § 23-й, който става § 22-й, тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: Не се прѣдвижда кредитътъ по §§ 11 и 17-й отъ бюджета за 1898 год. Подиръ туй слѣдва: (Чете.)

„Глава V“.

§ 24-й става 23-й. (Чете.)

„§ 23. Излишѣкъ за вписване на приходъ въ общи бюджетъ на държавата 1,180.709 л.“

Комисията въ този параграфъ изтѣни сумата на 1,418.178 л.

Относително дневнитѣ и нѣжнитѣ пари на разпитѣ чиновници, когато нѣтуватъ, се прѣдвижда нормата съ слѣдующата бѣлѣжка: (Чете.)

„Забѣлѣжки. Инспекторитѣ, лѣкаритѣ, фелдшеръ-аптекаритѣ, началницѣ на трикитѣ, ижепери по поддържанieto, механици телеграфни, надзорници и резервни чиновници не се даватъ дневни и нѣжни пари, когато нѣтуватъ по линията, по която служатъ, а само и на началницѣ на работилницитѣ по опитване подвижни материалъ. Съ дневни пари се ползуватъ само непитанитѣ ученици, кандидати за чиновници“.

Прѣдседателствующий Христо Ивановъ: Ще се гласува. Може ония г-да прѣдставители, които приематъ § 24-й, който става § 23-й, тѣй, както се прочете отъ г-на докладчика, съ направеното отъ комисията увеличение на сумата, и забѣлѣжката, която се прочете, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приематъ се.

Съ това, г-да прѣдставители, се свършва расходниятъ бюджетъ по експлоатацията на държавнитѣ желѣзници.

Г-нъ министръ Маджаровъ има думата.

Министръ Михаилъ Ив. Маджаровъ: Тукъ му е мѣстото и азъ намирамъ за пуждно да направѣмъ сега едно прѣдложение или обяснение, както щете го сметете, за наетата ориенталска линия. Ако тя се вземе отъ правителството на 1-й Февруарий идущата година, азъ мислѣмъ да бѣде прѣдставенъ за нежъ особенъ бюджетъ, да не се туря той сега въ общи бюджетъ на държавата; защото не се знае още: да ли ще се получи съгласието на Високата Порта, както не се знае сега какъвъ ще трѣбва да бѣде този бюджетъ. Но азъ мислѣмъ да направѣмъ това: ако се вземе тая линия на 1-й Февруарий, едновременно ще прѣдставѣмъ особенъ бюджетъ за приходитѣ и расходитѣ, който ще бѣде одобренъ отъ Министерския Съвѣтъ. И това ще бѣде вече бюджетъ редовенъ. За да може, обаче, това да се направи така, азъ мислѣмъ, че Народното Собрание трѣбва да опълноможи министерството. Затуй, като правѣмъ туй прѣдложение, азъ мислѣмъ, че то трѣбва да получи вашето, г-да прѣдставители, одобрѣние.

Прѣдседателствующий Христо Ивановъ: Ще се гласува. Който приема прѣдложението на г-на Министра на Общитѣ Сгради, Пжтищата и Съобщенията, да си вдигне ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: Ще ви докладвамъ, г-да прѣдставители, бюджетътъ за расходитѣ по Министерството на Общитѣ Сгради, Пжтищата и Съобщенията. (Гласове: Да се гласува по-напрѣдъ изобщо сега приетия бюджетъ!)

Министър Михаилъ Ив. Маджаровъ: Наистина всѣ-кога се гласува бюджетътъ исцѣло, но трѣбва да се има прѣдъ видъ, че когато се прави итогътъ, трѣбва да се внимава, щото събирането да става точно; трѣбва да се направи точно прѣсмѣтанieto, за да не стане грѣшка. По-добъръ е събирането да стане послѣ, за да бѣде правилно, и тогавъ цифритѣ да се впишѣтъ въ бюджета.

Прѣдседателствующий Христо Ивановъ: Ще се гласува. Който приема исцѣло докладванитѣ и приети отъ комисията суми за приходитѣ и расходитѣ по експлоатацията на държавнитѣ желѣзници за идущата 1899 год. така, както се гласувахъ и приехъ сега, да си вдигне ръката. (Волнишество.) Приема се бюджетътъ исцѣло.

Слѣдва подиръ туй доклада на комисията по бюджетопроекта за расходитѣ по Министерството на Общитѣ Сгради, Пжтищата и Съобщенията.

Г-нъ довлдчикъ Димчевъ има думата.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: (Чете.)

„Министерство на Общитѣ Сгради, Пжтищата и Съобщенията.

Глава I.

Расходи за личния составъ.

§ 1. За съдържание личния составъ.

а) Централно управление.

1 министър	16.560 л.
1 главенъ секретаръ	7.176 „

Административно отдѣление.

1 началникъ	5.580 л.
1 дѣловодителъ	2.256 „
1 секретаръ по иностранната кореспон- денция	3.348 „
1 регистраторъ	2.256 „
2 негови помощници по 1.704=	3.408 „
1 литографъ	1.704 „
1 неговъ помощникъ	1.428 „
1 счетоводителъ	4.464 „
1 неговъ помощникъ	2.820 „
1 книговодителъ	2.256 „
1 архиваръ	2.256 „

За писари и разсилни при централното управление и княжеския комисаръ*) 15.727 „

Отдѣление по мостоветѣ и шосетата.

1 началникъ, главенъ инженеръ	6.624 л.
1 инженеръ-инспекторъ	5.580 „
1 дѣловодителъ	2.256 „
1 рисовачъ	2.256 „
1 прѣсмѣтатъ I разредъ	2.256 „
1 архиваръ-регистраторъ II степенъ	1.704 „

*) Писаритѣ се дѣлятъ на три разреда: I разредъ получава 1.140 л., II разредъ 900 л. и III разредъ 720 л.

Отдѣление архитектурно.

1 началникъ, главенъ архитектъ	6.624 л.
3 негови помощници, архитекти по 5.016=	15.048 „
1 архитектъ по благоустройството	5.016 „
2 чертожници II класъ по 2.256=	4.512 „
2 чертожници IV класъ по 1.704=	3.408 „
1 дѣловодителъ	2.568 „
1 архиваръ-регистраторъ II степенъ	1.704 „
1 провѣрчикъ	2.256 „

б) Княжеско комисарство при источнитѣ желѣзници.

1 комисаръ (заедно съ дневни и пжтни пари, въ служебния му районъ) 5.580 л.

в) Окржжни служащи по мостоветѣ и шосетата.

12 окржжни инженери I класъ по 4.464=	53.568 л.
7 окржжни инженери II класъ по 3.348=	23.436 „
6 инженери-асистенти по 2.820=	16.920 „
8 кондуктори I класъ по 2.256=	18.048 „
Тѣмъ пжтни пари безотчетно (по 300 л.)	2.400 „
22 кондуктори II класъ по 1.428=	31.416 „
Тѣмъ пжтни пари безотчетно (по 300 л.)	6.600 „
65 старши кантониери по 1.140=	74.100 „
550 младши кантониери по 600=	330.000 л.“

По този параграфъ комисията направи слѣдующитѣ измѣнения.

Въ административното отдѣление, началникътъ се именува: „Началникъ и юристъ-консултъ на министерството.“ Въ заплатата му не станж измѣнение. На книговодителя платата отъ 2.256 л. се намали и остава 1.800 л., колкото е и за текущата година.

Подиръ туй: „За писари и разсилни при централното управление и княжеския комисаръ,“ думитѣ: „и княжеския комисаръ“ се заличихъ, и сумата отъ 15.727 л. се намали на 15.000 л.

Въ отдѣлението по мостоветѣ и шосетата, платата на инженеръ-инспектора отъ 5.580 се намали на 5.022 л., както е била и за текущата година.

Буква „б) Княжеско комисарство“ и пр. Тази буква цѣла се заличава, и сумата 5.580 л. така също се заличава.

Слѣдующата буква в става б. Други измѣнения нѣма.

Янколъ Донковъ: Туйъ, г-да прѣдставители, въ този параграфъ азъ виждамъ едно онеправдание по отношение намалението заплатата на инженеръ-инспектора. Ние по-рано приехме въ бюджета по експлоатацията на държавнитѣ желѣзници двама инспектори съ по 5.580 л. заплата. Сега виждамъ, че туйъ тоже на единъ инженеръ въ строителния отдѣлъ се намалява платата на 5.022 л. До колкото азъ знамъ, по експлоатацията на държавнитѣ желѣзници инспекторитѣ не сж поставени така на извѣстенъ цензъ, както сж поставени въ строителния отдѣлъ на министерството инженеръ-инспекторитѣ. И щомъ има единъ по-голямъ цензъ за послѣднитѣ въ строителния отдѣлъ, ми се вижда, че ние правимъ едно съвършено онеправдание на лицето, което

ще заемава този постъ; още повече като имаме прѣдъ видъ, че на този инспекторъ се повѣриватъ съ стотини хиляди левове, които той израсходва, чини ми се, че не трѣбва да се скъпимъ за една нищожна сума отъ 500 и нѣколко лева и която нѣма Богъ знае каква полза да принесе на държавата и да не се — тъй да кажемъ — оскърбява едно лице, на което въ ржцѣтъ сж повѣрени толкозъ скъпи имоти на държавата. Така щото, азъ ходатайствувамъ прѣдъ Народното Сѣбрание, тази сума да се не намалява, а да се остави 5.580 л., каквато е била прѣдставена отъ самото министерство, като по този начинъ ще се приравни къмъ другитѣ инспектори по това министерство.

Министръ Михаилъ Ив. Маджаровъ: Азъ искамъ да дамъ едно обяснение по този пунктъ, за който говори г-нъ Донковъ. Азъ съмъ поставилъ сумата въ бюджета тъй, както говори г-нъ Донковъ, и направихъ това, защото, наистина този чиновникъ отъ 1884 год. е билъ взималъ по-голъма заплата; на пр.: въ 1884 год. е получавалъ 8.640 л., въ 1887 год. — 7.200 л., послѣ, въ продължение на нѣколко години е получавалъ по 6.000 л., до гдѣто най-сетѣ заплата му е била намалена до този размѣръ. Въ бюджетарната комисии азъ не мислѣхъ за единъ такъвъ въпросъ да правя гюрултия — оставихъ на Народното Сѣбрание, то да разрѣши този въпросъ. Сега, ако Народното Сѣбрание мисли, че причинитѣ, които каза г-нъ Донковъ, сж приемливи, азъ нѣмамъ нищо противъ, ако се приеме така. Бюджетарната комисии нѣмаше други съображения да не се увеличи заплата му, освѣнъ тия, че и до сега въ бюджета е фигурирала заплата му въ този размѣръ.

Христо Гендовичъ: Азъ ще възражж на г-на Донкова, че той, като е участвувалъ въ комисията, можеше тамъ да направи нѣкакви постѣпки. Сега нѣма какво да се говори. И понеже самъ г-нъ министрътъ е съгласенъ, моля да се гласува както е прѣдложено отъ комисията.

Янколъ Донковъ: Менъ ми се струва, г-да прѣдставители, че ние не можемъ да вземемъ актъ отъ думитѣ на г-на министра, че той се съгласява. Азъ обръщамъ вниманието ви, че неспрѣмънно тия чиновници трѣбва да се приравнятъ. Азъ обръщамъ вниманието ви, че на инженеръ по експлоатацията се плащатъ 5.580 л., а инженерътъ при строителния отдѣлъ получава заплата съ 500 л. по-малко. Менъ ми се струва, че трѣбва да бждемъ справедливи, отъ една страна, и, отъ друга страна, трѣбва да направимъ една разлика по отношение на тия двѣ мѣста. Азъ по-рано ви казахъ, че тукъ се изисква особенъ цензъ, именно по строителния отдѣлъ, когато по експлоатацията такъвъ цензъ нѣма, защото чиновникитѣ по експлоатацията сж дошли по стѣпала, а нѣкъ инженерътъ при строителния отдѣлъ не може да дойде по стѣпала, освѣнъ по една специалностъ. Ето въ какво се състои всичкото ми ходатайство, и азъ бихъ молилъ да обърнете внимание върху това нѣщо и да направите нуждната оцѣнка, та да се не оскърбява лицето, което занимава това мѣсто, толкозъ важно, като се не забравя, че на това лице съ стотини хиляди лева се повѣриватъ да ги пази.

Прѣдсѣдателотвующий Христо Ивановъ: Г-нъ докладчикъ! Вне съгласни ли сте?

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: Азъ лично за себе си съмъ съгласенъ, но не знамъ да ли можъ да дамъ съгласието си и като докладчикъ на комисията.

Христо Гендовичъ: Г-нъ Донковъ прави отъ себе си прѣдложение, което е минжло прѣзъ комисията и съ което е билъ съгласенъ и г-нъ министрътъ. Да правимъ увеличение на едни, значи, да правимъ увеличение на всички, защото има мнозина чиновници, които много по-горѣ стожатъ, на които трѣбва да се увеличи, а има и други, които много по-долу стожатъ. Ако ли той не бѣше съгласенъ съ това жалование, което е получавалъ до сега, той не щѣше да стои. Слѣдователно, като въ продължение на толкозъ години той е билъ съгласенъ, то, ако сега увеличимъ заплата му, ще направимъ една несправедливостъ къмъ други чиновници. Ако увеличимъ на тогоязъ, тогазъ трѣбва да увеличимъ на всички, които иджтъ слѣдъ него. Заради това, азъ прѣдлагамъ да се исчерпи въпросътъ и да се гласува както е прѣдложено отъ комисията.

Прѣдсѣдателотвующий Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Моля ония г-да прѣдставители, които приематъ § 1-й отъ бюджета на Министерството на Общитѣ Сгради, Пжтищата и Съобщенията, съ измѣненията, които е направила комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приематъ се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: (Чете.)

„Глава II

Вещественни разности.

§ 2. За канцеларски разности (за централното управление, окржжнитѣ служащи и княжеския комисаръ), писмени принадлежности и други разни канцеларски потрѣбности: отопление и освѣтление, писма, телеграми и посылки, купуване и поправка мебели, за книги, вѣстници и чертежи, за чистение комини и отходни мѣста; за печатание разни книжа, бланки, вѣдомости и пр., за облѣкло на разсилнитѣ; за купуване разни сѣчива и инструменти и за разности по прѣвеждане суми въ странство 28.000 л.“

Комисията заличи думитѣ: княжеския комисаръ“ и намали сумата на 25.000 л.

Прѣдсѣдателотвующий Христо Ивановъ: Ще се гласува. Моля ония г-да прѣдставители, които приематъ § 2-й тъй, както е измѣненъ отъ комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: (Чете.)

„§ 3. За командировки по служебни дѣла (за централното управление и за окржжнитѣ служащи) . . . 50.000 л.“ Комисията намали този параграфъ на 45.000 л.

Прѣдсѣдателотвующий Христо Ивановъ: Ще се гласува. Моля ония г-да прѣдставители, които приематъ § 3-й тъй, както е измѣненъ отъ комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: (Чете.)

„§ 4. За наемъ на помѣщения (за централното управление 10.000 л., за окржжнитѣ служащи и за княжеското комисарство 14.000 л.) 24.000 л.“

Комисията направи измѣнения въ този параграфъ кълто слѣдва: Въ текста думитѣ „и за княжеското комисарство“

заличи; цифрата, която слѣдва подиръ тѣзи думи, 14.000 л. намали на 13.000 и общата сума по параграфа 24.000 л. намали на 23.000 л.

Прѣдсѣдателотвующий Христо Ивановъ: Ще се гласува. Молиж опия г-да прѣдставители, които приематъ § 4-й тѣй, както е измѣненъ отъ комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василъ Ив. Дамчевъ: (Чете.)

„Глава III.

§ 5. За направа, поправка и поддръжка на мостовѣтъ и шосетата и за направа шосета, които ще свързватъ стапциитѣ на желѣзнопътнитѣ линии съ вжтрѣшността 1,300.000 л.“

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Вълко Нейчовъ: Г-да! Като прѣкарваме прѣдъ очитѣ ни, въ тази минута, цифрата на милионитѣ, които довърляме на правителството, дозволете ми да направѣ една забѣлжка къмъ § 5-й, и отъ какъ съмъ увѣренъ, че ще сподѣлите желанието, което ще имамъ честь да ви изложж, надѣж се да не бѣждъ много претенциозенъ, че ще искажж желанието и на почтениия Министръ на Общитѣ Сгради. Азъ его какъ формулирамъ забѣлжката къмъ § 5-й: „Отъ този параграфъ една сума отъ 100.000 л. ще се посвѣти въ помощъ на общинитѣ и на постояннитѣ комисии за направа или поправяние на мостове.“ (Гласове: Прието!)

Г-да! Всѣки отъ васъ тукъ е ималъ случай, повече или по-малко, да види общинитѣ въ какво положение се намиратъ и да се убѣди, че тѣ много пжти сж въ състояние, макаръ и съ усилия, да си направѣтъ единъ мостъ, но все-таки се намѣрватъ по-долу отъ нуждата да не можѣтъ да бѣждѣтъ раздѣлени на двѣ части. Има общини раздѣлени отъ имотитѣ си: на една страна на водата се намира колибата му, на друга — нивата, на трета — ливадата, лозето и т. н., и понеже водитѣ притичатъ въ епохата; било когато да се оре, било когато да се пасе добитѣтъ, било когато да се обере реколтата, то селянитѣ се намиратъ въ невѣзможност нито да посѣжѣтъ, нито да съберѣтъ реколтата.

Г-да! При всичкитѣ жертви, които се правѣтъ, за да може държавата да функционира, мислѣж, че не ще се скжпите въ тази минута да отпуснете тази малка сума зарадъ тази цѣль, и молиж г-на Министра на Общитѣ Сгради да стане да подкрѣпи това мое искание. Една сума отъ 100.000 л. по този параграфъ да се употреби въ помощъ на общинитѣ и окржжнитѣ постоянни комисии за направа и поправяние на мостове. Това е моето искание.

Министръ Михаилъ Ив. Маджаровъ: Азъ не съмъ противъ това прѣдложение на г-на Нейчова; само бихъ желалъ да ограничж малко министерството, т. е., като казвате, щото отъ сумата по този параграфъ 100.000 л. да се употребѣжѣтъ за такива помощи, нека се отпуща въ помощъ на общината или на окржжната постоянна комисия 30% отъ похарчената сума, та да се тури една пропорция. Напримѣръ, една постоянна комисия, ако е похарчила

30.000 л., добръ ще бѣде да ѣ даде правителството 10.000 или 15.000 л. Въ тази смисълъ като се приеме прѣдложението на г-на Нейчова, ще бѣде справедливо, защото налитѣ окржжни постоянни комисии сж злѣ поставени и не сж въ състояние да си направѣтъ мостовѣтъ и шосетата, въ който случай едно подобно насърдчение не би било злѣ да се направи.

Иванъ М. Абрашевъ: Г-да народни прѣдставители! Както минжлата година, така и тая година по тоя параграфъ се прѣдвижда една и сжща сума. Вижда се работата, че дѣятелността по направата и поправката на мостовѣтъ и шосетата ще бѣде такава, каквато бѣ минжлата година. Азъ съмъ ималъ случай много пжти да говорѣж съ инженеритѣ и ще ви кажж, че между градовѣтъ Русе и Тутраканъ работи се едно шосе отъ 60 километра цѣли осемъ години. Питамъ окржжния инженеръ: защо не може да се свърши? — Нѣмаме пари, отговаря. Ако се прѣдвижда сжщата сума въ бюджета, това шосе въ 20 години нѣма да се свърши. Това го знае г-нъ Министрътъ на Обществениитѣ Сгради. Окржжниятъ инженеръ казва, че има прѣдставенъ докладъ до 25 километра да се даде на прѣдприемачъ; почитаемиия министръ отговорилъ, че нѣмало фондъ. Ще попитамъ: кждѣ се отпущатъ тѣзи единъ милионъ и толкова хиляди лева, когато не се правѣтъ шосета?

Министръ Михаилъ Ив. Маджаровъ: Считаю, че това, което каза г-нъ Абрашевъ, е една интерпелация, както прѣдвижда Конституцията, но ще му отговорѣж сега. Сумата 1,300.000 лева, ако се расхѣтри на 22 окржга, ще видите, че ще падне на всѣки окржгъ по 50—60.000 л. Вие, които сте били членове и прѣдсѣдатели на окржжни съвѣти и кметове, знаете, че съ толкова не може да се направи едно шосе отъ 25 километра само въ една околия. Жѣлно е наистина, че не може да се направи, но при тази сума и вие виждате, че не може. Ако г-нъ Абрашевъ вижда, че сумата въ бюджета е малка, нека направи прѣдложение да се увеличи. Това не се прави исклучително за неговии окржгъ.

Иванъ М. Абрашевъ: Правѣж такова прѣдложение. Вие знаете, че на насъ сж потребни шосета и като казва г-нъ министрътъ, че сумата е недостатъчна, да се увеличи, за да се доискаратъ шосетата. Прѣдлагамъ да се увеличи този фондъ на 1,500.000 л.

Петко Бобевъ: Г-да народни прѣдставители! Не можж да се съгласѣж съ мнѣнието на г-на Абрашева, дѣто настоява да се увеличи сумата, прѣдвидена за направа и поправка на шосетата. Нека ми позволѣж да му кажж, че у насъ шосетата се работѣжтъ повечето отъ самото население. Въ Севлиевския окржгъ имаме 250 километра държавно шосе и 450 километра окржженъ и междуселски пжтъ и правителството петъ пари не е похарчило — населението само ги направи. Азъ съмъ на друго мнѣние. Да се помоли наистина г-нъ министрътъ да се съгласи да се увеличи сумата съ 300.000 л., но за да се направѣтъ мостове, защото колята минаватъ прѣзъ сегашнитѣ съ голѣма опасностъ. Да се увеличи параграфътъ, за да се даждѣтъ помощи на

общинският и окръжни съвети да си поправят мостовете, защото хората се излагат на голяма опасност.

Димитър М. Яблански: Г-да представители! Фактът е, че у нас шосетата се намират в много плачевно състояние, особено след наводненията от миналата година. И без това те бяха лоши, но наводненията съвсем ги съсипеаха. Г-да! Не е да не ви е известно, че икономическото положение на една страна много зависи от добрите съобщения. Има ли добри съобщения — има и добра търговия. Тези съобщения, ако искаме да се направят от средствата на бюджета, е немислимо. Никъде в света не са правени и не се правят с средства на бюджета. Трябва да се направят пътища не само между градовете, но и между селата; това е цяла мрежа от пътища, която трябва да се направи по един общ принцип на всеобщ обичай. Босна и Херцеговина беше такава страна като нашата, беше в таква плачевно състояние по отношение на съобщенията, както България преди освобождението. Отг освобождението даже може да се каже, че пътищата у нас са развалени от колкото поправени. Босна и Херцеговина има повече от 6.000 километра шосеен път, без държавата да е помогнала нищо. Бюджетът е помогнал само за персонала и за мостовете, а всичко друго е направено от населението. И да не мислите, че населението е било от това Богъ знае колко истощено. Вие знаете, че нашите селяни има месеци в годината когато са свършено свободни; тогава могат да пожертвуват от свободното си време, за да си направят шосетата. Ето защо, длъжност е на Министерството на Общественият Сград да приготви един законопроект в такава смисъл, за да може да се направят шосетата у нас. Да се придвижат в бюджета средства само за персонал, който ще ръководи работите, и за направи на мостове, а всичко друго да се извършва от населението. Ако искате с средства на бюджета да правим шосетата, ням ще ни трябва не 1,300.000 л., а 30 милиона, защото всеки един километър, ако се даде на предприемач, коштува 25—30.000 л., както вчера, когато се говореше за железницата, се каза. Предвидената цифра да се употреби само за мостове и персонал по ръководението на работата. Да помолим г-на министра да приготви и идущата година да внесе Закон за шосейната мрежа, за да се пристъпи вече към приготвянето на нашите пътища. По такъв начин ние, в продължение на 10 години, ще имаме всички шосета направени не само между градовете, но и между селата. По този начин ще може държавата евтино да се снабди с пунити съобщения. Това е моето мнение.

Атанас Данковъ: Аз взех думата да искам да стане увеличение на сумата по параграфа, за който е сега думата. Преди всичко, цялата ми е да обърна вниманието ви, че у нас шосетата се делят на три категории: междуселски, окръжни и държавни. Побързаха някои от г-да представители, които смесих въпроса и говорих изобщо по въпроса за шосетата. Мен ми се струва, че сега ние разискваме въпроса за държавните шосета и пред-

видената сума е за направата и поправката на държавните шосета, а не изобщо за шосетата. У нас междуселският път, в Свищовско поне, са направени. Има на всеобщ разплатени шосета, даже някои трасирани. Окръжните шосета у нас също направят. Вървам г-н министърът ще се съгласи и ще признае, че ние имаме вече, в разстояние на две години, отдадени на търг и предадени едно число от около 40 километра шосета. Тя са, обаче, окръжни шосета, а тази сума, която се придвижда в бюджета, е за държавните шосета. Аз мисля, че ние трябва да приемем с благодарност да увеличим сумата от 1,300.000 на 1,500.000 л. Самото правителство е признало, че има нужда да се увеличи, и миналата година е увеличило от 1,200.000 на 1,358.000 л. Аз предлагам към последната сума да се прибавят 142.000 л. и цялата сума на § 5-й да стане 1,500.000 л. И ето защо. Ние имаме в Свищовския окръг две държавни шосета: Свищов—Плывен и Свищов—Търново. От две години време по шосето към Търново не са направени мостовете, по причина че в бюджета не е била турена сума на разположение на правителството, за да отпусне на тамошните власти да ги направят; а пък, съгласете се, шосето е направено, останала е работата само за мостове, дохожда една кола да мине по шосето, няма от гдето да мине, принудена се да слезе в дола и да се качва на гората, и ако бъде кално време, може да стане прѣкатурване и счупване на колата. Това е измъчване и на хората, и на добитъка. От друга страна, имаме шосето Свищов—Плывен. Знае г-н министърът, че миналата година беше отпусната сума за това шосе, и е искано около 30 километра; има резервирани камъни и други материали; остана само правителството да обяви търг. Правителството ще плаща само за настилката на шосето, а не и за материала. У нас има и окръжна пътна повинност, и държавна. Селяните повинници работят и на окръжната, и на държавната повинност. Те работят землените работи, прѣкарват камъни и насипват шосето; следователно, щом се приготвят землените работи, не остава освен правителството да обяви търг и да заплати за настилката на шосето. Тъй щото, мен ми се струва, че ще направим акт от най-голяма справедливост, ако приемем да бъде увеличен този параграф, което увеличение ще се почувствува от населението и всички, които разбират от тези работи. Аз апелирам на вашата съвест и ви моля да приеми моето предложение — да се увеличи този параграф с 142.000 л. и да стане на 1,500.000 л. Вървам, че се съгласите на това мое предложение.

Иванъ М. Абрашевъ: Г-да народни представители! Или аз не съм прочел глава III, или г-н Бобев не е разбрал съдържанието на глава III, § 15-й. Тук е казано така: „за направи, поправи и поддръжка на мостовете и пр.“ Той ми навежда примѣръ, и казва, че у нас шосетата ставали с пътна повинност. И за какво даваме тази сума от 1,300.000 л. на г-на Министра на Общественият Сград, Пътищата и Съобщенията, когато пътищата правим с пътна повинност? Ама ще кажете: за

поправка на мостоветѣ. Може ли да се мисли, че 1,300.000 л. ще трѣбва да се похарчатъ за мостове, когато всичкитѣ не сѫ държавни? Има мостове окръжни, има градски, има общински и рѣдко между тѣхъ се намѣрватъ и държавни. Може ли такава сума отъ 1,300.000 л. да се остави само за мостове, както казва г-нъ Яблански, и до година да се внесе Законъ за уреждане на шосетата у насъ?

Г-да прѣдставители! Вие знаете, че отъ всички окръжи въ България се събиратъ пари за пѣтна повинность. Тия пари като се събиратъ отъ единъ окръгъ, питамъ г-нъ Министра на Обществениитѣ Сгради, Пѣтицата и Сѣобщенията: ако е събирана напр. отъ Русенския окръгъ пѣтната повинность, кѣдѣ е употребена тая сума до сега, когато не се съгласи 30 километра шосе да се даде на трѣгъ? Питамъ: когато се събиратъ пари отъ бѣдното население, отъ сиромаситѣ, само въ София ли трѣбва да правимъ шосета? Трѣбва да бѣдемъ справедливи. Когато се събиратъ пари отъ всѣкъ, отъ цѣлия български народъ, трѣбва да се употребяватъ въ оня окръгъ, отъ гдѣто сѫ събрани. Тукъ не е тѣй работата. Правятъ се на едни мѣста шосета, а на други мѣста съ години нѣма да видимъ шосе. Въ Тугланската околия отъ освобождението насамъ не се е направило шосе. Ходимъ до сега и се бъркаме въ два метра калъ. Сѣщо и въ Дели-Орманъ нѣма шосета. За какво плащаме тия пари? Затуй ли да се правятъ шосета на други мѣста въ България? Азъ мисля, че паритѣ когато се събиратъ за една цѣль, трѣбва да се употребяватъ за сѣщата цѣль. Ние виждаме, че всѣка година се събиратъ пари, и кѣдѣ се употребяватъ? Всѣкъждѣ виждаме шосета, а вие знаете кѣдѣ ги виждаме. Затуй, г-да прѣдставители, понеже не вѣрвамъ само отъ Русе да има прѣдложение отъ окръжния инженеръ, че не може да се доискара шосето, ако не се отпуснатъ пари, то прѣлагамъ да се увеличи този параграфъ отъ 1,300.000 на 1,500.000 л., за да се отпусне по една часть и да се свършатъ пѣтицата. Ако не туримъ такава сума, увѣрявамъ ви, че още 20 години да минатъ, все нѣма да имаме шосета.

Янколъ Донковъ: Г-да прѣдставители! За сумата, която се отпуска на Министерството на Общитѣ Сгради, Пѣтицата и Сѣобщенията, не може да стане едно опрѣдѣленіе, че трѣбва да се похарчи само за пѣтица, само за мостове или само за пѣтица, които да свързватъ нѣкои желѣзнопѣтни станции. Тая сума специално се отпуска на Министерството на Общитѣ Сгради, Пѣтицата и Сѣобщенията, като се прави господаръ на неж, и то е свободно да ъ изхарчи тамъ, гдѣто намѣри за нужно. Сега, по отношение на пѣтицата, ние знаемъ какъ се правятъ. Тѣ се правятъ съ известната пѣтна повинность, но мостоветѣ по никой начинъ не могатъ да се правятъ съ пѣтна повинность, освѣнъ съ пари. Като е въпросъ, че мостоветѣ могатъ да се правятъ само съ пари, менъ ми се чини, че трѣбва да се отдѣли една известна сума отъ тоя параграфъ, която да се разпрѣдѣли или да се дава като пособие на известни общини и постоянни комисии, бюджетитѣ на които едва сѫ въ състояние да извършатъ тия работи, които сѫ захванали и които и съ пѣтна повинность не могатъ извърши. За

землениитѣ работи може да се оставятъ да търсѣтъ срѣдства чрѣзъ пѣтната повинность, и така да ги извършватъ безъ пари, но за мостоветѣ не може. Ако нѣкоя община или една окръжна постоянна комисия иска да направи единъ пѣтъ, тя и по два дена да опрѣдѣли пѣтната повинность пакъ не ще може да го направи; обаче, азъ вѣрвамъ, че никой не би ъ прѣчилъ, ако да опрѣдѣлеше и 4 или 6 дена пѣтната повинность. Сега, да правимъ опрѣдѣленіе или задѣлжение за г-на министра, че трѣбва да направи едно шосе въ Орѣхово, друго въ Пловдивско, или въ Русенско, или пѣкъ, че непременно трѣбва да се похарчатъ тамъ паритѣ, мисля, че това не ще може да ни служи за вѣрило, защото, мисля, че всички, ние не знаемъ гдѣ е нужно да се похарчатъ повече пари. Слѣдователно, трѣбва да се остави на г-на министра, той да разпрѣдѣли тая сума, защото, чрѣзъ своитѣ органи, той ще може да знае гдѣ има нужда, гдѣ е необходимо, да се похарчатъ повече пари.

Колкото се касае за помагане на окръжитѣ, тамъ трѣбва да се каже специално за какво трѣбва да се даватъ паритѣ. Ако се отпуснатъ за мостове, нека се каже това опрѣдѣлено, а не да се употребяватъ за разни други постройки, за пѣтица или други землени работи, защото тѣ се правятъ чрѣзъ натурална пѣтна повинность. Опрѣдѣленіето трѣбва да се ограничи въ това, че сумитѣ, които ще се отпуснатъ, да бѣдатъ исклучително за постройки, необходими. Като се увѣри министерството, че тия постройки сѫ необходими, да отпусне паритѣ.

Министръ Михаилъ Ив. Маджаровъ: Г-да прѣдставители! За да се не появи недоразумѣние, ще кажа, че въ тия окръжи, гдѣто хората не отиватъ да работятъ пѣтна повинность, тамъ пѣтицата сѫ останали надирѣ, защото вие знаете, че по-големата часть на добритѣ пѣтица се дължи на пѣтната повинность. На всѣки окръгъ се падатъ за правене по 2—3 километра пѣтъ, но не всичкитѣ ги правятъ чрѣзъ пѣтна повинность. Има окръжи, въ които хората не отиватъ да отбиватъ пѣтната повинность въ натура, а даватъ пари или плащатъ въ пари пѣтната си повинность.

Сега, въпросътъ е: кѣдѣ отиватъ тия пари? Вие знаете кѣдѣ отиватъ: тѣ отиватъ въ общия бюджетъ на държавата. Ако бѣше направено така, щото пѣтната повинность да се употребява въ оня окръгъ, въ който се събира, било въ пари, било въ натура, тогава разбирамъ, че би могло да се пита: кѣдѣ отиватъ тия пари, които се събиратъ за пѣтна повинность; по когато тѣ влизатъ въ общия бюджетъ на държавата, разбира се, че се харчатъ за всичкитѣ нужди на страната. Туй е законно, и ние не можемъ да го измѣнимъ. Но, ако искате да има добри пѣтица въ едно мѣсто, свѣтвайте хората да отиватъ да отбиватъ пѣтната си повинность въ натура, защото само по тоя начинъ, ако се дѣйствува въ туй отношение, ще можемъ да имаме добри пѣтица $\frac{3}{4}$ не, но $\frac{8}{10}$ отъ работата по пѣтицата се дължи на пѣтната повинность, отбивана въ натура. И тамъ, гдѣто споменж г-нъ Севлиевскитъ народенъ прѣдставителъ, и то е благодарение на пѣтната повинность. Щомъ се внесатъ паритѣ въ касата, тѣ вече не могатъ да отидѣтъ само за

тая цѣль, защото сж много малко. И тая несправедливостъ ж създава самото население, понеже не всичкитѣ хора отиватъ да отбиватъ пжтната си повинностъ въ натура. Разбира се, че когато се промѣни законътъ, когато се каже, че това, което се събира въ единъ окръгъ, трѣбва да се харчи за самия окръгъ, тогава не ще може да се направи нищо; но тоя законъ е гласуванъ отъ Народното Сѣбрание и азъ не можъ да го измѣнѣмъ. (Димитръ М. Яблански: Тогава да се внесе новъ законъ!) Ако искате добри пжтища, добри шосета, трѣбва да има голѣми суми пари, а нѣкъ вие знаете, че такива голѣми суми ние нѣмаме.

Г-нъ Яблански каза, че трѣбва да се внесе новъ законъ. Ако бѣхъ благоприятствували обстоятелствата, и азъ съмъ на мнѣние, че би трѣбвало да се внесе новъ законъ, защото, нѣма никакво съмнѣние, че би трѣбвало да се обърне внимание на всичкитѣ шосета, а така сжщо и на ония малки пжтища, които сж, така да се каже, малкитѣ нерви на желѣзницитѣ. Тогава ще може да се направи нѣщо повече; но понеже това е невъзможно, то съмъ на мнѣние, че за сега трѣбва да се направѣтъ поне ония шосета, които сж по-важни и необходими.

Не е истина, че отъ турско врѣме сж останали много пжтища. Увѣренъ съмъ, че ония отъ насъ, които сж пжтували по България, ще да сж се увѣрили, че не е истина, че отъ турско врѣме сж останали много пжтища. Това не е истина и въ качествено, и въ количествено отношение. Вие знаете, че въ врѣме на войната се развалихъ всичкитѣ пжтища, особено ония отъ Русе до София, и всичко това, което виждате да е направено сега, то е направено отъ освобождението насамъ, или по-право направено е отъ 1885 год. насамъ. По-напрѣдъ се бѣхъ впуснали въ други работи, но отъ тогава насамъ се направи нѣщо и въ това отношение. Турция не че не остави пжтища; такива ти остави, но тѣ се развалихъ въ врѣме на войната и отъ тѣхъ и слѣда не останж сега. Прочее, при тия срѣдства, които ние сме имали и имаме, азъ мислѣмъ, че не е било и нѣма възможностъ да се направи повече. Съ такива малки срѣдства е направено толкова, колкото е могло да се направи.

Раденко Николовъ: Г-да прѣдставители! И азъ съмъ отъ онѣзи, които искатъ увеличението на тоя параграфъ. Това е необходимо. Да не мислите, че на всѣкъде пжтищата сж такива, каквито сж въ София. Въ Кюстендилския окръгъ нѣма ни единъ добъръ пжтъ. Особено въ Босилеградската околия, която е заобиколена близо съ 100 километра отъ турската граница, нѣма никакви шосета. Там-кашното население дава пари, както и другитѣ даватъ, но какво се правѣтъ тия пари, гдѣ се харчатъ, никой не знае. Така щото, азъ моля да се увеличи тоя параграфъ поне съ 200.000 л. още, защото е за обща полза. Трѣбва да се прави икономия отъ гдѣто трѣбва, а не отъ тукъ, гдѣто се ползува населението. Азъ считамъ въпроса за изчерпанъ и моля да се прѣкратѣтъ дебатитѣ.

Христо Гендовичъ: Г-да прѣдставители! Дѣйстви-телно въпросътъ е изчерпанъ, па и азъ ще го прѣдложж за изчерпанъ; но не можъ да разберѣмъ, г-да прѣдставители, защо правимъ тия работи, защо повдигаме тия въпроси.

Юрданъ Ионовъ: Понеже и азъ съмъ искалъ думата, а има прѣдложение за прѣкрачаване на дебатитѣ, то или трѣбва да се даде на гласуване, или ако се позволи на г-на Гендовича да говори, запазвамъ си и азъ правото да говорѣмъ!

Христо Гендовичъ: Вие, г-нъ Ионовъ, можете да запазвате правото си у насъ, а не тукъ! Тукъ не е хотелъ! Тукъ е Народно Сѣбрание, и ти не можешъ да отнимашъ никому думата!

Юрданъ Ионовъ: Ти трѣбва да разберешъ по-напрѣдъ какво казахъ и не трѣбва да плашишъ никого!

Раденко Николовъ: Да се тури на гласуване моето прѣдложение за прѣкрачаването на дебатитѣ.

Прѣдседателствующий Христо Ивановъ: Има прѣдложение за прѣкрачаването на дебатитѣ, което ще се гласува. Моля ония г-да прѣдставители, които сж съгласни да се прѣкратѣтъ дебатитѣ, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Дебатитѣ се прѣкрачаватъ.

Има прѣдложение за увеличението на параграфа. Прѣди да турѣмъ на гласуване това прѣдложение, питамъ г-на докладчика: да ли е съгласенъ съ това прѣдложение.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: Г-да прѣдставители! Прѣдложението, което се прави, за да се увеличи тоя параграфъ, изхожда отъ съображението, че пжтищата у насъ сж развалени и че увеличението на тоя параграфъ ще спомогне да се поправѣтъ. Това, г-да прѣдставители, е една илюзия, защото, както ви направи смѣтка г-нъ министрътъ, на едно окръжие се падатъ не повече отъ 50.000 л. отъ тая сума, а съ туй увеличение, което се прави, нѣма да се увеличи тая сума съ повече отъ 5—6 или най-много съ 10, па да рѣчемъ и съ 20.000 л. Вие знаете, г-да прѣдставители, че шосетата у насъ ставатъ между 15 и 20 хиляди лева единия километръ. Сега, едно окръжие съ тая сума нѣма освѣтъ да направи 3—4 километра пжтъ, като се оставѣтъ мостове въ на страна. Сега, ако мислите, че съ увеличението на тая сума ще може да се направѣтъ пжтищата, тогавъ нека отидемъ да ѣмъ увеличимъ и да не правимъ голѣма икономия, но бждете увѣрени, че увеличението на сумата въ тоя разгѣръ, който се прѣдлага, не ще способствува да се достигне резултатътъ, който се желае. (Единъ прѣд-ставителъ: Да се гласува!) Моля, моля.

У насъ, както каза г-нъ министрътъ, трѣбва да се дойде до съзнанието, трѣбва да разберемъ работата, че ще можемъ да си направимъ пжтищата и ще взимаме отъ държавата много повече само тогавъ, ако съумѣемъ да накараме населението да изпълнява пжтната си повинностъ въ натура. Всяката пжтна повинностъ, ако ѣ изпълняватъ въ натура, държавата нѣма да получи нищо, а всяката пжтна повинностъ ще се употребява въ самитѣ окръжия. Трѣбва да знаете каква е цѣльта на Закона за пжтната повинностъ. У насъ Законътъ за пжтната повинностъ не е ималъ за цѣль да поправи пжтищата, ами да увеличи приходитѣ на бюджета. Сега, имайте прѣдъ видъ и това, гдѣто е казано въ Закона за отчетността, че не може да ставатъ увеличении безъ съгласието на Министра на Финанситѣ; имайте прѣдъ видъ, че това увеличение е отъ 200.000 л. и трѣбва да

кажете отъ гдѣ да ги вземе. (Гласове: Да се гласува! Нѣма да се увеличи!)

Да ви кажж и друго нѣщо. Да ви кажж за г-нѣ Нейчовото предложение, понеже то нѣма за цѣль да увеличи сумата, а да отдѣли отъ нея само 100.000 л. за помощ на общинитѣ. Азъ се съгласявамъ съ това предложение и съ мнѣнието на г-на министра, но да се отдѣли сумата 100.000 л. въ отдѣленъ параграфъ, или забѣлѣжка, въ която да се каже: „помощ на общинитѣ и окръжнитѣ постоянни комисии по 30% върху извършенитѣ отъ тѣхъ работи по пѣтицата и мостоветѣ.“ Въ такава смисълъ се съгласявамъ. (Янколовъ: По мостоветѣ!) По пѣтицата и мостоветѣ.

Прѣдсѣдателствующий Христо Ивановъ: Ще се гласува. Моля ония г-да прѣдставители, които приематъ § 5-й така, както се добладва, съ измѣненіята направени отъ г-на докладчика, на които е останалъ съгласенъ и г-нѣ министрътъ, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се. Докладчикъ Василь Ив. Димчевъ: (Чете.)

§ 6. За издържаніе врѣмененъ персоналъ за ръководеніето и надзора на разнитѣ постройки по мостоветѣ и шосетата въ размѣръ на 3% отъ сумата 1,300.000 л., прѣдвидени за направа, поправка и поддръжка на мостоветѣ и шосетата 39.000 л.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдателствующий Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 6-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василь Ив. Димчевъ: (Чете.)

„Глава IV.

§ 7. За повръщаніе задържанитѣ гаранции 10% за постройки, свършени прѣзъ минжлитѣ години . 150.000 л.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдателствующий Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 7-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василь Ив. Димчевъ: (Чете.)

„Глава V.

§ 8. За поддръжаніе държавнитѣ здания, за доискарване или доисплащаніе починтитѣ и започване нови:

а) за поддръжаніе и поправка държавнитѣ здания и пристройки къмъ тѣхъ 250.000 л.

б) за ограждане, регулиране, отчуждаване мѣста около държавнитѣ здания и направа тротуари 20.000 л.

в) за поддръжаніето дворцитѣ въ София, Евксиноградъ и Русе и разни пристройки къмъ тѣхъ, заедно съ парковетѣ и градинитѣ имъ, за инсталиране електрическото освѣтление при

старата частъ на Софийския дворецъ и за исплащаніе расходи, станжли прѣзъ истеклата година по сжщитѣ 250.000 л.

г) за довършване строящитѣ се болнични здания и за исплащаніе расходи по сжщитѣ, останжли отъ истеклата година (врѣменни) . . 100.000 „

д) за довършване строящитѣ се гимназии и доисплащаніе свършената въ Русе (врѣменни) 160.000 „

е) за здания по вѣдомството на Министерството на Общитѣ Сгради, Пѣтицата и Съобщенията (врѣменни) 130.000 „

ж) за довършване започнатото митническо здание въ Русе (врѣменни) 30.000 „

з) за доисплащаніе митрополитското здание въ Варна (врѣменни) 30.000 „

и) за построяване къща за живѣние на Княжеското сѣмейство въ гр. Пловдивъ (врѣменни) 80.000 л.“

Комисията по този параграфъ направи слѣдующитѣ измѣненія: въ буква а намали сумата отъ 250.000 на 200.000 л. Въ буква б намали сумата отъ 20.000 на 15.000 л. Други измѣненія не направи.

Ще ви кажж, че слѣдъ като комисията бѣше приела намаленіето на сумата въ буква а съ 50.000 л., г-нѣ Министрътъ на Вжтрѣшнитѣ Работи, заедно съ г-на Министра на Общитѣ Сгради, казахъ въ комисията, че се е пропускло да се прибави въ тоя бюджетъ една сума за поправянieto на паметницитѣ, и се прѣдложи отъ г-на Министра на Вжтрѣшнитѣ Работи да се туржтъ 20.000 л. Понеже туй станж съ съгласіето на г-на Министра на Общитѣ Сгради и понеже е нуждна такава една сума, то и азъ се съгласявамъ, но това не е прието отъ комисията, защото най-напрѣдъ не бѣше указано въ бюджета това нѣщо. Та ако се приеме тая сума — 20.000 л., тогѣва азъ прѣдлагамъ въ буква а да се прибавжтъ думитѣ: „както и за поддръжаніе на паметницитѣ 20.000 л.“ и да стане сумата за тая буква 220.000 л.

Министръ Михаилъ Ив. Маджаровъ: Азъ ще ви поможж, г-да прѣдставители, да приемете това измѣнение на буква а, т. е. да приемете кредита 220.000 л., като се прибавжтъ въ тая буква и думитѣ: „както и за поддръжаніе на паметницитѣ“. По-напрѣдъ не че не е имало такъвъ кредитъ — имало е, но той е билъ по Министерството на Вжтрѣшнитѣ Работи. Той бѣше много малъкъ и понеже г-нѣ Министрътъ на Вжтрѣшнитѣ Работи на нѣколко пѣти ми е заявѣвалъ, че той нѣма на расположење подъ неговото вѣдомство необходимитѣ инженери за поправянieto на паметницитѣ, па е неудобно и да има, то азъ приехъ да минжтъ тѣ подъ мое министерство и затова моля да се приеме измѣненіето, което се прѣдлага.

Ние сме длъжни да направимъ нѣщо повече отъ това, което сме направили, и даже затова немареніе сме се излагали на присмѣхъ въ очитѣ на чужденцитѣ. Зарадъ туй, едно Народно Събрание, като сегашното, което цѣни какви жертви почиватъ подъ тия паметници, вѣрвямъ, лѣма да откаже да приеме тая сума.

Иванъ Цецовъ: Г-да народни прѣдставители! Азъ ще ви помоля пѣкъ за друго пѣщо. Въ буква б на § 8-й, който сега се прочете отъ г-на докладчика, се прѣдвиздаше единъ кредитъ отъ 20.000 л. за ограждане, регулиране, отчуждаване мѣста около държавнитѣ здания и направа тротуари; комисията, споредъ както г-нъ докладчикътъ съобща, намалила сумата на 15.000 л. Азъ пѣкъ ще ви моля да се съгласите да прибавите къмъ този кредитъ още 20.000 л. за удовлетворение слѣдующитѣ вѣнпюци нужди. (Глъчка.) Имайте търпѣние и изслушайте ме, и ако намѣрите, че тази нужда не заслужава удовлетворение, отхвърлете моето прѣдложение. Който отъ васъ е билъ въ Габрово, ако не като ученикъ въ неговата гимназия, поне нѣкътъ да е минѣлъ, той ще да е съникасалъ, че въ двора на сѣщата гимназия има 10 ветхи здания, които затулятъ красивия фасадъ на цѣлото лѣво крило на гимназията. Тази гимназия е направена прѣди 35 години отъ великия Априловъ, коститѣ на което минѣлата година се прѣнесохъ тържествено въ България, въ което тържество българскиятъ народъ взе участие, било лично, било съ депутации. Тази гимназия е първата гимназия учредена въ България; това е първиятъ храмъ на науката въ България. Не се съмнѣвамъ, че всички вие знаете добритѣ резултати, които е дала тази гимназия, които резултати сѣк ошастливили нашето отечество. Двадесетѣтъ години отъ какъ сме се освободили сѣ били недостатъчни, за да се махне това черно крило, което загрозява хубавото здание на гимназията. Държавата или досегашнитѣ правителства не сѣ намѣрили за възможно, или не сѣ искали, да махнатъ тии кѣщи отъ тамъ. Тѣй като Априловата гимназия въ Габрово днесъ е държавна, отмахването на тѣзи здания прѣдъ нѣкъ се явява държавна нужда. Тѣзи ковачески дюкени, тѣзи стари здания въ двора не само затулятъ свѣтлината, не само грозятъ, но сѣ чукаването и тропането въ налбантницитѣ смушаватъ ученицитѣ въ тѣхнитѣ училищни занятия. И правителството е съзнало, че има необходима нужда да се махнатъ тѣзи кѣщи и дюкени: распореджани сѣ били направени, нѣколко пѣти е идвалъ инженеръ, назначавана е била комисия и тѣзи всички кѣщи сѣ оцѣнили на една сума отъ 20.000 л. Министерътъ на Народното Просвѣщение сѣ едно писмо отъ 27-й Юний подъ № 8.527 се е обърналъ къмъ уважаемия Министеръ на Обществениитѣ Сгради и го е помолилъ да прѣдвиди този кредитъ въ бюджета, за да се отчуждятъ въпроситѣ здания. Обаче, като виждамъ отъ този пунктъ б, който се прочете, че отъ 20.000 се намалила на 15.000 л. и понеже този кредитъ не е достатъченъ за другитѣ нужди и никакъ за отчуждаването на зданията около Габровската гимназия, взехъ смѣлостта да ви помоля пѣкъ най-учтиво да увеличите кредита на пунктъ б отъ § 8-й. Азъ мисля, г-да, че ще бѣде срамота прѣдъ праха на този великъ благодѣтель, който е далъ всички срѣдства, за да се издигне една цѣла гимназия, едно правителство, една държава, ние, да се не съгласяемъ да довършимъ това, което поради врѣмето е останало недовършено. Ще бѣде срамота ако се не съгласимъ сега да направимъ това, толкова повече, че е рѣшено паметникътъ на този великъ български

благодѣтель да се постави на сѣщото това мѣсто, гдѣто се намиратъ тѣзи стари ковачески дюкени. Понеже това рано или късно ще стане, и понеже 20 години сѣ доста, които сѣ минѣли, азъ ви моля да се съгласите да отпуснете въ този пунктъ още 20.000 л. Съ това вие ще направите още едно добро дѣло. Ми се чини, че всички на радо сърдце ще се съгласите да отпуснете този кредитъ, толкова повече, че вие за други работи, по малко налѣжащи, отпускате кредити. Моля г-на Министра на Обществениитѣ Сгради, както и г-на докладчика, да се съгласятъ да се увеличи пунктъ б отъ § 8-й съ 20.000 л. Г-нъ министрътъ има скицата на оцѣнителната комисия въ рѣка — ако може съ 10.000 л. другитѣ пари ще останатъ въ държавното ковчезничество. Повторително моля да приемете това мое прѣдложение.

Министръ Михаилъ Ив. Маджаровъ: Г-да народни прѣдставители! По този въпросъ, наистина, сѣкъ получилъ едно искание отъ г-на Министра на Народното Просвѣщение и недѣйте мисли, че азъ не бихъ го внесълъ въ бюджета, защото намѣрвамъ, че единъ човѣкъ, като е направилъ едно здание за гимназия и го е оставилъ на държавата, послѣдната е длѣжна да се грижи за него и да направи каквото е нужно още за него; но понеже ще ставатъ икономии, рѣкохъ да не ставатъ такива годѣми увеличения. Вѣжъ прѣдвидени 20.000 л., комисията ги намалила на 15.000; направете ги 25.000 и по такъвъ начинъ ще можемъ да удовлетворимъ г-на Цецова, и сѣкъврѣменно нѣма да надоваримъ нашия бюджетъ. Правнъ прѣдложение — не знамъ да ли г-нъ докладчикътъ ще бѣде съгласенъ — да се турятъ 25.000 л., и правителството, ако не може отведнажъ, ще ги отчуждава постепенно. (Воби Лафчиевъ: Да бѣде 15.000 л.! — Гласове: Както е приела комисията!)

Петко Бобевъ: Г-да прѣдставители! По този случай, като става дума за паметници, моля ви нека се увеличи сумата отъ 220.000 на 225.000 л.

Г-да прѣдставители! Ние имаме събранъ фондъ отъ всички окръжни постоянни комисии. Въ 1897 год. азъ, въ качеството си на прѣдсѣдател на Севлиеиската Окрѣжна Постоянна Комисия, бѣхъ молилъ окръжнитѣ свѣти да прѣдвидятъ въ своитѣ бюджети по една известна сума и всички суми да се внасятъ на постоянната комисия въ Севлиево, и ти получи сѣ особена благодарностъ отъ Софийската Постоянна Комисия, благодарение на г-на Ночева, 1.000 л., и тая сума е вложена въ земеделѣиската каса на текуща лихвенна смѣтка. Този фондъ се събира за въздигане паметникъ на Бозлуджа. Тази година, известно ви е, г-да прѣдставители, че се освѣщава това мѣсто въ Бозлуджа, гдѣто е падилъ покойниятъ борецъ за свободата на народа, Хаджи Димитръ, и гдѣто ще се въздигне за него паметникъ. Събранитѣ за тая цѣль суми, не сѣ употрѣбени; тѣ стоятъ въ земеделѣиската каса и постоянно се събиратъ. Така щото, хубаво ще направи почитаемото Народно Собрание да прѣдвиди 5.000 л. още върху тази сума, която се прѣдвижда въ бюджета, и ще моля г-на докладчика и г-на министара да се съгласятъ, щото постепенно

да може, до като се приготви планът, да се събере нуждната сума и да се направи този паметникъ.

Димитър Ночевъ: Г-да народни прѣдставители! Мени е неприятно да излизамъ да кажа и азъ нѣколко думи по простата причина, че всички искаме отъ държавата. Но имайте прѣдъ видъ, г-да народни прѣдставители, моля ви се, имайте прѣдъ видъ, че народъ, който не уважава себе си, той не може и да жертвува; той само може да отива по милостиня, да дири милостиня. Покойниятъ Априловъ направи въ Габрово една гимназия, която трѣбва да заслужава, да внушава на всички ни почитъ и уважение. Намѣрвамъ азъ още, че трѣбва, по моитѣ възглѣдове, и едната Търновска митрополия, останѣла отъ стари врѣмена, да се пази като светиня; а тъймо така трѣбва да се пази и това училище въ Габрово, и тази една гимназия, направена отъ покойния Априловъ. Но какво направихъ почтенниятъ Габровски граждани? Моля ви се, какво направихъ? Само нѣколко налбантъци — бихъ желалъ да излѣзе нѣкой да ми оспори — и тия налбантъци сж били достойни на самото училище; тия дюкени сж били направени за поддържанieto на училището. Покойниятъ Априловъ наредилъ бѣ, щото това училище да се ползува и отъ извѣстни доходи. Но кой е кривъ, че тия дюкени, тия здания стапмхж достойни на частни лица, кой знае по какъвъ начинъ, и сега на ново да дава държавата пари, да ги откупува за тона, че тѣ прѣминали въ ржцѣтъ на нѣкои по-богати хора. Сега принадлѣжали на нѣкои чорбаджии, или на нѣкои влиятелни лица, та дайте сега вие почтени прѣдставители да вземете отъ общата каса пари, за да исплатимъ тия дюкени, да ги откупимъ, да ги вземемъ отъ тия чорбаджии и да овѣковѣчимъ паметта на оизи, който е направилъ това училище и на когото азъ едва, съ своята скромность, смѣж да споменж името. Сега Габровскитѣ граждани, като имъ сж направени толкозъ много жертви, искатъ да имъ дадемъ бакшинъ на това отгорѣ. Мени се чини, г-да народни прѣдставители, че тия мѣста, ако дѣйствително прѣжжтъ на училището, най-добрѣ ще бжде да се състави една комисия, която да изучи въпроса, и ако дѣйствително се укаже, че трѣбва да се отчужджтъ, да се види каква е тѣхната стойность и да се платжтъ, но не отъ държавата, а отъ българския народъ, който е готовъ да плати по извѣстни частни волини помощи, та да се исплатжтъ тия имущества и да не се . . . щѣхъ да кажа омаскарява, но не щж, — паметта на единъ великъ чловѣкъ, който е направилъ Габровската гимназия. И мени ми е много неприятно — скръбж че се явива тукъ името на единъ великъ български гражданинъ, на единъ такъвъ голѣмъ благодѣтель. Но почтеннитѣ Габровски граждани, като не можеж добрѣ да уредятъ работитѣ, сега излизатъ да искатъ отъ Народното Сѣбрание милостиня. Цѣлиятъ български народъ е готовъ да прави жертви или благодѣлние, за да помогне за осъществлението, за вѣчното съществуване на тази гимназия, да остане на вѣчни врѣмена, която е основала отъ покойни. Тѣй щото, не трѣбваше да минува тукъ и дума за това въ Народното Сѣбрание. Почтеннитѣ Габровски народни прѣдставители трѣбваше по-рано да знажтъ това.

А! Сега иде въпросътъ за друга една старина, за Търновската митрополия. Азъ настоявамъ, че за Търновската митрополия ние трѣбва да платимъ скжпо и скжпо само да остане тая светиня. Който отъ васъ е челъ минжлото, който знае какъ е излѣзълъ нашиятъ послѣденъ патриархъ отъ Търново, ще знае, че тамъ трѣбва ние да търсимъ нашата светиня и да туримъ основа да увѣковѣчимъ онова, което е останѣло отъ нашитѣ прадѣди. Колкото за Габровската гимназия, не давайте нищо, г-да прѣдставители, защото почтеннитѣ граждани габровци не сж могли да запазжтъ паметта на единъ свой великъ благодѣтель.

Иванъ Цецовъ: Г-да прѣдставители! Азъ пѣма да се сърдж на г-на Ночева за тия му изражения, защото той не познава работитѣ на Габровъ. Отъ името на Габровскитѣ граждани ние не сме дошли да просимъ помощъ. Не. Василъ Априловъ, който прѣди 35 години направи гимназията, остави и извѣстни доходи. Вземете завѣщанието и бюджетътъ, г-нъ Ночевъ, и вие ще видите, че правителството, държавата, като взе и усвои завѣщанитѣ здания, доходитѣ на които ти получава, получава още и доходитѣ отъ капиталитѣ на Априлова. (Вѣлко Нейчовъ: Защото не можахте да се ползвате отъ това благодѣлние, а го дадохте на държавата! И азъ единъ денъ ще искамъ да стапе всички държавна цѣлость!) Не е така. Ние не сме искали да ѣмъ прѣдадемъ, но държавата наесто, за единство на училищата, за единство на програмата, да вземе тая гимназия подъ свое вѣдомство, и държавата не е направила злѣ. Ако бѣше ти въ общински ржцѣ, кой щѣше да споменува нѣщо, кой щѣше да дойде да иска помощъ . . . (Не се чуе.) Но азъ тукъ ходатайствувамъ прѣдъ васъ, г-да прѣдставители, само и само зарадъ туй, защото гимназията е държавна и отчуждението на тия нѣколко ветхи, стари здания сж по-трѣбни за държавна, а не за общинска нужда. Не е истина, че тия дюкени сж били нѣкога на Василъ Априловъ, и че той ги е оставилъ отъ тѣхния доходъ да се удовлетвориватъ нѣкои нужди за гимназията. Това не е ни най-малко вѣрно. Тия здания, тия дюкени сж, притежание на частни лица, построени прѣди построяването на гимназията. Ето защо, тѣ сж и стари, ветхи, сега на срутване и не принасятъ нищо. Така щото, вие, г-нъ Ночевъ, не сте прави въ своитѣ възражения и азъ вѣрвамъ, народнитѣ прѣдставители нѣма да се увѣжжтъ отъ ванитѣ думи и да не се съгласжтъ за едно нѣщо, което е толкозъ необходимо и особено сега, повтарямъ, когато ще се строи и паметникъ за този благодѣтель на скжщото мѣсто, гдѣто сж тия здания. И увѣренъ съжж, че ще се съгласите, г-да прѣдставители, на драго сърдце да отпуснете тия пари, защото тѣ пѣма да влѣзжтъ въ касата на Габровското Общинско Управление, нѣма да влѣзжтъ въ ржцѣтъ на никого, но като държавни пари, ще се употребжтъ нажъ за държавна пужда. (Гласове: Да се гласува!)

Прѣдсѣдателствующий Христо Ивановъ: Г-нъ докладчикъ! Съгласили сте съ прѣдложението, които се направихъ, особено съ онова, на което се съгласи и г-нъ министрътъ?

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: Азъ съмъ съгласенъ въ буква *a* да се прибавятъ думитѣ: „ . . . както и за поддържане на паметниците“. И сумата да се увеличи на 220.000 л., а не на 200.000 л., както ѝ бѣше намалила комисията. Така сѣщо и въ буква *b* сумата отъ 20.000 да се увеличи на 25.000 л., а не да остане 15.000 л., както бѣше намалена отъ комисията.

Юрданъ Йоновъ: Азъ ще моля г-на министра да ми каже: въ тази сума влизатъ ли и тия здания, които сѣ почнати и не сѣ довършени, както напримѣръ конфектозаводитѣ, които се правятъ, единъ въ Пловдивъ, другъ въ Ямболъ и въ Стара-Загора? (Единъ прѣдставителъ: Това е по Министерството на Земледѣлието и Търговията!)

Прѣдсѣдателствуващия Христо Ивановъ: Който приема глава V, § 8-й, съ измѣненіята, които се направихъ и приехъ отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Едни гласове: Болшинство! — Други: Мнѣшинство!)

Ще дамъ повторно на гласуване.

Който приема глава V, § 8-й, съ измѣненіята, които се направихъ отъ г-да прѣдставителитѣ и на които се съгласи г-нъ докладчикътъ, да си вдигне ржката. (Мнѣшинство.) Не се приема.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: Тогазъ трѣбва да се раздѣли въпросътъ на двѣ. Има прѣдложение на комисията, но понеже има други двѣ прибавления, едното за паметниците и другото за отчуждението на мѣста, зарадъ туй сега би могло да се гласува тоя параграфъ тѣй, както е прѣдложенъ отъ комисията, заедно съ увеличението сумата 200.000 за паметниците на 220.000 л., и то отдѣлно да се гласува.

Прѣдсѣдателствуващия Христо Ивановъ: Който е съгласенъ да се приеме глава V, § 8-й, съ тия измѣненіа, които сега се докладвахъ, съ прибавката за поддържаніето на паметниците . . .

Янколъ Донковъ: Трѣбва да се раздѣли гласуваніето. За паметниците отдѣлно да се гласува, защото има едни отъ г-да прѣдставителитѣ, които не искатъ да се приеме прѣдложението на г-на Пецова, но за паметниците да се приеме, а има други, които искатъ да се приеме и това прѣдложение. Затуй отдѣлно да се гласува.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: Сега параграфътъ остава да се гласува тѣй, както по-напрѣдъ го докладвахъ, т. е. тѣй, както го е приела комисията, само съ тия измѣненіа. Въ буква *a* се прибави: . . . както и за поддържаніе на паметниците“, и сумата отъ 250.000 л. се намалява на 220.000 л. А въ буква *b* само сумата остава отъ 20.000 на 15.000 л., т. е. тѣй, както ѝ е намалила комисията. Съ тия само измѣненіа трѣбва да се гласува.

Прѣдсѣдателствуващия Христо Ивановъ: Ще се гласува. Моля ония г-да прѣдставители, които приематъ глава V, § 8-й, тѣй, както сега се докладва съ тия измѣненіа, които комисията е направила въ буквитѣ *a* и *b*, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: (Чете.)

„Глава VI.

§ 9. За издържаніе врѣмененъ персоналъ за ржководството и надзора по постройката и поправката на здания и воденіе смѣтки при строеніята . . . 40.000 л.“

Комисията намали този параграфъ на 35.000 л.“

Прѣдсѣдателствуващия Христо Ивановъ: Ще се гласува. Моля ония г-да прѣдставители, които приематъ § 9-й тѣй, както е приетъ отъ комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: (Чете.)

„Глава VII.

§ 10. За наеманіе врѣмененъ персоналъ за снеманіе плановѣтъ на бѣдни общини, споредъ чл. 4-й отъ Закона за благоустройството на населенитѣ мѣста въ Княжеството България (врѣменни) . . . 10.000 л.“

Комисията прие този параграфъ безъ измѣненіе.

Юрданъ Йоновъ: Азъ бихъ желалъ да знамъ, какъ ще се разбиратъ думитѣ „бѣдни общини“: само за селскитѣ общини ли се разбира, или влизатъ и градскитѣ? Защото, г-да прѣдставители, ако влизатъ и градскитѣ, и селскитѣ, съгласете се, че съ такава една сума отъ 10.000 л. не единъ окръгъ, ами една само околия не може да се удовлетвори; а пъкъ вие знаете, че споредъ Закона за благоустройството на населенитѣ мѣста въ Княжеството, никому не се позволява да си направи единъ окопъ даже, безъ да пика инженеръ. Казва се сега: викайте инженеръ. Единъ инженеръ, г-да прѣдставители, за да отиде въ едно село, трѣбватъ 3.000 л., а пъкъ бюджетътъ на общината е 3—4.000 л. Сега, на кого най-напрѣдъ ще се даждъ тия 10.000 л.? Ние имаме толкозъ селски общини, щото по 5 л. само да имъ дадемъ, пакъ нѣма да стигнатъ на всѣкъждѣ. Какъ, слѣдователно, ще викатъ инженеръ и съ какво ще го викатъ? Така щото, трѣбва да прѣдвидите за тази цѣль една по-голяма сума, напр. за всѣки окръгъ да има по 10.000 л. или поне по 5.000 л., като се прѣдостави право на окръжнитѣ постоянни комисии заедно съ окръжния управителъ и финансовия чиновникъ, тѣ да се пропизнасятъ и да прѣдставятъ кои именно села иматъ нужда отъ такава помощъ, та да не става и тази работа малко отъ „нашиятъ“, и по този начинъ бѣднитѣ общини ще могатъ да си викатъ инженеръ, когато има нужда. Вие знаете, г-да прѣдставители, какво наказание прѣдвижда законътъ за кметовѣтъ; знаете, така сѣщо, че тия, които безъ инженеръ си построятъ къща, наказватъ се съ глоба отъ 200—300 л., глоба, която за да ѝ платятъ, трѣбва и дѣцата си да продаждъ.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: Г-нъ Йоновъ има грѣшка, защото това не е помощъ, а е една сума, прѣдвидена за наеманіе врѣмененъ персоналъ, за да снематъ плановѣтъ на бѣдни общини. Това като е така, ние смѣтаме, че двама или трима ще бждатъ достатъчни за цѣльта. Истина е, че ако по такъвъ начинъ трѣгнемъ да раздаваме помощи на общинитѣ, тогазъ и 500.000 л. нѣма да бждатъ достатъчни. Комисията, обаче, при приеманіе на бю-

джетитѣ, гледаше колкото е възможно да не ставатъ увеличения; даже взехме общо рѣшение, щото тамъ, гдѣто министерството не е искало да прави увеличения, ние по никакъ начинъ да не увеличаваме. Така че, самото министерство, слѣдъ като е прѣдѣлило нуждитѣ и е опрѣдѣлило 10.000 л., ние нѣмаше отъ гдѣ и защо да правимъ увеличение на този параграфъ.

Димитръ Ночевъ: Г-да народни прѣдставители! Вие ще се съгласите всички съ мене, макаръ да нѣмамъ възможностъ да ви докажъ съ всички данни, че съ приеманieto лани на Закона за благоустройството на населенитѣ мѣста въ Княжеството, ние май като че прибързахме. Сега, съ 10.000 л. за цѣла България да назначаваме инженери или помощници-инженери, това е твърдѣ малко и заради това менъ ми се струва, че тази сума е излишна. По-добрѣ е да се натоварятъ окръжнитѣ постоянни комисии, щото съ тѣхния персоналъ да може горѣ-долѣ — главното е за селата — да се направи така, щото селскитѣ общини да могатъ да си урегулиратъ нѣкои улици на първо врѣме. За да се тури окончателенъ планъ на едно село, трѣбва, прѣди всичко, да имаме единъ планъ на мѣстността или кадастраленъ планъ, както техниката го нарича, та по него да се водимъ. Това сж невъзможни работи и затуй не трѣбва да се прѣдвиждатъ тия суми. Нека постепенно по-главнитѣ улици да се направятъ въ селата, а тѣхъ могатъ и дѣцата да планиратъ и да имъ даждъ направление. Забѣлѣжено е, че у насъ въ селата, кой знае какъ, всѣки гледа да излѣзе малко на уличката, да ъх запуши и да отградне отъ улицата или отъ нивата, ако е до нива, и по този начинъ по-големата частъ сж заели мѣста, които принадлежатъ, може би, на общината или на държавата. Затова, азъ намирамъ, че съ 10.000 л. нищо не може да се направи, па и нѣма нужда отъ такива инженери. Прѣди всичко въ селата трѣбва да се исправятъ по-главнитѣ улици, а пъкъ да се исправятъ улицитѣ това е много лесна работа и безъ да се плаща на нѣкакъвъ си инженеръ. И дѣйствително, какъ ще отидите вие съ единъ инженеръ да отнемете една частъ отъ мѣстото на единъ селянинъ за планиране на една улица, когато той ще ви каже: вземете по-напрѣдъ на кмета, послѣ на членоветѣ, на тѣхнитѣ привърженици и тогазъ елате при мене. Какво ще направи единъ инженеръ съ тѣзи 10.000 л.? Тѣзи пари, като се отпущатъ за цѣла България, никакъ не сж достатъчни, и затова по-добрѣ е да се не харчятъ. Този въпросъ, г-да народни прѣдставители, трѣбва да се изучи вестранно. Споредъ мене, ако тѣзи пари сж прѣдвидени за снемание планове на воденици или други работи, които иматъ фабрикантска цѣль, то самото министерство, самитѣ окръжни инженери иматъ право, споредъ закона, да идятъ да изучатъ мѣстото, да снематъ плана, гдѣто правятъ воденица или фабрика. Така щото, нѣма нужда отъ тая сума; увѣрявамъ ви, че нѣма нужда. Следователно, споредъ мене, тази сума отъ 10.000 л. азъ желая никакъ да ъх нѣма въ бюджета.

Коте Кафеджийски: Азъ искамъ да ви приведа единъ примѣръ въ нашия градецъ. Прѣди нѣколко години дойде

единъ турчинъ отъ окръжната постоянна комисия и планира нашия градецъ, но послѣ нищо не можа да ни помогне. Хората искатъ да си построятъ къщи, но не могатъ, защото не искатъ да отстъпватъ мѣстата си отъ къмъ улицата; така щото, това планиране на градеца ни бѣше едно спиране на работата и нищо повече. Азъ вѣрвамъ, че не 10.000, но и 5,000.000 л. да се отпуснатъ, пакъ не ще може да се постигне цѣльта — планирането на селата и градоветѣ. Какво е, че само спѣнка се прави на хората да не могатъ да си строятъ къщички, и още повече, че ние искаме да развалимъ плана, но министерството не позволява. Заради това, нѣма нужда нито отъ 10.000, нито 20.000 л., ами да се не прѣдвижда никаква сума, защото съ тѣзи пари нищо не ще може да се направи. Затова, азъ прѣдлагамъ, да се отхвърли цѣлиятъ този параграфъ.

Министръ Михаилъ Ив. Маджаровъ: Г-да народни прѣдставители! Азъ самъ съзнавамъ, че тази сума, наистина, е много малка, но не можехъ да се не влияя отъ общото настроение, което съществуваше, било въ парламентарната комисия, било въ кръга на г-да народнитѣ прѣдставители и заради това не можехъ да искамъ по-голяма сума. Турилъ съмъ тази сума, за да може да се направи въ това отношение нѣщо, и тази сума е най-минималната. Нѣкои говорихъ и попитахъ: да ли е за селата? Азъ прѣгледаме забѣлѣжката на чл. 3-й отъ Закона за благоустройството, ще видимъ, че работитѣ по благоустройството на селата се извършватъ по указанието и ръководството на съответствующитѣ окръжни или държавни прѣдставители на техническата власть. Ще отиде инженеръ и ще имъ покаже. Тукъ е въпросътъ да не крадатъ въ селата общественитѣ мѣста, пѣтищата, които отъ години сж стояли. Нашитѣ българи гледатъ да искаратъ отъ двора навънъ оградата, за да присвоятъ малко мѣсто. Тѣзи работи въ селата ще станатъ много лесно: ще отиде инженеръ и въ два часа вктрѣ ще начъртае. Сумата, която се прѣдвижда, се касае за градоветѣ, като Брѣзникъ напр., които не сж въ състояние да го направятъ сами. Съ тази сума може да се направи нѣщо. Азъ ще ви приведа единъ примѣръ. Не вждамъ тукъ г-на Царибродския народенъ прѣдставитель да ви каже, че Царибродъ е градъ съ планъ; послѣ градоветѣ Ихтиманъ, Троянъ, Тетевенъ, Ново-селци сж иматъ планове. Наистина, не сж свършени, но се работятъ. Иматъ и други, Айтосъ и други нѣкои градове. (Гласове: Тѣ сами си плащатъ!) Какво плащатъ? Плащатъ за второстепенния персоналъ. А ние, като хванемъ единъ инженеръ, тѣ ще платятъ за другия, второстепененъ персоналъ. Отъ тази сума плащаме. Недѣйте се чуди, какво ще правимъ тази сума 10.000 л. Много нѣща има да се правятъ. (Коте Кафеджийски: Ами мѣстата кой ще плати?) За мѣстата не се говори. Ние не можемъ да изкупижъ всичкитѣ мѣста на общинитѣ. Ние сме длъжни да направимъ планове на градоветѣ, но не и мѣстата да изкупижъ. Ще ви кажъ за Троянъ. Ние похарчихме малка сума. По-напрѣдъ казвахъ, че ще трѣбватъ 20.000 л., пъкъ то излѣзе съ 800 — 1000 л. Също и въ Тетевенъ. Благодарение на това, че пращаме окръжнитѣ инженери, излиза така евтино.

Има приготвени хора, които знайтъ горѣ-долѣ да сниматъ; инженерътъ ги нареди какъ да работятъ и си дойде тукъ; на оня персоналъ, който работи, общинитѣ плащатъ. Съ такива малки суми ние въ петъ години отгорѣ ще имаме плановена всички градове. Нашитѣ общини иматъ 100.000 фр. разноси, пъкъ не искатъ 1.000 франка да дадатъ за планъ. Една община, която не иска да похарчи 1 или 2% отъ своитѣ приходи, за да си направи улицитѣ, азъ не виждамъ *raison* защо да съществува общинско управление. Та, г-да народни прѣдставители, тази сума е за онѣзи инженери, които ще отидатъ и съ помощта на общинитѣ ще може да имаме въ единъ опредѣленъ срокъ планове на градоветѣ. Ако тази сума е много малка, до година ще видимъ да ли трѣбва да се увеличи. Въ всѣки случай, мисля, че Народното Собрание, за такива малки суми отъ 10.000 л., нѣма защо да се скъпи. Нека направимъ опитъ, и, ако излѣзе сполучливъ, — добръ, ако не излѣзе сполучливъ, ще рѣче че сме хвърлили тѣзи пари. Но опитъ трѣбва да се направи. Заради това, моля да приемете тази сума.

Юрданъ Йснговъ: Доволенъ съмъ, понеже г-нъ министрътъ обѣщава идущата година самъ да увеличи този параграфъ.

Прѣдсѣдателствующия Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 10-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: (Чете.)

„Глава VIII.

§ 11. За удовлетворение на чиновници, длѣжноститѣ на които се закриватъ 1.000 л.“

Комисията направи едно измѣнение въ този параграфъ въ слѣдующата смисълъ. Въ текста прибави и думитѣ: „и за двумѣсечна заплата на княжеския комисаръ при Источнитѣ желѣзници (заедно съ нѣжнитѣ и дневни пари въ служебния му районъ) и на разселения при скция“ и сумата увеличи на 2.500 л. Княжеското комисарство при Источнитѣ желѣзници се закри, защото тия желѣзници отъ 1-й Февруарий ставатъ държавни; затова, въ този параграфъ се приттури сумата 1.500 л. повече, за удовлетворение лицето, длѣжността на което се закрива.

Прѣдсѣдателствующия Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 11-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: (Чете.)

„§ 12. За два мѣсечно възнаграждение на чиновници дадени подъ съдъ и оправдани 1.000 л.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдателствующия Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 12-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: (Чете.)

„§ 13. За исплащане загубени процеси и обезщетение и разноси по воденето имъ 15.000 л.“

Комисията заличи този параграфъ, защото такива суми отъ всичкитѣ бюджети, гдѣто сж прѣдвидени, ще се струпиратъ въ единъ параграфъ въ бюджета на Министерството на Финанситѣ.

Прѣдсѣдателствующия Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които сж съгласни да се заличи § 13-й отъ тоя бюджетъ, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Заличава се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: § 14-й става § 13-й: (Чете.)

„§ 13. За непрѣдвидени расходи 3.000 л.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдателствующия Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 13-й тѣй, както го е приела комисията, да се вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: (Чете.)

„Глава IX.

§ 14. Запазенъ фондъ (2% върху цѣлата сума, съ исключение на заплатитѣ) 52.580 л.“

Комисията заличи този параграфъ.

Прѣдсѣдателствующия Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които сж съгласни да се заличи § 14-й, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Заличава се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: (Чете.)

„§ 15. Расходи за смѣтка на сключени бюджети, нѣма.

§ 16. Расходи по просрочни упражнения, нѣма.“

Слѣдъ туй слѣдва: (Чете.)

„Главна дирекция на пошитѣ, телеграфитѣ и телефонитѣ“.

§ 18-й става § 16-й: (Чете.)

„Глава X.

За съдържание личния съставъ на главната дирекция и подвѣдомственнитѣ ѝ учреждения.

1 главенъ директоръ	6.624 л.
2 инспектори отъ I класъ по	5.580 = 11.160 „
9 чиновници „ II „	4.968 = 44.712 „
9 чиновници „ III „	4.404 = 39.636 „
11 чиновници „ IV „	3.852 = 42.372 „
15 чиновници „ V „	3.348 = 50.220 „
39 чиновници „ VI „	2.928 = 114.192 „
77 чиновници „ VII „	2.532 = 194.964 „
146 чиновници „ VIII „	2.148 = 300.720 „
169 чиновници „ IX „	1.884 = 318.396 „
170 чиновници „ X „	1.596 = 271.320 „
40 надзорници на телеграфнитѣ и телефоннитѣ линии отъ I разредъ . по	1.476 = 59.040 „
150 надзорници на телеграфнитѣ и телефоннитѣ линии и пощалиони отъ II разредъ	по 1.368 = 205.200 „
77 телефонисти и раздавачи при главнитѣ станции отъ III разредъ . по	1.140 = 87.780 „

146 телефонисти и раздавачи отъ	
IV разредъ	по 912=133.152 л.
180 раздавачи отъ V разредъ	по 720=129.600 „
За писари при главната дирекция	12.000 „
	Всичко 2,021.088 л. ^а

Комисията намали тая сума на 2,000.000 л. (Чете.)

„Куриери по междуселската поща.

21 куриери отъ I разредъ	по 1.080=	22.680 л.
98 куриери „ II „	912=	89.376 „
156 куриери „ III „	840=	131.040 „
31 куриери „ IV „	600=	18.600 „

Всичко по параграфа 2,282.784 л.^а

Общата сума остава 2,261.696 л., т. е. 21.088 л. по-малко.

Юрданъ Ионовъ: Г-да прѣдставители! Азъ бѣхъ наклоненъ да искамъ увеличение, а комисията е направила намаление. Нито по едно вѣдомство нѣма така онеправдани чиновници, както по пошитѣ и телеграфитѣ. Ще се съгласите, че сжидитѣ и всички други чиновници, които сж по другитѣ вѣдомства и служатъ въ Столицата, различаватъ се отъ ония, които сж въ Свищовъ, Вратца и другагдѣ. Вземете бюджета и ще видите, че единъ членъ на окръжния сждъ тукъ получава 3.900 л. годишна заплата, а въ Вратца 3.348 л. Пъкъ единъ чиновникъ осмокласенъ или деветокласенъ телеграфистъ еднакво получава съ оны, който е въ Кеманларъ, и този, който е въ София. Каквото получава единъ чиновникъ въ Русе, Пловдивъ, туй получава и въ София. Защо да правимъ разлика по другитѣ вѣдомства за ония чиновници, които живѣятъ въ София, че трѣбвало да плащатъ по-голъма кирил, че се изисквало не знаж какво, та трѣбвало да имъ се увеличи платата, а пъкъ на тия чиновници по телеграфитѣ и пошитѣ, защото сж сюруджии, отъ арменцитѣ бетеръ, не знажтъ дѣлникъ, празникъ, нѣматъ ни нова година, нито великденъ, да ги оставимъ съ сжцитѣ заплати? Като виждамъ, че моето исканіе нѣма да приеме, то поне намалението, което е направила комисията, да не се приема — да се остави сумата тѣй, както си е, защото тази сума е поставена, г-да прѣдставители, за междуселскитѣ пощи, за нови станции, които има да се откриватъ. Ние искаме междуселскитѣ пощи да бжджтъ добръ наредени, да бжде раздавана кореспонденцията на врѣме, да нѣма оплаквания, че писмата и телеграмитѣ закъсняватъ, а отъ друга страна отиваме да се сжжпимъ тамъ, гдѣто не трѣбва. Ето защо, моля, да не се съгласявате съ миѣнието на комисията, а да оставите сумата 2,282.784 л., както е била прѣдставена отъ министерството.

Министръ Михаилъ Ив. Маджаровъ: Г-да прѣдставители! Азъ въ бюджетарната комисия на всички други измѣненія бѣхъ се съгласилъ, както ще видите, напримѣръ за резервния фондъ по бюджета на Министерството на Обществениитѣ Сгради, Пжтищата и Съобщенията отъ петдесетъ хиляди и толкова лева, който е унищоженъ, както е унищоженъ и оны отъ двѣстѣ и толкова хиляди лева въ бюджета на експлоатацията на държавнитѣ желѣзници. За този пара-

графъ казахъ въ комисията, че не можъ да се съгласимъ да се намалява, и да ви кажж защо. Не е голѣма сумата, на два милиона и толкова хиляди лева да се намали 21.000 л., но азъ не се съгласихъ, защото, когато се разискваше въ Министерския Съвѣтъ този параграфъ отъ бюджета, сумата бѣше по-голъма и най-послѣ се съгласихме да се намали до този размѣръ, както е напечатанъ въ бюджета. Най-напрѣдъ ще ви кажж, че това учреждение — Пошитѣ и Телеграфитѣ — за пръвъ пжтъ тая година покрива разносжитѣ си и даже дава излишнѣкъ около 200.000 л., а като вземемъ и намаленията, които се правжтъ сега, ще излѣжжтъ 220.000 л. Вие виждате, че пошитѣ и телеграфитѣ не сж тежестъ на бюджета, както въ продължение на 20 години, но фактъ е, че сж учреждения, които даватъ чистѣ приходи; обаче, не мислете, че увеличението на приходитѣ може да стане безъ увеличението на расходитѣ. Недѣйте мисли, че не се полагатъ усилия да не се увеличава числото на чиновницитѣ, а да се увеличаватъ часоветѣ на тѣхната работа. Всичко е направено въ кръга на възможността. Тия приходи, за които споменажж, сж достигнати, слѣдъ като се направи увеличение на служащитѣ. Всѣка година отваряме по 2—3 нови станции, а за тѣхъ трѣбватъ чиновници. Вие знаете, че въ 1894 год. се гласува отъ Народното Събрание единъ Законъ за пошитѣ и телеграфитѣ, който създаде грамадна работа, но сжщеврѣменно даде на държавата голѣми приходи. Не само, че дадохме на селскитѣ общини да иматъ поща, но създадохме и другъ единъ голѣмъ доходъ: въведохме спестовната каса, която създаде такава грамадна работа на чиновницитѣ, каквато много други работи не сж давали. Постѣ, въведохме службата за събиране абонамента на вѣстницитѣ, нѣщо, което тоже създаде работа. Така щото, всѣки день работитѣ се увеличаватъ и, слѣдователно, не може да не прѣдизвикатъ отъ друга страна и увеличението на персонала. Азъ ви казвамъ, че го считамъ за грѣхъ да държж положението тѣй, както е до сега, т. е. да държж по 100—200 души хора по двѣ години безъ да имъ се плаща. Сега се върни работата, но ако имате роднини или познати чиновници отъ вашия градъ, попитайте ги и ще видите: да ли нѣма 150—200 души хора, които служатъ 1—2 години, безъ да получаватъ нѣкаква заплата. До сега го правехме това, че тия хора, щомъ имъ се даде служба, не получавахж никаква заплата, но за напрѣдъ не може да се продължава така. Като служатъ една година, даваме имъ 30 л. мѣсечна заплата, която не даваме и на послѣднии работникъ. На едно момче съ петокласно образование, подготвено и развито, ако рѣчемъ да го държимъ, както до сега, ето какво ще стане. Такива момчета се надѣватъ за сега на стипендии или повишение, а ако ние ги държимъ безъ заплата, или съ нищожна заплата, ще се оттеглжтъ, ще отиджтъ по-добръ да копаятъ, а не да стожтъ въ станцията всѣки день и да не знажтъ ни дѣлникъ, ни празникъ. Ще си намѣржтъ служба, която не е такава като телеграфо-пощенската, която не дава никакво отджхвание. Азъ разбирамъ, когато чиновницитѣ по пошитѣ и телеграфитѣ се отнесжтъ до Народното Събрание да искатъ увеличение на заплатитѣ си, когато правжтъ стачки, да се наказватъ; но

когато това се иска от министерството, за да поставим чиновниците на висотата на положението имъ, трѣбва да имъ се даде каквото трѣбва, трѣбва да имъ се даде приличното възнаграждение. За други кредити съмъ съгласенъ да се намалѣтъ, но тукъ отъ челоувѣлюбие ще ви моля да не намалавате, а да приемете сумата, както е прѣдставена. (Гласове: Прието! — Да се гласува!)

Димитръ Ночевъ: Г-да прѣдставители! Сега тѣкмо щѣхъ да направя интерполация къмъ г-на министра. Има момчета съ петоласно образование, които сж служили по неговото вѣдомство по двѣ години, безъ да получаватъ нѣщо. Г-нъ министрътъ се ползува отъ тѣхния трудъ и съ това азъ не знамъ за кого прави тая икономия. Тѣ работѣтъ вече по двѣ години и аджтъ отъ себе си, защото нищо не взематъ отъ хазната. Затова, моля да се приеме тая сума, както е въ бюджета.

Искахъ да допълня, че г-нъ Йоновъ щѣше да спомене нѣщо и за тая крупна сума отъ 600.000 л., защото мислѣхъ, че за нежъ ще говори. Тия 20.000 л., които даваме на тия дѣца, бацитѣ имъ ги даватъ само за оинци, за да отиватъ и дохождатъ да работѣтъ по двѣ години безъ заплатата. Затова, моля да се гласува сумата, както е въ бюджета.

Прѣдседателствующий Христо Ивановъ: Ще се гласува глава X, § 18-й, който става § 16-й.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: Само една погрѣшка ще искамъ да се поправи. Намѣсто 146 души чиновници отъ осмия класъ, да се каже 140 души. Тукъ има печатна погрѣшка и това може да се види много добръ, ако се умножи числото 140 съ числото 2.148.

Независимо отъ това, азъ съмъ съгласенъ съ прѣдложението на г-на министра, защото той и въ комисията не се съгласи и защото отъ тая служба, освѣнъ че има приходъ, но и носи кореспонденцията на държавата безплатно.

Прѣдседателствующий Христо Ивановъ: Ще се гласува. Който приема § 18-й, който става § 16-й, съ обясненията на г-на министра и съ цифритѣ, които сж въ параграфа, да си вдигне ржката. (Волшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: § 19-й става § 17-й. (Чете.)

„§ 17. За пособие на ученици стипендианти и полустипендианти при телеграфо-почтенскитѣ и телефонитѣ станции 35.000 л.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдседателствующий Христо Ивановъ: Ще се гласува. Който приема § 19-й, който става § 17-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигне ржката. (Волшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: § 20-й става § 18-й. (Чете.)

„Глава XI.

Вещественни разпоски.

§ 18. За канцеларски разпоски (писмени принадлежности и други разни канцеларски потребности), освѣ-

тление, отопление, купуване и поправка на мебели, купуване разни книги, вѣстници и списания, чистение коминитѣ и отходнитѣ мѣста 90.000 л.“

Тая сума комисията намали съ 5.000 л. и останж на 85.000 л.

Прѣдседателствующий Христо Ивановъ: Ще се гласува. Който приема § 20-й, който става § 18-й, тѣй, както го е приела комисията, да си вдигне ржката. (Волшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: § 21-й става § 19-й. (Чете.)

„§ 19. За печатание на разни книги, бланки, вѣдомости и пр. 50.000 л.“

Сумата отъ 50.000 л. въ тоя параграфъ комисията намали на 40.000 л.

Прѣдседателствующий Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставители, които приематъ § 21-й, който става § 19-й, тѣй, както го е измѣнила комисията, да си вдигнатъ ржката. (Волшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: § 22-й става § 20-й. (Чете.)

„§ 20. За командировки по служебни работи 25.000 л.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдседателствующий Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставители, които приематъ § 22-й, който става § 20-й, тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Волшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: § 23-й става § 21-й. (Чете.)

„§ 21. За наемъ на помѣщения 95.000 л.“

Сумата въ тоя параграфъ комисията иж намали съ 5.000 л. и останж 90.000 л.

Прѣдседателствующий Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставители, които приематъ § 23-й, който става § 21-й, тѣй, както го е измѣнила комисията, да си вдигнатъ ржката. (Волшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: § 24-й става § 22-й. (Чете.)

„§ 22. За облѣкло на надзорницитѣ, пощенситѣ, раздавачитѣ и служителитѣ 28.000 л.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдседателствующий Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставители, които приематъ § 24-й, който става § 22-й, тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Волшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: § 25-й става § 23-й. (Чете.)

„§ 23. За обезщетение на изгубена пощенска кореспонденция 3.000 л.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдседателствующий Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставители, които приематъ § 25-й, който става § 23-й, тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Волшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: § 26-й става § 24-й. (Чете.)

„§ 24. За купуване, прѣнасяние и поправки на разни материали, пуждни за телеграфо-пощенската и телефонна служби и за селската поща, като: инструменти, апарати, кожени вещи, пощенски клейма и кутии, велосипеди, каси, тогилки, часовници, жица, стълбове и пр.; исплащане митото и други разноси на пристигналитѣ отъ странство прѣдмети, направа и поправка на пощенски делижапси, прѣнасяние книги и бланки, поддържане на съществуващитѣ телеграфни и телефонни линии и построяване на нови такива 180.000 л.“

Комисията намали сумата 180.000 л. на 170.000 л.

Прѣдсѣдателствующия Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 26-й, който става § 24-й, тѣй, както го е изменила комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: § 27-й става § 25-й. (Чете.)

„§ 25. За поддържане майстерската, склада и литографията 1.000 л.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдателствующия Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 27-й, който става § 25-й, тѣй, както го е изменила комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: § 28-й става § 26-й. (Чете.)

„§ 26. За участие въ поддържането на пощенското и телеграфното международни писалища въ Бернъ и за разни книги и публикации, издавани и получавани отъ тия писалища 2.000 л.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдателствующия Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 28-й, който става § 26-й, тѣй, както го е изменила комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: § 29-й става § 27-й. (Чете.)

„§ 27. За разноси по прѣвеждане на суми въ странство чрезъ банката 9.000 л.“

Комисията намали сумата 9.000 л. на 7.000 л.

Прѣдсѣдателствующия Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 29-й, който става § 27-й, тѣй, както го е изменила комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: § 30-й става § 28-й. (Чете.)

„§ 28. За училищни такси и други учебни права на учащитѣ се въ странство по електротехниката . 1.000 л.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдателствующия Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 30-й, който става § 28-й, тѣй, както го е изменила комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: § 31-й става § 29-й. (Чете.)

„§ 29. За исплащане на международнитѣ администрации транзитнитѣ и крайни такси отъ размѣнената телеграфна и всѣкаквъ видъ пощенска кореспонденция съ иностранныѣ държави; исплащане стойността на абониранитѣ посредствомъ телеграфо-пощенскитѣ станции вѣстници и списания, издавани въ странство и въ Княжеството . . 200.000 л.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдателствующия Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 31-й, който става § 29-й, тѣй, както го е изменила комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: § 32-й става § 30-й. (Чете.)

„§ 30. За прѣнасяние пощата по сухопътнитѣ пощенски трактове, по желѣзницитѣ, параходитѣ и съ варки 250.000 л.“

Комисията намали сумата 250.000 л. на 240.000 л.

Прѣдсѣдателствующия Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 32-й, който става § 30-й, тѣй, както го е изменила комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: § 33-й става § 31-й. (Чете.)

„§ 31. За дваѣсечно възнаграждение на чиновници и служаци, дадени подъ съдъ и оправдани (съгласно Закона за измѣнение втората алинея на чл. 46-й отъ Закона за чиновницитѣ) 1.000 л.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдателствующия Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 33-й, който става § 31-й, тѣй, както го е изменила комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: (Чете.)

„§ 34. За исплащане загубени процеси, обезщетение и разноси по воденето имъ 500 л.“

Комисията заличи тоя параграфъ.

Прѣдсѣдателствующия Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които сж съгласни да се заличи § 34-й по бюджетпроекта, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Зачива се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: § 35-й става § 32-й. (Чете.)

„§ 32. За исплащане стойността на недвижими имоти, които се отчуждаватъ за държавна нужда . . . 1.000 л.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдателствующия Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 35-й, който става § 32-й, тѣй, както го е изменила комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Василъ Ив. Димчевъ: § 36-й става § 33-й. (Чете.)

„Глава XII.

§ 33. Запазенъ фондъ 2% върху цѣлата сума (съ исключение сумата за заплатитѣ) 18.710 л.⁴
Комисията заличи тоя параграфъ.

Прѣдседателствующий Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които сж съгласни да се заличи § 36-й по бюджетопроекта, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Заличава се.

Докладчикъ Василь Ив. Димчевъ: (Чете.)

„§ 37. Расходъ за смѣтка на сключени бюджети, нѣма.

§ 38. Расходъ по просрочени упражнения, нѣма.

Не се прѣдвждатъ кредититѣ по § 28-й отъ бюджета за 1898 год.⁴

Прѣдседателствующий Христо Ивановъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ исцѣло бюджета на Министерството на Общитѣ Сгради, Пж-тищата и Съобщенията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се. (Гласове: Да се вдигне засѣданието!)

Давамъ 5 минути отдихъ. Имаме още единъ бюджетъ готовъ. Ние имаме да вършимъ още доста работа, и ако не съдимъ вечеръ да поработимъ, тогава какво ще да стане? (Гласове: Да се вдигне засѣданието!)

Давамъ 5 минути отдихъ.

(Слѣдъ отдихъ.)

Прѣдседателъ: (Звъни.) Засѣданието се продължава.

Прѣди да дамъ думата на г-на докладчика по бюджета на Министерството на Правосъдието, ще направимъ нѣкои съобщения.

Постъпило е запитване отъ Тутраканския народенъ прѣдставителъ, г-нъ Иванъ Абрашевъ, къмъ г-на Министра на Народното Просвѣщение, за неуволнението на нѣкои учители и учителки въ училищата въ гр. Тутраканъ, което ще се испрати на надлѣжния министръ.

Постъпило е прѣдложение отъ г-да народнитѣ прѣдставители: Георги Клисурски и Вълко Нейчовъ, за намалението на данъка „бегликъ“, което ще се раздаде на г-да прѣдставителитѣ и тури на дневенъ редъ.

Постъпило е прѣдложение отъ Панагюрския народенъ прѣдставителъ, г-нъ Вълко Нейчовъ, за дозволение на Татаръ-Пазарджикския окръженъ съвѣтъ да събира такса отъ товарнитѣ кола и добитци, бораващи по шосето Татаръ-Пазарджикъ—Пещера—Батакъ, което ще се тури на дневенъ редъ.

Г-нъ Бобчевъ има думата, за да докладва бюджета по Министерството на Правосъдието.

Докладчикъ Стефанъ С. Бобчевъ: Г-да прѣдставители! Бюджетарната комисия, която се занима съ бюджета на Министерството на Правосъдието, най-напрѣдъ взе прѣдъ видъ, че тая година, споредъ положението въ самия бюджетопроектъ, въ общата сума има едно намаление отъ 14.154 л., и самата тя, слѣдъ внимателно и грижливо разглеждане, можа да направи една икономия отъ 86.856 л. Ще видите едно по едно, въ врѣме на доклада какъ стои тия намаления. (Чете.)

Книга IV.

„Министерство на Правосъдието.

Глава I.

Расходи за личния съставъ.

§ 1. За съдържание личния съставъ на централното управление и подвѣдомственнитѣ му съдебни учреждения.

Централно управление.

1 министръ	16.560 л.
1 главенъ секретаръ	7.176 „
2 началници	по 5.580=11.160 „
2 старши подначалници	3.900= 7.800 „
1 младши подначалникъ	2.820 „
1 подначалникъ и коректоръ-магазинеръ	3.348 „
1 счетоводителъ	4.464 „
1 старши помощникъ на счетоводителя	3.348 „
1 младши помощникъ на счетоводителя	2.820 „
1 архиваръ	2.820 „
2 помощници на архиваря	по 1.704=3.408 „
2 регистратори	2.256=4.512 „
1 помощникъ на регистратора	1.704 „
1 литографчикъ	1.704 „
За писари и разсилни*)	19.800 „

Върховний Касационенъ Съдъ.

(съ 4 отдѣления.)

1 прѣдседателъ	9.204 л.
3 подпрѣдседатели	по 7.176=21.528 „
10 члена	6.624=66.240 „
5 секретари	3.684=18.420 „
2 подсекретари	2.256= 4.512 „
1 архиваръ	1.992 „
1 неговъ помощникъ	1.428 „
1 регистраторъ	1.704 „
1 коректоръ	1.704 „
1 прокуроръ	7.176 „
2 помощници на прокурора	по 6.624=13.248 „
За писари и разсилни общо	17.640 „

Апелативни съдилища.

Софийско и Пловдивско.

2 прѣдседатели	по 6.624=13.248 л.
2 подпрѣдседатели	5.580=11.160 „
12 члена	5.040=60.480 „
2 секретари	2.448= 4.896 „
6 подсекретари	1.992=11.952 „
2 архивари	1.704= 3.408 „
2 регистратори	1.620= 3.240 „
2 прокурори	5.580=11.160 „
2 помощници на прокуроритѣ	5.040=10.080 „

*) Писаритѣ при Министерството на Правосъдието се дѣлятъ на 5 разреда, съ заплати както слѣдва: I разредъ 1.680 л., II разредъ 1.426 л., III разредъ 1.140 л., IV разредъ 912 л. и V разредъ 720 л. Платата на разсилнитѣ е отъ 480 до 900 л., а числото на единитѣ и на другитѣ се опредѣля отъ министерството.

За писари и разсилни общо (въ София
9.600 л., а въ Пловдивъ 7.680 л.) . . . 17.280 л.

Русенско.

1 прѣдсѣдатель	6.624 л.
1 подпрѣдсѣдатель	5.580 "
7 члена по 5.040=	35.280 "
1 секретарь	2.448 "
4 подсекретари по 1.992=	7.968 "
1 архиварь	1.704 "
1 регистраторъ	1.620 "
1 прокуроръ	5.580 "
1 помощникъ на прокурора	5.040 "
За писари и разсилни общо	9.600 "

Окръжни сѣдилища.

I-степенни окръжни сѣдилища.

Софийско

(съ 5 отдѣлення.)

1 прѣдсѣдатель	5.244 л.
4 подпрѣдсѣдатели по 4.236=	16.944 "
10 члена " 3.900=	39.000 "
3 допълнителни члена " 2.256=	6.768 "
1 секретарь	2.256 "
10 подсекретари по 1.992=	19.920 "
1 архиварь	1.704 "
1 неговъ помощникъ	1.140 "
1 регистраторъ	1.524 "
1 неговъ помощникъ	1.140 "
За писари и разсилни въ сѣда	19.600 "
1 прокуроръ	4.692 "
4 помощници на прокурора по 3.900=	15.600 "
1 секретарь на прокурора	1.704 "
За писари и разсилни	4.140 "
5 сѣдебни слѣдователи по 3.900=	19.500 "
5 писари при тѣхъ " 912=	4.560 "
5 разсилни при тѣхъ " 660=	3.300 "
2 нотариуси " 2.820=	5.640 "
2 секретари при тѣхъ " 1.704=	3.408 "
2 архивари-регистратори " 1.140=	2.280 "
За писари и разсилни	5.520 "
1 сѣдебенъ приставъ	1.704 "
11 негови помощници по 1.248=	13.728 "

За пжтти чари (безотчетно) на двама градски
сѣдебни слѣдователи въ Столицата (по 120 л.
едному) 240 л.

Пловдивско.

1 прѣдсѣдатель	5.016 л.
2 подпрѣдсѣдатели по 4.020=	8.040 "
7 члена " 3.684=	25.788 "
2 допълнителни члена " 2.256=	4.512 "
1 секретарь	2.256 "

6 подсекретари по 1.992=	11.952 л.
1 архиварь	1.704 "
1 неговъ помощникъ	1.140 "
1 регистраторъ	1.524 "
1 неговъ помощникъ	1.140 "
За писари и разсилни въ сѣда	15.120 "
1 прокуроръ	4.464 "
2 помощници на прокурора по 3.684=	7.368 "
1 секретарь на прокурора	1.704 "
За писари и разсилни на прокурора	3.420 "
4 сѣдебни слѣдователи по 3.684=	14.736 "
4 писари при тѣхъ " 912=	3.648 "
4 разсилни " " " 660=	2.640 "
1 нотариусъ	2.820 "
1 секретарь при него	1.704 "
1 подсекретарь " " " " " " " " " " " "	1.368 "
За писари и разсилни	2.100 "
1 сѣдебенъ приставъ	1.704 "
6 негови помощници по 1.248=	7.488 "

Варненско.

1 прѣдсѣдатель	5.016 л.
2 подпрѣдсѣдатели по 4.020=	8.040 "
7 члена " 3.684=	25.788 "
2 допълнителни члена " 2.256=	4.512 "
1 секретарь	2.256 "
6 подсекретари по 1.992=	11.952 "
1 архиварь	1.704 "
1 неговъ помощникъ	1.140 "
1 регистраторъ	1.524 "
1 неговъ помощникъ	1.140 "
За писари и разсилни въ сѣда	14.600 "
1 прокуроръ	4.464 "
2 помощници на прокурора по 3.684=	7.368 "
1 секретарь на прокурора	1.704 "
За писари и разсилни	2.700 "
3 сѣдебни слѣдователи по 3.684=	11.052 "
3 писари при тѣхъ " 912=	2.736 "
3 разсилни при тѣхъ " 660=	1.980 "
1 нотариусъ	2.820 "
1 секретарь при него	1.704 "
1 подсекретарь при него	1.368 "
За писари и разсилни	2.700 "
1 сѣдебенъ приставъ	1.704 "
6 негови помощници по 1.248=	7.488 "

Русенско и Търновско.

2 прѣдсѣдатели по 5.016=	10.032 л.
2 подпрѣдсѣдатели " 4.020=	8.040 "
10 члена (по 5) " 3.684=	36.840 "
3 допълнителни члена (1 въ Русе 2 въ Търново) по 2.256=	6.768 "
2 секретари " 2.256=	4.512 "
9 подсекретари (въ Търново 5) " 1.992=	17.928 "
2 архивари " 1.704=	3.408 "

2 тѣхни помощници	по 1.140=	2.280 л.
2 регистратори	" 1.524=	3.048 "
За писари и разсилни въ сѣда (въ Русе 11.520 л., а въ Търново 9.600 л.)		
2 прокурори	по 4.464=	9.328 "
2 помощници на прокурора	3.684=	7.368 "
2 секретари на прокурора	1.704=	3.408 "
За писари и разсилни (въ Русе 2.700 л., а въ Търново 2.100 л.)		
5 сѣдебни слѣдователи (въ Търново 2)	по 3.684=	18.420 л.
5 писари при тѣхъ	912=	4.560 "
5 разсилни при тѣхъ	660=	3.300 "
3 нотариуси (въ Русе 2)	2.820=	8.460 "
2 секретари при тѣхъ (по 1 въ Русе и Търново)	1.704=	3.408 "
2 подсекретари при тѣхъ	1.368=	2.736 "
За писари и разсилни (въ Русе 4.380 л., а въ Търново 2.160 л.)		
2 сѣдебни пристапи	по 1.704=	3.408 "
12 тѣхни помощници	по 1.248=	14.976 "

II-степенни окръжни сѣдилища.

Вратчанско, Сливенско и Старо-Загорско.

3 прѣдсѣдатели	по 4.020=	12.060 л.
3 подпрѣдсѣдатели	" 3.456=	10.368 "
12 члена	" 3.348=	40.176 "
2 допълнителни члена (1 въ Вратца и 1 въ Стара-Загора)		
3 секретари	" 1.992=	5.976 "
12 подсекретари	" 1.704=	20.448 "
3 архивари	" 1.428=	4.284 "
3 регистратори	" 1.248=	3.744 "
За писари и разсилни въ сѣда (по 7.920 л.)		
3 прокурори	по 3.684=	11.052 "
3 помощници на прокурора	3.348=	10.044 "
3 секретари на прокурора	1.428=	4.284 "
За писари и разсилни (по 2.040 л.)		
7 сѣдебни слѣдователи (въ Стара-Загора 3, а въ Сливенъ и Вратца по 2)	по 3.348=	23.436 "
7 писари при тѣхъ	840=	5.880 "
7 разсилни " "	600=	4.200 "
3 нотариуси	2.592=	7.776 "
3 секретари при тѣхъ	1.140=	3.420 "
За писари и разсилни (по 2.040 л., а въ Вратца 1.440 л.)		
3 сѣдебни пристапи	по 1.704=	5.112 "
15 тѣхни помощници (въ Вратца 4, въ Сливенъ 6, въ Стара-Загора 5) по 1.248=		
18.720 "		
Бургазско, Видинско, Кюстендилско, Плѣвенско, Разградско, Татаръ-Пазарджикско, Шуменско и Хасковско.		
8 прѣдсѣдатели	по 4.020=	32.160 л.
32 члена	" 3.348=	107.136 "

1 допълнителенъ членъ (въ Шуменъ)	2.256 л.
8 секретари	по 1.992=15.936 "
24 подсекретари	" 1.704=40.896 "
8 архивари	" 1.428=11.424 "
8 регистратори	" 1.248= 9.984 "
За писари и разсилни въ сѣда (на Видинското, Разградското и Хасковското по 6.000 л., на Татаръ-Пазарджикското 6.840 л., на Бургазското, Плѣвенското и Шуменското по 7.200 л. и на Кюстендилското 7.560 л.)	
54.000 "	
8 прокурори	по 3.684=29.472 "
8 помощници на прокуроритѣ	3.348=26.784 "
8 секретари на прокуроритѣ	1.428=11.424 "
За писари и разсилни на прокуроритѣ (въ Видинъ, Татаръ-Пазарджикъ, Шуменъ и Кюстендилъ по 2.040 л., въ Бургазъ 1.620 л., въ другитѣ по 1.440 л.)	
14.100 "	
19 сѣдебни слѣдователи (въ Видинъ, Шуменъ и Татаръ-Пазарджикъ по 3, въ другитѣ по 2)	
по 3.348=63.612 "	
19 писари при тѣхъ	840=15.960 "
19 разсилни " "	600=11.400 "
8 нотариуси	2.592=20.736 "
8 секретари при тѣхъ	1.140= 9.120 "
За писари и разсилни при тѣхъ (въ Кюстендилъ, Разградъ и Татаръ-Пазарджикъ по 1.800 л., въ другитѣ по 2.040 л.)	
15.600 "	
8 сѣдебни пристапи	по 1.704=13.632 "
33 тѣхни помощници (въ Татаръ-Пазарджикъ 6, Шуменъ и Видинъ по 5, въ Бургазъ и Кюстендилъ по 4, въ другитѣ по 3)	
по 1.248=41.184 "	
Трънско, Ломско, Ловчанско, Севлиево, Свищовско и Силистренско.	
6 прѣдсѣдатели	по 4.020=24.120 л.
18 члена	" 3.348=60.264 "
6 секретари	" 1.992=11.952 "
12 подсекретари	" 1.704=20.488 "
6 архивари	" 1.428= 8.568 "
6 регистратори	" 1.248= 7.488 "
За писари и разсилни (въ Ловечъ, Свищовъ и Силистра по 6.000 л., въ Трънъ и Ломъ по 5.400 л. и въ Севлиево 4.200 л.)	
33.000 "	
6 прокурори	по 3.684=22.104 "
4 помощници на прокуроритѣ (въ Севлиево и Свищовъ нѣма)	
3.348=13.392 "	
6 секретари на прокуроритѣ	1.428= 8.566 "
За писари и разсилни (по 1.440 л.)	
8.640 "	
10 сѣдебни слѣдователи (въ Севлиево и Свищовъ по 1, въ другитѣ по 2) по 3.348=	
33.480 "	
10 писари при тѣхъ	840= 8.400 "
10 разсилни при тѣхъ	600= 6.000 "
6 нотариуси	2.592=15.552 "
6 секретари при тѣхъ	1.140= 6.840 "

За писари и разсилни при тѣхъ (въ Ловечъ 1.800 л., въ Свищовъ 2.040 л., а въ другитѣ по 1.440 л.) 9.600 л.
6 сѣдебни пристава по 1.704=10.224 „
17 тѣхни помощници (въ Севлиево 2, а въ другитѣ по 3) 1.248=21.216 „

Мирови сѣдилища.

I-степенни.

Софийско I, Софийско II, Софийско III и Софийско IV.

4 мирови сѣдии по 3.456=13.824 л.
4 секретари „ 1.704=6.816 „
За писари и разсилни (по 5.400 л.) 21.600 „

Варненско I, Варненско II, Варненско III, Пловдивско I, Пловдивско II, Пловдивско III, Русенско I, Русенско II, Русенско III, Търновско I и Търновско II.

11 мирови сѣдии по 3.456=38.016 л.
11 секретари „ 1.704=18.744 „
За писари и разсилни (на II Търновско 3.000 л., на I, II и III Русенско по 3.840 л., а на другитѣ по 3.600 л.) 39.720 л.

II-степенни.

Бургаско, Видинско I, Видинско II, Видинско III, Плевенско градско, Плевенско околийско, Свищовско градско, Свищовско околийско, Сливенско градско, Сливенско околийско, Старо-Загорско градско, Старо-Загорско околийско и Шуменско.

13 мирови сѣдии по 3.180=41.340 л.
13 секретари „ 1.428=18.564 „
За писари и разсилни*) 41.760 „
Айтоско, Акаджиларско, Анхиалско, Балбунарско, Балчикско, Берковско, Борисовградско, Василеградско, Врѣзничко I, Врѣзничко II, Бѣленско, Бѣлоградчикско, Бѣлослатинско, Вратчанско градско, Вратчанско околийско, Габровско, Горне-Орѣховско, Добричско I, Добричско II, Дръновско, Дубнишко I, Дубнишко II, Еленско, Ески-Джумайско, Искрещко, Ихтиманско, Каваклийско, Казанлъжско, Карлово, Карнобатско, Кеманларско, Кесаревско, Конушко, Котленско, Кулско, Куртъ-Бунарско, Кюстендилско градско, Кюстендилско околийско, Къзълъ-Агачско, Ловчанско градско, Ловчанско околийско, Ломско градско, Ломско околийско, Луковитско, Лѣсковско, Никополско I, Никополско II, Ново-Загорско, Ново-Пазарско, Новоселско I, Новоселско II, Овче-Хълмско, Орханлийско, Орѣховско I, Орѣховско II, Османъ-Пазарско, Павликенско, Панагюрско, Пещерско I, Пещерско II, Пирдонско, Поповско, Прѣславско, Провадийско I, Провадийско II, Радомирско, Разградско, Рупчовско, Самоковско I, Самоковско II,

*) На Бургаското 3.840 л.; на Видинското II, Сливенското I и Старо-Загорското градско по 3.600 л.; на Видинското I, Плевенското градско, Плевенското околийско, Свищовското градско и Свищовското околийско по 3.240 л.; на Сливенското II, Шуменското и Старо-Загорското околийско по 2.880 л. и на Видинското III 2.280 л.

Севлиево, Сейменско, Силистренско, Сърпеноторско, Татаръ-Пазарджикско градско, Татаръ-Пазарджикско околийско, Тетевенско, Троянско, Трънско, Тръвненско, Тутраканско, Фердинандско, Харманлийско, Хасковско градско, Хасковско околийско, Царибродско, Чирпанско I, Чирпанско II, Ямболско I и Ямболско II.

90 мирови сѣдии по 2.820=253.800 л.
90 секретари „ 1.248=112.320 „
За писари и разсилни*) 283.440 „

Ето сега измѣненіята въ глава I, за лични съставъ § 1. Въ тоя параграфъ, въ който влизатъ централното управление, касационниятъ сѣдъ, апелативниятъ сѣдилища, окръжнитъ сѣдилища, мировитъ сѣдилища и всѣчко до § 2-й, прие се въ една цифра отъ 3,125.824 л. Съ други думи, има едно увеличепие отъ 9.433 л., а намаление съ 33.550 л. Тѣзи разлики състожатъ въ слѣдующето. Най-напрѣдъ въ централното управление се направи едно намаление въ перото „за писари и разсилни“ отъ 19.800 л. на 18.000 л. Въ Върховния Касационенъ Сѣдъ не се направи никакво намаление. Трѣбва да ви обадж, че въ централното управление, гдѣто има разреци на писаритъ, се тури до 1.680 л. първия разрѣдъ, до 1.428 л. — втория, до 1.140 л. — третия, до 912 л. — четвъртия, и петия — до 720 л. Това се направи за удобство при разпрѣдѣлението на цифритъ. Апелативнитъ сѣдилища се приехъ безъ измѣнение, както сѣ прѣдложени.

Въ окръжнитъ сѣдилища, вмѣсто думитъ „I степенни окръжни сѣдилища“, остави само латинската цифра „I“, а другитъ думи заличи. Въ Софийския Окрѣженъ Сѣдъ, вмѣсто трима допълнителни члена, прие само единъ допълнителенъ членъ. Въ това сѣщото сѣдилище, намѣсто единъ пристава и 11 негови помощници, съгласно Закона за сѣдоустройството, който ще влѣзе въ сила, направихъ се приставитъ да бѣждъ 12 души и да получаватъ по 1.248 л. Тѣй щото, въ тоя отдѣлъ на Софийския Окрѣженъ Сѣдъ, намѣсто 1 пристава и 11 помощници, направихъ се 12 пристава съ по 1.248 л. заплата, или всѣчко 14.976 л.

Послѣ, въ Пловдивското Окрѣжно Сѣдилище, намѣсто 2 допълнителни члена, остава само единъ съ заплата

*) На Балчикското, Добричското I, Дубнишкото I, Чирпанското I по 4.260 л.; на Берковското, Кулското, Никополското I, Орѣховското I, Провадийското I, Радомирското и Ямболското I по 3.960 л.; на Врѣзничкото I, Бѣленското, Габровското, Каваклийското, Карнобатското, Кюстендилското градско, Луковитското, Севлиевското, Татаръ-Пазарджикското градско, Тутраканското и Фердинандското по 3.600 л.; на Айтоското, Борисовградското, Бѣлоградчикското, Бѣлослатинското, Вратчанското градско, Вратчанското околийско, Горне-Орѣховското, Добричското II, Дубнишкото II, Еленското, Ески-Джумайското, Ихтиманското, Карловото, Кеманларското, Конушкото, Куртъ-Бунарското, Кюстендилското околийско, Къзълъ-Агачското, Ловчанското градско, Ново-Загорското, Ново-Пазарското, Ново-Селското I, Ново-Селското II, Орханлийското, Пирдонското, Пещерското I, Прѣславското, Разградското, Павликенското, Пирдонското, Пещерското II, Трънското, Харманлийското и Ямболското II по 3.240 л.; на Анхиалското, Балбунарското, Казанлъжкото, Ломското градско, Ломското околийско, Лѣсковското, Овче-Хълмското, Орѣховското II, Османъ-Пазарското, Панагюрското, Поповското, Самоковското II, Сейменското, Сърпеноторското, Хасковското градско, Хасковското околийско, Царибродското и Чирпанското II по 2.880 л.; на Дръновското, Ловчанското околийско, Силистренското и Татаръ-Пазарджикското околийско по 2.640 л.; на Акаджиларското, Василеградското, Искрещкото, Кесаревското, Никополското II, Провадийското II, Пещерското II и Тръвненското по 2.280 л.; на Врѣзничкото II и Котленското по 1.800 л. и на Рупчовското 1.440 л.

2.256 л. и се прави една икономия отъ 2.256 л. Послѣ, помощниците на прокурора отъ двама ставатъ на трима, и сумата за тѣхъ се увеличава отъ 7.368 л. на 11.052 л. По-долу, въ сѣщия сждѣ, намѣсто единъ приставъ и 6 помощници, ставатъ 7 души приставитѣ и ще получаватъ по 1.248 л. Всичко за Пловдивското Окръжно Сждилище 134.328 л.

По-послѣ, въ Варненското Окръжно Сждилище, намѣсто два допълнителни члена, направи се да бжде само единъ, и намѣсто единъ сждебенъ приставъ и 6 негови помощници, направи се да бждѣтъ 7 души приставитѣ и съ заплатата по 1.248 л. Така щото, всичката сума, намѣсто да бжде 127.460 л., намали се на 124.748 л.

Сетѣ, въ Русенското и Търновското окръжни сждилища другиятъ персоналъ останъ както е въ бюджетно-проекта, но само намѣсто трима допълнителни члена оставатъ двама — единиятъ въ Русе, а другиятъ въ Търново — и намѣсто двама пристави и 12 души помощници пристави ставатъ 14 души пристави, като получаватъ по 1.248 л. всички. Така щото, сумата за тия двѣ сждилища отъ 204.688 л. се намалява на 201.520 л.

Минавамъ на второстепенитѣ окръжни сждилища, които нѣма да се именуватъ така, а само ще захващатъ съ латинската цифра II. Тукъ станжжх слѣдующитѣ измѣненія. Въмѣсто два допълнителни члена — единиятъ въ Враца и другиятъ въ Стара-Загора — останъ само единъ въ Стара-Загора. Въмѣсто трима пристави и 15 души тѣхни помощници, станжжх 18 души приставитѣ, съ заплати каквито сж на помощниците. Туй перо за Врачанското, Сливенското и Старо-Загорското окръжни сждилища отъ 230.892 л. намали се на 227.268 л.

Послѣ, въ Бургаското, Видинското, Кюстендилското, Плѣвенското, Разградското, Татаръ-Пазарджикското, Шуменското и Хасковското окръжни сждилища станжжх слѣдующитѣ малки измѣненія. Намѣсто да има единъ допълнителенъ членъ въ Шуменъ, направи се да бжде той въ Кюстендилъ. Причината на това е, че отъ статистическитѣ данни, които се дадохъ отъ г-на Министра на Правосждието, разбра се, че работата въ Кюстендилския Окръженъ Сждѣ е повече натрупана отъ колкото въ Шуменския, така щото Кюстендилския Окръженъ Сждѣ е, който има необходимостта отъ единъ допълнителенъ членъ, а не Шуменскиятъ, и затова именно допълнителния членъ отъ Шуменъ се прѣмѣсти въ Кюстендилъ. По-долу, вмѣсто 8 души пристави и 33 души тѣхни помощници, станжжх 41 сждебни пристави, които ще получаватъ сжщо такава заплатата, както и въ другитѣ сждилища — 1.248 л. — и всичката сума за тия сждилища отъ 546.816 л. намали се на 543.168 л.

Най-сетѣ въ останалитѣ окръжни сждилища: Трънско, Ломско, Ловчанско, Севлиево, Свищовско и Силистренско се направихъ слѣдующитѣ измѣненія. Намѣсто 4 помощници на прокуроритѣ, направихъ се трима, като нѣма такива въ Севлиево, Трънъ и Свищовъ, а тѣхъ намѣсто това, единъ помощникъ на прокурора се прѣмѣства въ Пловдивския Окръженъ Сждѣ. Тѣй щото, въ Пловдивския Окръженъ Сждѣ, намѣсто досегашнитѣ два помощника на прокурора,

ставатъ трима. И послѣ, намѣсто шестъ сждебни пристави и 17 тѣхни помощници при Трънското, Ломското, Ловчанското, Севлиево, Свищовското и Силистренското окръжни сждилища, станжжх 23 сждебни пристави — въ Севлиево трима, а въ другитѣ по четири — съ заплатата 1.248 л. Сумата за всички тия сждилища вмѣсто 329.856 л. стана 323.772 л.

Сега, мировитѣ сждилища. Тамъ се махнѣ това название първо и второстепенни, да се не дѣлѣтъ на степени, и става: (Чете.) „I. Софийско I, Софийско II, Софийско III и Софийско IV и т. п. II. Бургаско, Видинско I, Видинско II, Видинско III, Плѣвенско градско, Плѣвенско околийско, Свищовско градско, Свищовско околийско, Сливенско градско, Сливенско околийско, Старо-Загорско градско, Старо-Загорско околийско и Шуменско. Въ тѣхъ не станжъ никакво измѣнение. Сжщо така не станжъ измѣнение и въ слѣдующитѣ: (Чете.) „Айтоско, Аккаджларско и т. п.“ на брой 90. Тѣй щото, първиятъ параграфъ на Министерството на Правосждието, по лични състави, бѣ прѣдставенъ на сума 3,150.856 л., а се прие отъ бюджетарната комисиия на 3,125.824 л. — както виждате, съ едно доста значително намаление. Азъ прѣдлагамъ на почитаемото Народно Собрание и то да приеме тия поправки, направени отъ комисиията.

Атанасъ Гюмюшгерданъ: Азъ ще моля да се отвори още едно мирово сждилище въ Станимака, защото околията има много села, доста голѣми, и защото има много работа. Азъ ще моля г-на министра и почитаемото Собрание да се съгласи и прибави тамъ още едно мирово сждилище.

Докладчикъ Стефанъ С. Бобчевъ: По този въпросъ станжъ дума въ бюджетарната комисиия, прѣгледахъ се статистическитѣ данни, които прѣдстави г-нъ Министерътъ на Правосждието, и отъ тѣхъ се видѣ, че дѣйствително нѣкъдѣ има увеличение или по-право натрупване на дѣла, по когато се направи справка да се види какви сж постжпленията на дѣлата, видѣ се, че и нѣкъдѣ, дѣто постжвватъ малко дѣла, става натрупване. Отъ това се извади заключение, че причината не е малкото работни сили, а е нѣкоя друга. Затуй именно не се намѣри за добръ да се назначѣтъ нови мирови сждии, а да се направи по-енергическо внушение на тѣзи, които не работѣтъ, за да можѣтъ да свършѣтъ работата съ тия сили, които иматъ на разположение. Ако вземемъ Пловдивското Мирово Сждилище, ще видимъ, че и тамъ има натрупване на дѣла, защото и постжпленията сж голѣми, и тамъ трѣбва тогава да направимъ увеличение, но ние не можемъ да го направимъ, защото това ще бжде въ ущърбъ на бюджета. Ще се вземѣтъ мѣрки, за да се върши работата по-скоро.

Данчо В. Пишмановъ: Азъ знамъ, че подсекретаритѣ на Софийския Окръженъ Сждѣ сж подали молба на г-на Министра на Правосждието, съ която искатъ да имъ се увеличи заплатата, по причина на многото работа, съ която е натрупанъ сждѣтъ. Тази молба е била испратена въ Народното Собрание отъ г-на Министра на Правосждието, понеже нѣмамира доста справедлива, за да се удовлетвори, като искава мѣтние, въ сжщото врѣме, да се има прѣдъ видѣ

да се увеличи заплатата и на подсекретарятъ въ Апелативния Сждъ. Въ тази молба подсекретарятъ казватъ, че тяхната заплата е приравнена съ заплатата на подсекретарятъ въ другитъ сждилища, както напр. въ Пловдивъ, дѣто работата не е така голѣма и трудна, както е тукъ въ окръжния сждъ. Та питамъ г-на докладчика: да ли тази молба, която е прѣпратена отъ г-на Министра на Правосъднето, се е имала прѣдъ видъ отъ бюджетарната комисиия и, ако се е имала прѣдъ видъ, защо не е удовлетворена?

Докладчикъ Стефанъ С. Бобчевъ: Ето каква е работата. Имаше се прѣдъ видъ, но не се взе въ внимание по слѣдующитъ прости съображения. Бюджетарната комисиия бѣше рѣшила по принципъ увеличението да не прави. Гдѣто имаше увеличението, бѣ рѣшила да се махнатъ. Само по тази проста причина не можеше да се вземе въ внимание и да се уважи ходатайството на тия господа подсекретари.

Иванъ М. Абрашевъ: Г-да народни прѣдставители! Отъ намаленията, които прѣдлага нашиятъ докладчикъ на бюджетарната комисиия, се вижда, че много слабо внимание сж дали относително разпрѣдѣленнето на мировитъ сждии въ нашата околия. Ако иматъ за принципъ да правятъ намаления, трѣбваше на всѣкъждъ да се унищожатъ вторитъ сждилища и да ги турятъ въ параграфа като допълнителни сждии.

Г-да прѣдставители! Ако вземете да направите сравнение между жителитъ на всѣка околия, вие ще видите, че въ Босилеградъ, Брѣзникъ, Добричъ, Дубница, Никополъ, Новоселци, Пенцаръ, Провадия, Самоковъ, Чирпанъ има по двама мирови сждии, и първи и втори. Г-да народни прѣдставители! Нашата околия е околия съ 45.000 жители; градътъ Тутраканъ има 10.000, Рахово 5.000 и Никополъ, ако щете, може да турите 6.000 жители. Защо въ тѣзи послѣдни два града да има по двѣ мирови сждилища, а въ Тутраканъ, който е три пѣти по-голѣмъ отъ тѣхъ, да има едно? По-рано имаше двѣ; азъ миналата година заявихъ да се унищожатъ едното, защото не трѣбва да има двѣ, стига едно, като имахъ прѣдъ видъ, че почитаемото Министерство на Правосъднето, когато има нужда, да делегира единъ, за да се свърши работата. Щомъ е така, цитираниятъ отъ мене села и градове каква роль играятъ, за да иматъ титулярни втори сждилища? Ако въ градоветъ покрай Дунава, гдѣто развитието на търговията е десетъ пѣти по-голѣмо отъ другадѣ, има по единъ мирови сждия, защо въ Новоселци и Босилеградъ да има по двама? Ако искате да правите икономии, трѣбва да искърлите всички тѣзи втори мирови сждилища, а нека има единъ параграфъ за допълнителни сждии, които, при най-първа покана на мирови сждия или на прѣдсѣдателъ на окръжния сждъ, да се делегиратъ за доискриване на работата. Ако искате икономии, г-да прѣдставители, трѣбва да направите това.

Г-да прѣдставители! Ако искаме да правимъ икономии, да направимъ така, че тамъ, гдѣто има по двама мирови сждии, да бждатъ тѣ турнати къмъ параграфа на допълнителнитъ мирови сждии, и гдѣто има по единъ, тамъ да се делегиратъ. Заради това, туй, което е направено, е несправедливо, и азъ мисля, че г-нъ докладчикътъ ще се съгласи. У насъ мировиятъ сждия отива по три дни на огледъ,

затваря се сждилището, нѣма правосъдие. Но има търговци, има протести и полици, които не чакатъ протакане, и тѣ оставатъ игнорирани отъ нѣмание правосъдие. Въ такъвъ случай, азъ питамъ: можемъ ли ние, като вземемъ сждебната статистика, да правимъ сравнение между единъ търговски градъ, като Тутраканъ, и едно село, като Новоселци? Тогазъ, ще се съгласите, че ние не правимъ икономии, ние не правимъ нѣщо справедливо, но правимъ хатжръ, като туриме двама сждии въ едно село. Затова, азъ намирамъ, че бюджетарната комисиия не е разгледала добри интереситъ на страната, защото ако бѣхъ добри разгледани, членоветъ на комисиията щѣхъ да искърлятъ тия мирови сждии. Когато има пужда, когато има много работа нѣйждъ, ще отиде единъ допълнителенъ сждия, и ако не за единъ, за три мѣсеца ще прѣчисти дѣлата и ще си отиде. У насъ имаше назначенъ единъ нотариусъ, стоя единъ-два мѣсеца и слѣдъ туй го вдигна почитаемиятъ Министръ на Правосъднето. И мировиятъ сждия, като отиде по мѣстни дознания, огледи, затвори сждилището, вие стойте тогазъ, чакайте съ полицитъ си и търговцитъ съ протеститъ си. Заради туй, азъ правя прѣдложение, щото всички тия втори мирови сждии да се искърлятъ, ако искате да се направи икономия, понеже се постига цѣльта съ послѣдующия § 2-й, гдѣто е казано за допълнителнитъ мирови сждии и нотариуси, че тамъ, гдѣто има пужда, правителството ще ги делегира. Излишни сж, прочее, тия втори мирови сждии. Сега има думата г-нъ Клисурски.

Димитръ Ночевъ: Г-да прѣдставители! Неприятно ми е, че се явявамъ да поддържамъ възгледоветъ на г-на Абрашева, по когато се явява една истина на срѣдата, то, щѣ-не щѣ, трѣбва да ѝ поддържамъ, да ѝ защитя. Г-нъ Абрашевъ не излѣзе отъ тая точка, че сж излишни мировитъ сждии въ извѣстни мѣста, а излѣзе отъ тая нещастна точка, че почитениятъ Тутраканъ трѣбвало да има втори мирови сждии. (Иванъ М. Абрашевъ: Не искамъ това, а искамъ унищожението ѝ!) Азъ тѣй разбрахъ. Г-нъ Абрашевъ настоява и казва, че не трѣбвало да има и другадѣ втори мирови сждии, защото нѣмало такъвъ въ почитения Тутраканъ. Поне азъ тѣй разбрахъ, и мисля, че Вие, г-нъ Абрашевъ, сами ще утвърдите това. Всички, като говоримъ тукъ за таква работи, излизаме отъ единъ капризъ. Ако сме се събрали тукъ да направимъ нѣщо добро, ми се чини, че трѣбва да се погрижимъ до колкото можемъ да направимъ добро; ако ли не — по-добри да си дадемъ оставитъ, за да не стоимъ само къмъ себе си да теглимъ, за себе си да искаме да правимъ добро. Ми се чини, че думата народенъ прѣдставителъ не може да означава Тутракански прѣдставителъ или Пирдопски прѣдставителъ, а означава голѣмата дума тѣмъ единъ народенъ прѣдставителъ. Истината е истина, и азъ не оспорявамъ, че имаме въ Новоселци, Софийско, и втори мирови сждии, защото азъ не мога да отидя по-далечъ да видя на други мѣста какво става. Имаше други мѣста, гдѣто има двойни и тройни мирови сждии. Въ Новоселци имаме, да ви кажа право, г-да прѣдставители, и изпълнителна контора. Да, изпълнителна контора. За Искрецъ не щѣ да споменъ

нищо. (Христо Гендовичъ: Кои сж тия изпълнителни контори?) Двѣ три момчети се явиватъ и откриватъ една изпълнителна контора, правятъ шиекерии, взиматъ изпълнителния листъ и ви продаватъ шилката — не в апата, но на селянитѣ. Та казвамъ, въ Новоселци има изпълнителна контора. Недѣйте да ми се сърдите, когато казвамъ истината. И това не е само въ Новоселци, но и на много други мѣста, и работата отъ 5 лева излиза на 105 л. Тѣй щото, мимоходомъ искамъ да кажъ, че само адвокатитѣ сж могли да създадатъ такива нещастия въ страната, и искатъ сега да имъ създадемъ и втори, и трети мирови сѣдии, та да си играятъ съ нещастната сѣдба на българския народъ. (Иванъ Пецовъ: Ще платишъ на адвоката, когато ти потребва, и ще млчишъ!) Казвате какво трѣбва да направя? Азъ ви пакъ казвамъ, че вие: кроите на българския народъ такива кожухчета, които той не може да носи, г-нъ Пецовъ. Да, така е. За това сж тия втори мирови сѣдии. И азъ говоря за втори мирови сѣдия въ Новоселци, а пъкъ г-нъ Абрашевъ нека да стане, и, като говори, да има прѣдъ видъ да каже за Тутраканъ. Ние имаме Законъ за общинскитѣ сѣдилища, гдѣто хората могатъ да се обръщатъ за правосѣдие, да се расправятъ за дребни поне работи. Но какво виждаме да става? — Гледаме, че и за 20 пари, за 1 грошъ, и 5, и 20 гроша, адвокатитѣ подмамватъ сиромаситѣ, населението, което, намѣсто да го съвѣтватъ да отива да се расправи прѣдъ общинския кметъ, тѣ го подмамватъ, като казватъ на хората: елате вие, ние ще ви спечелимъ повече отъ Петка и Столна, и въ резултатъ какво излиза? — Излиза, че ако работата е била за 2 или 5 л., послѣ излѣзла за 100 л., и намѣсто да продаждатъ на хората само овцетѣ, тѣ докарватъ да имъ се продаждатъ и овцетѣ, и воловетѣ, и всички добитѣкъ, всички имотъ. (Иванъ Пецовъ: Тукъ законъ за адвокатитѣ не се разисква!) Това е повече отъ истина; това е фактъ. Едно пѣщо, което може да подобри положението на нашитѣ селяни съ подобрѣние нашитѣ сѣдебни закони, то е: дайте на общинитѣ, като могатъ да сѣждатъ до 50 л., само една изпълнителна властъ да иматъ: всички присѣди да се изпълняватъ веднага. Но у насъ това нѣма. Натоварятъ помощникъ — кмета, но той не може да се опълчи срѣну своитѣ; натоварятъ другъ — и той не може да се опълчи, и, вслѣдствие на това, хората не отиватъ тамъ да се сѣдѣтъ, а отиватъ прѣдъ мирови сѣдия. Защото, ако се сѣдѣтъ прѣдъ общинското управление, нѣма кой да приведе въ изпълнение присѣдата. И г-да адвокатитѣ се възползватъ отъ това . . . (Не се чуе.) Каратъ населението да отива въ сѣдилищата и послѣ му продаватъ и биволатѣ, и воловетѣ, не само овцетѣ, и всичко. Затуй, като дохождамъ на думата на г-на Абрашева, искамъ да му кажъ, да не желае да има втори мирови сѣдии, а, напротивъ, на всѣкъгдѣ, гдѣто ги има, да се унищожѣтъ. Ако на г-на Абрашева е потребенъ още единъ мирови сѣдия, нека да го има общината и да му плаща отдѣлно. Азъ съмъ на мнѣние, че колкото повече се простираме ние, толкова повече се намиратъ хора заинтересо-

вани да се сѣдѣтъ. Догдѣто нѣмаше общински сѣдилища, нѣмаше много работа и за мировитѣ сѣдии; но щомъ създадохме общинскитѣ сѣдилища, дадохме работа и на мировитѣ сѣдии. И като не стигаше това, създадохме и втори, и трети мирови сѣдии и научихме хората въчпо да ходѣтъ да се сѣдѣтъ, и нѣма да се отървемъ отъ тия хора, пѣщо, което не само вие, г-да прѣдставители, но и цѣлиятъ български народъ не желае това. Азъ ще ви приведа този примѣръ, г-да прѣдставители, че въ бѣло врѣме сѣдили общинитѣ, и ако нѣкой направи нѣкое прѣстѣпление, казвахъ му: дай ти тука една ока востѣкъ, или го смжмръхъ, и ние имаме тогавъ християнски, истински православенъ и честенъ народъ. И сега вие трѣбва да знаете, ама всѣки отъ васъ трѣбва да знае, че криехме се по келиитѣ да си дадемъ 100 гроша на заемъ, и пакъ нѣмаше . . . (Шумъ. — Не се чуе.) Сега, колко има сѣдии, адвокати и какво мѣрило . . . (Не се чуе.) Заради това, по отношение . . . (Не се чуе. — Атанасъ Данковъ говори пѣщо, но отъ шумъ не се чуе.) Вие сте адвокатъ, вие сте богатъ, г-нъ Данковъ и . . . (Шумъ. Не се чува. — Прѣдсѣдателъ: На въпроса, г-нъ Ночевъ!) На въпроса съмъ и дохождамъ до туй заключение, че трѣбва на всѣкъгдѣ двойнитѣ мирови сѣдии да се махнатъ, а пъкъ на г-на Абрашева, ако трѣбватъ такива, нека си ги намѣри, да си ги набави.

Министръ Теодоръ Теодоровъ: Г-да народни прѣдставители! По първия параграфъ г-нъ Абрашевъ повдигна въпроса: да се махнатъ вторитѣ мирови сѣдилища въ онѣзи неокръжнии градове, които той изброи, за да нѣма разлика между тия градове и града Тутраканъ. Г-нъ Абрашевъ посочи именно на Бръзничкото, Добричското, Никополското, Новоселското, Самоковското, Чирпанското и Пещерското втори мирови сѣдилища. Той не заключи, че тия сѣдилища трѣбва да се прѣмахнатъ съвършено, но иска, щото кредитътъ за тѣхъ да се тури въ кредита за допълнителнитѣ мирови сѣдилища; така щото, министерството да не може да ги държи въ тѣзи градове и тогавъ, когато, може би, нѣматъ много работа, но да ги праца тамъ, гдѣто се има нужда отъ тѣхъ. Идеята, наистина, не е лоша. За тази цѣль именно е отворенъ този кредитъ, за да може не само въ тия градове, гдѣто има втори щатни мирови сѣдилища, но и въ други градове, гдѣто има нужда, да се отварятъ допълнителни мирови сѣдилища, за да удовлетворяватъ нуждитѣ на населението. И, нѣма съмнѣние, че ако бѣше направено това заявление по-рано, туй пѣщо можеше да стане; обаче сега е безполезно неча. Кредитътъ, гуденъ за допълнителнитѣ мирови сѣдилища, ще трѣбва да се увеличи, и икономия не може да стане. Нѣма защо да се покриватъ чувствата на Тутраканския народенъ прѣдставителъ; напротивъ, това негово искание си има значение, защото когато въ единъ окръженъ градъ има двѣ мирови сѣдилища, всѣки разбира, че окръжниятъ градъ е по-голямъ градъ, по-голямъ центръ и, като е така, трѣбва да има двѣ мирови сѣдилища: едното за града и другото за околията. Но когато се явиватъ наредъ градове като Бръзничъ или Тутраканъ, всѣки може да каже: защо въ Бръз-

никъ да има двѣ мирови сѣдилища, а въ Бѣла едно, или защо въ Станимака, градъ съ 12.000 жители, да има само едно мирово сѣдилище? Сега, отъ точка зрѣния на послѣдователностъ може да бѣде по-хубаво, но ако го направимъ, пакъ нѣма да има никаква икономия. Даже ако турите този кредитъ въ отдѣла на допълнителнитѣ мирови сѣдилища, все пакъ Министерствъ на Правосѣдието ще бѣде принуденъ да държи тѣзи втори мирови сѣдилища още една година. По напредъ имаше и въ други градове двоини сѣдилища: такива сѣдилища имаше въ Казанлъкъ, въ Ихтиманъ, въ Карлово, въ Габрово, въ Станимака и въ много други градове, но защото работата имъ се намали, тѣ се унищожихъ, и можъ да ви увѣримъ, че идущата година много отъ тѣзи мирови сѣдилища нѣма да ги видите вече да фигуриратъ въ бюджета, защото работата имъ се привърши и затова ще бѣждатъ закрити. Такава е, до колкото знаемъ, работата съ Чирпанското II, Имболското II и Бръзничкото II мирови сѣдилища, но по-неже сега за сега дѣлата не сѣ намалѣли тамъ, ние сме длъжни да ги държимъ до като се намалѣтъ до известна степенъ дѣлата имъ. Така щото, въ тия градове, като има натрупани много дѣла отъ по-напредъ, ние не можемъ да направимъ друго, освѣтъ да ги държимъ още за нѣколко години, за интереситѣ на населението и за интереса на самото правосѣдие. Ето защо, азъ не искамъ да се впускамъ въ тази дискусия, да ли трѣбва или не трѣбва да се махнатъ вторитѣ мирови сѣдилища въ градоветѣ, които г-нъ Абрашевъ посочи, защото, ако се махнатъ, нѣма да излѣзе нѣкаква икономия, или ако излѣзе нѣкаква икономия, то тя ще бѣде незначителна. Напротивъ, отъ махването на тия сѣдилища ще има голѣма загуба, защото, ако единъ сѣдия отсѣтствува, интереситѣ на населението страдатъ. (Иванъ Абрашевъ: Ще умножимъ параграфа съ 50.000 л., ще спечелимъ 150.000 л.!) За тия петъ или шестъ мирови сѣдилища, не се харчатъ повече отъ 50.000 л., даже и 50.000 л. нѣма, но 48.000 л.; така щото, като се извадятъ 25.000 л. ще направимъ една икономия не повече отъ 15.000 л. По тия съображения азъ ви моля да гласувате параграфа тѣй, както се докладва, и да се мине по-нататкъ.

Докладчикъ Стефанъ С. Вобчевъ: Г-да прѣдстатели! На бюджетарната комисиия се направи едно малко натѣкване отъ г-на Абрашева, именно, че тя не е внимателно погледнала на работата, и чуди се той, какъ тя прѣпоръчва да останатъ първитѣ и вторитѣ мирови сѣдилища въ нѣкои градове, а нѣкъдъ не е видѣла, че трѣбва да се отворѣтъ нови сѣдилища. Да ви кажъ право, че ако има прѣдметъ, който съ особена грижа бѣше разгледанъ въ бюджетарната комисиия, то бѣше тъкмо този въпросъ. Тъкмо върху този въпросъ бюджетарната комисиия се спрѣ, именно, тя обмисли гдѣ трѣбва да има двѣ мирови сѣдилища; защо, напр., въ Бръзникъ да има двѣ мирови сѣдилища, а въ Станимака, известенъ търговски градъ, — едно? Този въпросъ особено занимава бюджетарната комисиия, и тя, за да остави тия сѣдилища както сѣ въ бюджетопроекта, а пъкъ да не открива други втори мирови сѣдилища въ нѣкои

градове или паланки, има за критерий слѣдующето. Прѣглежда какви и колко дѣла постѣпватъ въ всѣко едно сѣдилище и намѣри, че въ всѣко едно отъ двѣтѣ Бръзнички мирови сѣдилища постѣпватъ по 150—300 дѣла на мѣсець; слѣдователно, общата сума на постѣпвалитѣ въ Бръзничкитѣ двѣ мирови сѣдилища дѣла е 600, а пъкъ въ други градове, гдѣто има само едно мирово сѣдилище, не постѣпватъ повече отъ 300 дѣла на мѣсець. Сега, разбира се, че при такова положение на работата, не можеше да се затворѣтъ вторитѣ мирови сѣдилища въ Бръзникъ, въ Добричъ, въ Дубница, въ Никополе, въ Новоселци, и т. н., защото дѣлата, които постѣпватъ въ тия сѣдилища, сѣ твърдѣ много. Постѣпватъ по 300 дѣла на мѣсець; значи, 600 дѣла, кой каквото ще да каже, но единъ сѣдия не може да ги привърши въ единъ мѣсець. Ето защо, като се взе прѣдъ видъ това нѣщо, намѣри се за необходимо да останатъ за сега тия втори мирови сѣдилища, защото постѣпвалитѣ у тѣхъ дѣла сѣ много — толкова, колкото единъ сѣдия не би могълъ да ги свърши. Йоса, и ние искаме да се махнатъ.

Колкото се касае за другия въпросъ, гдѣто нѣкъдѣ, ако и да не постѣпватъ много дѣла, но по едни или по други причини се натрупватъ, зарадъ тѣхъ въ § 3-й е прѣвидена една сума за допълнителни мирови сѣдии, за да можѣтъ да се експедираватъ тамъ, гдѣто се има нужда отъ тѣхъ, та да се свършатъ дѣлата по-скоро. По тия именно съображения се постѣпи по този начинъ.

Колкото пъкъ до въпроса, гдѣто въ Тутраканъ не се праца втори мирови сѣдии, азъ мисля, че този градъ ще трѣбва да се гордѣе съ това, че тамъ нѣма много дѣла, което се обяснява отъ туй, че тамъ хората не обичатъ да ги расправятъ сѣдилищата и че, слѣдователно, нѣматъ нужда отъ второ мирово сѣдилище. Менъ ми се струва, че тия градове, които нѣматъ втори мирови сѣдилища, трѣбва да се хвалѣтъ, че нѣматъ много сѣдби и само заради туй не имъ се назначаватъ втори мирови сѣдии.

Тия бѣхъ съображенията, по които бюджетарната комисиия твърдѣ справедливо, твърдѣ умѣстно, като разгледа статистическитѣ данни и всичко друго, което можа да ѝ послужи за основание, колкото до мировитѣ сѣдии, остави вторитѣ мирови сѣдилища тамъ, гдѣто ги намѣри, и не тури такива тамъ, гдѣто бѣхъ излишни. Заради това, азъ ви моля, г-да прѣдстатели, недѣйте иска да махнемъ вторитѣ мирови сѣдилища отъ тамъ, гдѣто се има пужда отъ тѣхъ, или да ги откриемъ тамъ, гдѣто тѣ сѣ излишни.

Христо Гендовичъ: (Тропание. — Гласове: Да се гласува!) Г-да народни прѣдстатели! Дѣйствително, нѣкои, дѣто се възмущаватъ, иматъ право. Гледатъ по-малки околии съ двама мирови сѣдии, а по-голѣми — съ единъ. Ще покажъ за Пещера; тамъ има двама мирови сѣдии, когато въ Станимака е единъ. Пещера има двама, защото има повече дѣла. Тѣй щото, нѣма защо да обвиняваме ония хора, които исчатъ да се увеличи числото на мировитѣ сѣдии. Азъ мисля, че всѣки може да искаже своитѣ болѣи. Азъ ще кажъ че въ моята избирателна околия, въ

Кжжлъ-Агачската, има само единъ мирови съдии и монтъ избиратели сж задоволни. Ще моля почитаемото министерство да прати допълнителни мирови съдии тамъ, гдѣто има повече дѣла. Нѣма що повече да се разисква по-нататѣкъ. Искерпанъ е въпросътъ.

Данчо В. Пишмановъ: (Гласове: Искерпанъ е въпросътъ!) И азъ щѣхъ да кажа това, което каза г-нъ Бобчевъ, че отварянето на втори съдилища въ нѣкои околийски центрове не става за луксъ, за да има двама съдии. Откриването на втори съдилища е ставало изключително по необходимостъ. Министерството на Правосъдието, като е видѣло какъ отива работата въ тѣзи съдилища, е взело, разбира се, рѣшение да открие втори; по сжщитѣ причини то и сега ги държи, не ги закрива, защото вижда, че работата, която иматъ, не може да ѝ свърши само единъ съдия.

Г-нъ Ночевъ каза, че причината за да има толкова много работа въ съдилищата били адвокатитѣ. (Христо Гендовичъ: Това е истина!) Отъ негова точка зрѣние, това може да е така. Подъ влияние на какво го прави, да ли отъ незнание или отъ друго, само той знае това. Но понеже споменъ, че адвокатитѣ за 5 л. карали хората да завеждатъ дѣла . . . (Прѣдседателъ: За тѣзи адвокатски работи нѣма защо да се отговаря тукъ!) Едно нѣщо ще кажа, че за сума отъ 5 л. мировитѣ съдилища не разглеждатъ дѣла; такива процеси се разглеждатъ отъ общинскитѣ съдилища и адвокатитѣ не могатъ да повлиятъ за да не се гледатъ дѣла отъ 5—50 л. въ общинскитѣ съдилища. Тѣй щото, г-нъ Ночевъ не е правъ като твърди тукъ, че за това сж криви адвокатитѣ.

Докладчикъ Стефанъ С. Бобчевъ: Едно нѣщо забравихъ да кажа, г-да народни прѣдставители, на което тукъ е мѣстото — вие сте сувереннитѣ да разрешите този въпросъ — да видите: да ли съгласно рѣшението на парламентарната комисиия трѣбва да се намалѣтъ окръжнитѣ съдилища. Това трѣбва да имате прѣдъ видъ при рѣшаването. Бюджетарната комисиия, наистина, прие тѣй, както е, единъ видъ ad referendum, да консултира вашето мнѣние. Ако намѣрвате за добръ, че трѣбва да се намалѣтъ окръжитѣ и слѣдователно окръжнитѣ съдилища, трѣбва да имате прѣдъ видъ това при гласуването на този параграфъ.

Раденко Николовъ: Азъ нѣмаше да вземъ думата, ако г-нъ Абрашевъ не бѣше споменълъ, че въ Босилеградъ има двѣ съдилища. Тамъ има едно мирово съдилище; така щото, да не стане грѣшка да се закрие и то.

Атанасъ Данковъ: На менъ на да ли остава да кажа нѣкоя дума по въпроса, който се разисква. Г-нъ министрътъ въ защита на бюджетопроекта искаа причинитѣ, които сж го заставили да остави нѣкъдѣ вторитѣ мирови съдилища. Да повторѣя това ще бѣде излишно, още повече, като г-нъ докладчикътъ каза, че бюджетарната комисиия се е занимавала съ този въпросъ и намѣрила за невъзможно да закрие тия съдилища и оставила да стане това постепенно тогазъ, когато дойде врѣмето, когато се намали работата.

Колкото се отнася до възбуждения отъ г-на Ночева въпросъ, не заслужава да му се отговори. Ще дойдъ на

въпроса, за който се намекиж сега отъ г-на докладчика, именно за закриването на нѣкои окръжни съдилища. Менъ ми се струва, че нито уважаемото правителство, нито почитаемитѣ депутати ще се съгласѣтъ на такава една мѣрка, защото ти сама по себе си е сега прѣждеврѣменна. Исканieto отъ бюджетарната комисиия за закриването на нѣкои окръжи, ако бѣше направено прѣди два мѣсеца, ако бѣше внесенъ на народното прѣдставителство нужниятъ законопроектъ, съ който да се уреди този въпросъ, разбирамъ. Понеже никакъвъ законопроектъ не е внесенъ за да се уреди тази материя, азъ мисля, че ще направи грѣхъ всѣки отъ насъ, ако приеме такова едно прѣдложение на комисията. Разбирамъ да правимъ икономии, но не по такъвъ начинъ. Менъ ми се струва, че по този въпросъ нѣма да се занимае почитаемото народно прѣдставителство и ще се съгласи да отхвърли прѣдложението за закриването на нѣкои окръжни съдилища и да приеме § 1-й тѣй, както се прочете отъ г-на докладчика. Тѣй като сж говорили вече седѣмъ души, считамъ въпроса за искерпанъ и прѣдлагамъ прѣкращението на дебатитѣ.

Прѣдседателъ: Има записани да говорѣтъ още г. г. Абрашевъ, Юрковъ, Симеоновъ, Йоновъ и Пецовъ, но понеже има прѣдложение за прѣкращение на дебатитѣ ще консултирамъ Събранието. (Иванъ Абрашевъ: Нѣма изискваното число депутати. — Гласове: Има; прочетете ги!) Моля ония г-да прѣдставители, които желаетъ да се продължаватъ дебатитѣ, да си вдигнатъ ржката. (Мѣншество.) Ще пристѣпимъ къмъ гласуването на параграфа. Моля ония г-да народни прѣдставители, които приематъ § 1-й, глава I, отъ бюджета на Министерството на Правосъдието тѣй, както е докладванъ отъ г-на докладчика и приетъ отъ комисията, да си вдигнатъ ржката (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Стефанъ С. Бобчевъ: (Чете.)

„§ 2. За съдържание личния съставъ на окръжнитѣ затвори.

I-степенни.

Софийски, Пловдивски, Хасковски, Варненски, Шуменски, Русенски и Видински.

7 директори	по 2.256=15.792 л.
7 главни надзиратели	„ 1.140= 7.980 „
7 писари	„ 840= 5.880 „

II-степенни.

Търновски, Бургаски, Кюстендилски, Плевенски, Татаръ-Пазарджикски и Старо-Загорски.

6 директори	по 1.704=10.224 л.
6 писари	„ 720= 4.320 „

III-степенни.

Трънски, Ломски, Вратчански, Ловчански, Сливенски, Свищовски, Силистренски, Разградски и Севлиеви.

9 директори	по 1.428=12.852 л.
6 писари	„ 600= 3.600 „

76 надзиратели и надзирателки при
всичките окръжни затвори по 600=45.600 л.
За възнаграждение на свещеници при нѣкои
окръжни затвори 3.000 л.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдседателъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ
г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 2-й тѣй, както
го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.)
Приема се.

Докладчикъ Стефанъ С. Бобчевъ: (Чете.)

„§ 3. За допълнителни: мирови съдилища по 5.196 л.
(сѣдия 2.256 л., секретаръ 1.140 л. и за писари и раз-
силни до 1.800 л.); нотариуси (по 1.992 л.); секретари
(по 1.140 л.) и писари (отъ 480 до 840 л.), гдѣто се
окаже нужно (връменни) 25.000 л.“

Комисията увеличи тоя параграфъ на 40.360, като
прибави въ края думитѣ: „и за 16 съдийски кандидати
съ заплата по 960 л. годишно“.

Това е прѣдложението, което правя, и моля да се
приеме. Както знаете, тая година се прие Законъ за съдо-
устройството на съдилищата и въ него се прѣдвидѣхъ
кандидати за съдебнитѣ длѣжности; затуй, като първа
година, се прие да бждатъ 16 души кандидатитѣ. Моля за
да се приеме този параграфъ, както е приетъ отъ комисията.

Прѣдседателъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ
г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 3-й тѣй, както
го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.)
Приема се.

Докладчикъ Стефанъ С. Бобчевъ: (Чете.)

„Глава II.

Вещественни разходи.

§ 4. За канцеларски разходи: писменни принадлежности,
отопление, освѣтление, телеграми, пощенски такси за прѣ-
насяние посылки, купуване книги, списания и вѣстници;
за желѣзни каси, литографии, печати и щемпели; за купу-
ване и поправки мебели и пр. (за централното управле-
ние, всичките съдебни учреждения и канцеларията на
окръжнитѣ затвори) 135.000 л.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдседателъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да
прѣдставителитѣ, които приематъ заглавието на глава II,
съ § 4-й тѣй, както ги е приела комисията, да си вдигнатъ
ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Стефанъ С. Бобчевъ: (Чете.)

„§ 5. За печатание разни бланки, вѣдомости, регистри,
законопроекти, закони, рѣшения и опрѣдѣления на Върхон-
ния Касаціоненъ Съдъ и др. съ разноски по доставяннето
ижд 140.000 л.“

Комисията намали сумата отъ 140.000 на 100.000 л.

Прѣдседателъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ
г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 5-й тѣй, както го
е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.)
Приема се.

Докладчикъ Стефанъ С. Бобчевъ: (Чете.)

„§ 6. За храна на затворниците отъ окръжнитѣ
затвори. 280.000 л.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдседателъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ
г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 6-й тѣй, както го
е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.)
Приема се.

Докладчикъ Стефанъ С. Бобчевъ: (Чете.)

„§ 7. За купуване и поддържане: дрѣхи, кревати,
разна покъщнина, окови, сапунъ, лѣкарства, църковни и учи-
лищни потребности и др., къпане, бръснение, стрижение,
вадене зѣби, за праволѣкуване, погребение и пр. на за-
творници, дърва и въглища за отопление, варение ястие
и пране, освѣтление, чистение и пр. на затворитѣ 135.000 л.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдседателъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ
г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 7-й тѣй, както го
е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.)
Приема се.

Докладчикъ Стефанъ С. Бобчевъ: (Чете.)

„§ 8. За купуване оръжия и материали за работа,
както и за възнаграждение и други разноски по изучаване
запаяти отъ затворниците. 2.000 л.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдседателъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ
г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 8-й тѣй, както
го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.)
Приема се.

Докладчикъ Стефанъ С. Бобчевъ: (Чете.)

„§ 9. За формени дрѣхи на разсилнитѣ при мини-
стерството и съдебнитѣ учреждения въ Столицата и за над-
зирателитѣ при окръжнитѣ затвори 7.000 л.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдседателъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ
г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 9-й тѣй, както го
е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.)
Приема се.

Докладчикъ Стефанъ С. Бобчевъ: (Чете.)

„Глава III.

Разни разходи.

§ 10. За наемъ помѣщения и приспособленieto на
таксима 210.000 л.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдседателъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да
прѣдставителитѣ, които приематъ заглавието на глава III
и § 10-й тѣй, както ги е приела комисията, да си вдигнатъ
ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Стефанъ С. Бобчевъ: (Чете.)

„§ 11. За командировки по служебни дѣла, пѣтни пари
по прѣмѣстване на длѣжностъ, кирия за прѣвозване на
архиви и други прѣдмети, а също за прѣпращане на за-
творници отъ едно мѣсто на друго 30.000 л.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдседателъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 11-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Стефанъ С. Вобчевъ: (Чете.)

„§ 12. За пжтни и дневни пари на сѣдебнитѣ засѣдатели (по 2 л. въ день и по 20 ст. на километръ) и за пжтни и дневни и други расходи по углавни и граждански дѣла (чл. чл. 617—639 отъ Углавното сѣдопроизводство и чл. чл. 796 и 797 отъ Гражданското сѣдопроизводство), а също и възнаграждение на духовни лица за подвеждане подъ клѣтва по таква дѣла 400.000 л.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдседателъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 12-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Стефанъ С. Вобчевъ: (Чете.)

„§ 13. За възнаграждение по законодателни и други научни работи отъ сѣдебното вѣдомство на всички безъ исключение — били тѣ и чиновници 3.000 л.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдседателъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 13-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Стефанъ С. Вобчевъ: (Чете.)

„§ 14. За възнаграждение на чиновници, длѣжноститѣ на които се закриватъ (чл. 30-й отъ Закона за чиновницитѣ) — врѣмenni 1.800 л.“

Комисията увеличи сумата отъ 1.800 на 5.640 л., защото, както видѣхте, длѣжноститѣ на нѣколко допълнителни членове въ сѣдилищата се закрихъ и истеръ-истемезъ трѣбва да имъ се даде възнаграждение.

Прѣдседателъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 14-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Стефанъ С. Вобчевъ: (Чете.)

„§ 15. За исплащанне загубени процеси и разноси по водението имъ 1.500 л.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдседателъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 15-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Стефанъ С. Вобчевъ: (Чете.)

„§ 16. За непрѣдвидени расходи (врѣмenni) 3.000 л.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдседателъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ § 17-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Стефанъ С. Вобчевъ: (Чете.)

„Глава IV.

§ 17. Запазенъ фондъ (2% отъ общата сума за вещественитѣ и разни расходи) 26.870 л.“

Този параграфъ се заличи, защото се прѣмахъ и отъ другитѣ бюджети на министерствата.

Прѣдседателъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ заличаванieto на § 17-й, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Стефанъ С. Вобчевъ: § 18-й и 19-й които ставатъ 17-й и 18-й: (Чете.)

„§ 17. Расходи за смѣтка на сключени бюджети нѣма.

§ 18. Расходи по прсрочени упражненiя нѣма.

Не се прѣдвждатъ кредититѣ по § 5-й отъ бюджета за 1898 год. 3.000 л. и запазенiя фондъ . . . 26.870 л.“

Всичко по Министерството на Правосѣдието постоянно 4,538.572 л. и врѣмenni 49.000, а всичко 4,587.572 л., слѣдователно съ икономия 86.856 л.

Прѣдседателъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ исцѣло бюджета по Министерството на Правосѣдието тѣй, както сега се докладва и прие, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се исцѣло.

Секретарьтъ г-нъ Жековъ ще прочете прѣдложението на Министерството на Финанситѣ за пущанне въ обращение, необгербовани, лозовѣтъ на Софийската Градска Класна Лотария.

Секретарь Жеко Ив. Жековъ: (Чете.)

„Прѣдложение

до IX-то Обикновено Народно Сѣбрание, трета редовна сесия, за да се пущатъ въ обращение, необгербовани, лозовѣтъ на Софийската Градска Класна Лотария, но съ задѣлжение да плаща за тѣхъ Софийското Градско-Общинско Управление по 100.000 л. годишно гербовъ сборъ.

Въ контрактъа си съ Société Générale Alsacienne de Banque de Strasbourg, за отстъпване на това дружество експлоатацията на Софийската Градска Класна Лотария, Столичното Градско-Общинско Управление е взело задѣлжението върху си да плаща то на съкровището гербовия сборъ за всичкитѣ лозове, които се продаждъ на публиката. За лозовѣтъ, издадени въ страната, нищо изрично не е казано въ Закона за гербовия сборъ; така щото, още при отпущанieto имъ въ обращение, тѣ трѣбваше, съгласно чл. 26-й на тоя законъ, да се обгербоватъ на общо основание, споредъ втората графа на таблицата, приложена къмъ закона, съ по 20 стотинки всѣки кжсъ билъ той цѣлъ, половина, четвъртъ или осмина отъ лозъ и гербовитѣ имъ марки да се унищожаватъ по начина, прѣдвиденъ въ буква б на чл. 31-й отъ сжщия законъ, т. е. съ печата или клеймото на финансовитѣ началници, въ окръжнитѣ градове, и на околийскитѣ началници — въ околийскитѣ.

Министерскитѣ Сѣвѣтъ, обаче, като взе прѣдъ видъ, отъ една страна, че 50.000-тѣ кжса цѣли лозове, които, ще

се издаватъ всѣко полугодие, съгласно чл. 2-й на закона за предметната лотария, ще се разпрѣдѣлятъ за всѣки класъ, на множество класа половини, четвъртини и осмини, въ това число и малка частъ цѣли лозове, и Софийското Градско-Общинско Управление ще трѣбва да плаща огромна сума за гербови марки, които можеше евентуално да погълне цѣли доходъ на Софийското Градско-Общинско Управление отъ въпросната лотария, и, отъ друга, че ще се въспрѣпятствува твърдѣ много на успѣха на лотарията, ако, при продажбата на всѣки класъ лозъ, се принуждава продавачътъ или купувачътъ да ходи да го поднася на мѣстния финансовъ или околийски началникъ за унищожение на гербовитѣ марки, паяри за добръ и разруши да се пущатъ въ обращение лозоветѣ безъ да се обгербоватъ, до гдѣто се внесе въ Народното Събрание настоящето прѣдложение, споредъ което лозоветѣ на Софийската Градска Класна Лотария да се пущатъ, необгербовани, въ обращение, но съ задължение Столичното Градско-Общинско Управление да плаща на съкровището гербовиятъ сборъ само на цѣлитѣ 50.000 лозове, които ще се пущатъ въ обращение всѣко полугодие и то по единъ левъ за всѣки лозъ безъ да се гледа на колко части се той разпрѣдѣли; съ други думи да плаща ежегодно по 100.000 л., платими по половина на 1-й Февруарий и 1-й Августъ всѣка година.

Като долагамъ на почитаемото Народно Събрание горното, имамъ честь да го помоля да одобри тукъ приложеното рѣшение.

София, 5-й Декемврий 1898 год.

Министръ на Финанситѣ: Т. Теодоровъ.

Рѣшение.

Удобрява се, щото лозоветѣ на Софийската Градска Класна Лотария да се пущатъ въ обращение, необгербовани, но съ задължение Столичното Градско-Общинско Управление да плаща за тѣхъ на съкровището годишно гербовъ сборъ по 100.000 л., платими по половина на 1-й Февруарий и 1-й Августъ всѣка година.

Григоръ Найденовъ: Прѣдлагамъ да се испрати за изучаване въ надлъжната комисия.

Никола Ив. Козаровъ: Това прѣдложение нѣма какво да се изучава въ комисията; затуй, правя слѣдующето прѣдложение, ако е възможно, тия 100.000 л. да служатъ като фондъ за построяване на единъ народенъ театръ въ Столицата. Така щото, да не се испраща въ комисията, а да приемемъ да се внесатъ паритѣ въ банката и да служатъ като фондъ за построяване на народенъ театръ въ Столицата. Прѣдлагамъ сега да стане второ и трето четение.

Христо Гендовичъ: Азъ съмъ на сѣщото мнѣние.

Прѣдседателъ: Има прѣдложение да се испрати на комисията. Има друго прѣдложение сега да стане второ четение.

Григоръ Найденовъ: Оттеглямъ прѣдложението си.

Прѣдседателъ: Ще се гласува. Които приематъ по принципъ прочетеното прѣдложение, съ поправката на г-на

Козарова, и сега да стане второ четение, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Секретаръ Жеко Ив. Жековъ: (Чете.)

„Рѣшение

за пущане въ обращение, необгербовани, лозоветѣ на Софийската Градска Класна Лотария.

Удобрява се, щото лозоветѣ на Софийската Градска Класна Лотария да се пущатъ въ обращение, необгербовани, но съ задължение Столичното Градско-Общинско Управление да плаща за тѣхъ на съкровището годишно гербовъ сборъ по 100.000 л., платими по половина на 1-й Февруарий и 1-й Августъ всѣка година, които да служатъ като фондъ за построяване народенъ театръ въ Столицата.

Прѣдседателъ: Ще се гласува. Които приематъ на второ четение прочетеното рѣшение, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Христо Касабовъ: Прѣдлагамъ сега да стане и третото четение.

Прѣдседателъ: Има прѣдложение сега да стане и третото четение. Ще се гласува. Които приематъ прѣдложението на г-на Касабова, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Секретаръ Жеко Ив. Жековъ: (Чете.)

„Рѣшение

за пущане въ обращение, необгербовани, лозоветѣ на Софийската Градска Класна Лотария.

Удобрява се, щото лозоветѣ на Софийската Градска Класна Лотария да се пущатъ въ обращение, необгербовани, но съ задължение Столичното Градско-Общинско Управление да плаща за тѣхъ на съкровището годишно гербовъ сборъ по 100.000 л., платими по половина на 1-й Февруарий и 1-й Августъ всѣка година, които да служатъ като фондъ за построяване народенъ театръ въ Столицата.

Прѣдседателъ: Ще се гласува. Които приематъ исцѣло на трето четение прочетеното рѣшение, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Жеко Ив. Жековъ: Като докладчикъ на финансовата комисия ще ви докладвамъ слѣдующето рѣшение. (Чете.)

„Рѣшение

по продажбата на мѣстността „Малкъ-Герентъ“, Анхиалска околия, за прѣобръщане въ солници.

Чл. 1. Изброенитѣ въ протокола на Анхиалския Градски Съвѣтъ подъ № 33 мѣста, находящи се въ землището на сѣщата община, въ мѣстността „Малкъ-Герентъ“, да се отстъпятъ на лицата отъ българско подданство, изброени въ сѣщия протоколъ, за да ги прѣвърнатъ въ солници за произвеждане на морска солъ, за своя частна смѣтка и полза.

Комисията измѣни тоя членъ така: (Чете.)

„Чл. 1. Отстъпва се на долѣизброенитѣ Анхиалски бѣдни граждани, а именно: Николаки Геврекуди, Ламбо Ва-

силиевъ, Янко Самоковли, Михаилъ А. Нарли, Теодоръ Барба-Георги, Димитраки А. Канали, Тодоръ Д. Ветановъ, Паскаль Дайва, Яни Д. Ветановъ, Панайотаки Къни, Паскаль Асланъ Рейсъ, Теологъ Ираки, Полименъ В. Ивановлу, Анастасъ Продомо, Панаги Хрисосколо, Димитръ М. Чокюл, Костантинъ Д. Дибреолу, Димостенъ Пагони, Спиро Катели, Ставри Г. Скуджо, Александъръ Т. Каруля, Костаки Нараскевовъ, Аслапъ Павловъ, Апостолаки Свиридореисъ, Михаилъ Димитровъ, Пирикли Теодороглу, Димитръ Вонджи, Пелаги Панагригоровъ, Апостолаки Канали, Панайотаки Дживилди, Ласкаръ Чам, Николаки Д. Балтаджи, Димитръ Кировъ, Михалаки Д. Калугероглу, Луисъ А. Каруля, Коста Д. Сари, Михаилъ Н. Папи, Христогулъ Зоти, Николаки Зоти, Транулъ Милоу, Михаилъ Г. Скуджо, Панайотаки Г. Диомо, Стефанъ Мамури, Янко Мариновъ, Николаки А. Турна, Спиро Анастасовъ, Тодоръ Вигла, Панайотаки Д. Гиньолу, Теодосъ Христо Гого, Михаилъ Трамбаджи и Паскаль Полиментъ — по 1.080 квадратни метра отъ мѣстността „Малъкъ-Герентъ“, за да ги прѣобърнѣтъ въ солници за произвождане на морска солъ за своя частна смѣтка и полза“.

Прѣдседателъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 1-й, заедно съ главното тѣй, както ги е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Жеко Ив. Жековъ: (Чете.)

„Чл. 2. Приобрѣтателитѣ на указанитѣ въ прѣдшествующия параграфъ мѣста за солници, се задължаватъ да заплатятъ въ полза на държавното съкровище, за стойността на отстъпенитѣ имъ мѣста, по петдесетъ (50) л. единия декаръ съ височина отъ единъ до петдесетъ (50) сантиметра и по четридесетъ (40) л. съ височина отъ петдесетъ (50) сантиметра на горѣ“;

Комисията измѣни тоя членъ така: (Чете.)

„Чл. 2. Приобрѣтателитѣ на указанитѣ въ прѣдшествующия параграфъ мѣста за солници се задължаватъ да заплатятъ въ полза на държавното съкровище, за стойността на отстъпенитѣ имъ мѣста, по сто (100) л. единия декаръ съ височина отъ единъ до петдесетъ (50) сантиметра и по осемдесетъ (80) л. съ височина отъ петдесетъ (50) сантиметра на горѣ“.

Прѣдседателъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 2-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Жеко Ив. Жековъ: (Чете.)

„Чл. 3. Приобрѣтателитѣ на въпроснитѣ мѣста за солници се лишаватъ отъ правото да ги продаватъ или залагатъ въ разстояние на десетъ (10) години слѣдъ истичанието на който само срокъ ще станѣтъ пълни тѣхни притежатели“.

Слѣдъ думата „залагатъ“, комисията прибави и думитѣ: „както и да се секвестриратъ за дългъ“.

Прѣдседателъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 3-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Жеко Ив. Жековъ: (Чете.)

„Чл. 4. Отстъпенитѣ по рѣшението на Анхиялския Градско-Общински Съвѣтъ мѣста за солници, въ сѣщата мѣстность, въ полза на чужди подданици, се отнематъ обратно, като имъ се понѣрижѣ само полезно направенитѣ разпоски“.

Чл. 4-й се измѣнява така: (Чете.)

„Чл. 4. Отстъпенитѣ по рѣшението № 33-й на Анхиялския Градско-Общински Съвѣтъ и солната комисия мѣста за солници въ сѣщата мѣстность, въ полза на други лица, освѣн горѣизброенитѣ, се отнематъ обратно“.

Прѣдседателъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 4-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Жеко Ив. Жековъ: (Чете.)

„Чл. 5. Отнетитѣ отъ чужди подданици мѣста за солници, както и овѣзи мѣста, които, слѣдъ удовлетворението изброенитѣ въ протокола № 33-й на Анхиялския Градско-Общински Съвѣтъ лица, сѣ останали свободни въ мѣстността „Малъкъ-Герентъ“, да се продаждѣтъ на публиченъ търгъ въ полза на държавното съкровище, като мѣста за солници“

Този членъ се измѣнява така: (Чете.)

„Чл. 5. Отнетитѣ по този начинъ мѣста и солници въ мѣстността „Малъкъ-Герентъ“, да се продаждѣтъ на публиченъ търгъ за въ полза на държавното съкровище“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдседателъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 5-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Жеко Ив. Жековъ: (Чете.)

„Чл. 6. Добитата сума отъ продажта на мѣстата и отъ търга, слѣдъ исплащане расходитѣ, направени отъ сегашнитѣ имъ обработвачи, чужди подданици, които расходи ще се опрѣдѣлѣтъ отъ една експертна комисия, да се внесе на приходъ въ държавното съкровище“.

Комисията исхвърли този членъ, тѣй като, съгласно рѣшението на Министерския Съвѣтъ, на основание на което е отстъпена земята на тия граждани за обработване, е постановено да даждѣтъ задължение, въ случай, че това рѣшение на Министерския Съвѣтъ не се одобри отъ Народното Собрание, да не изискватъ никакви разпоски за направенитѣ расходи.

Прѣдседателъ: Ще се гласува. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ прѣдложението на комисията за исхвърляние на чл. 6-й, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Христо Касабовъ: Прѣдлагамъ сега да стане и третото четение!

Прѣдседателъ: Има прѣложение да стане сега и третото четение. Ще се гласува. Ония г-да прѣдставители, които приематъ това прѣложение, да си вдигнатъ ржката. (Меншинство.) Не се приема.

Христо Касабовъ: Азъ моля да се провѣри, г-нъ прѣдседателю, защото бѣше болшинство.

Прѣдседателъ: Увѣрявамъ Ви, че бѣше меншинство.

Пристъпваме към първото четение на законопроекта за пенсията на чиновниците и учителите. (Гласове: Да се вдигне заседанието!) После се чуват гласове за вдигане на заседанието, то ще се гласува. Ония г-да представители, които са съгласни да се вдигне заседанието, да си вдигнат ръката. (Болшинство.) Приема се.

На дневния ред за идущото заседание ще имаме продължение от днешния дневен ред, и ония законо-

проекти, за постигването на които днес се съобща, ще се турят на първо четение.

Второ четение на законопроекти: за инспекцията на класните и основни училища и за приемането на някои членове от Търговския закон.

(Звъни.) Вдигам заседанието.

(Затворено въ 9 часът и 40 минути послѣ пладнѣ.)

Председател: Д-ръ Георги Янколовъ.

Подпредседатели: { Христо Ивановъ.
Петко В. Горбановъ.
Георги Губидѣльниковъ.

Секретари: { Петръ Папанчевъ.
Жеко Ив. Жековъ.
Петръ К. Бобчевски.
Лука Братановъ.
Никола Ив. Козаровъ.

Секретари: { Иванъ М. Лиловъ.
Иванъ Пецовъ.
Стефанъ Ивановъ.
Георги Н. Юруковъ.
Василь Ив. Димчевъ.

Секретари: { Боби Лафчиевъ.
Христо Теодоровъ.
Георги Ив. Михайловъ.
Янколъ Донковъ.
Данчо В. Пишмановъ.

Началникъ на Стенографическото Бюро: Хр. П. Константиновъ.